ΠΛΗΡΩΜΕΝΟ ΤΕΛΟΣ
ΤΑΧ. ΓΡΑΦΕΙΟ ΚΕΜΠ ΚΡΥΟΝΕΡΙΟΥ
ΕΛΤΑ Hellenic Post
ΚΩΔ. ΕΝΤΥΠΟΥ: 6427

Ο ΦΑΡΟΣ ΤΗΣ ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥΠΟΛΗΣ

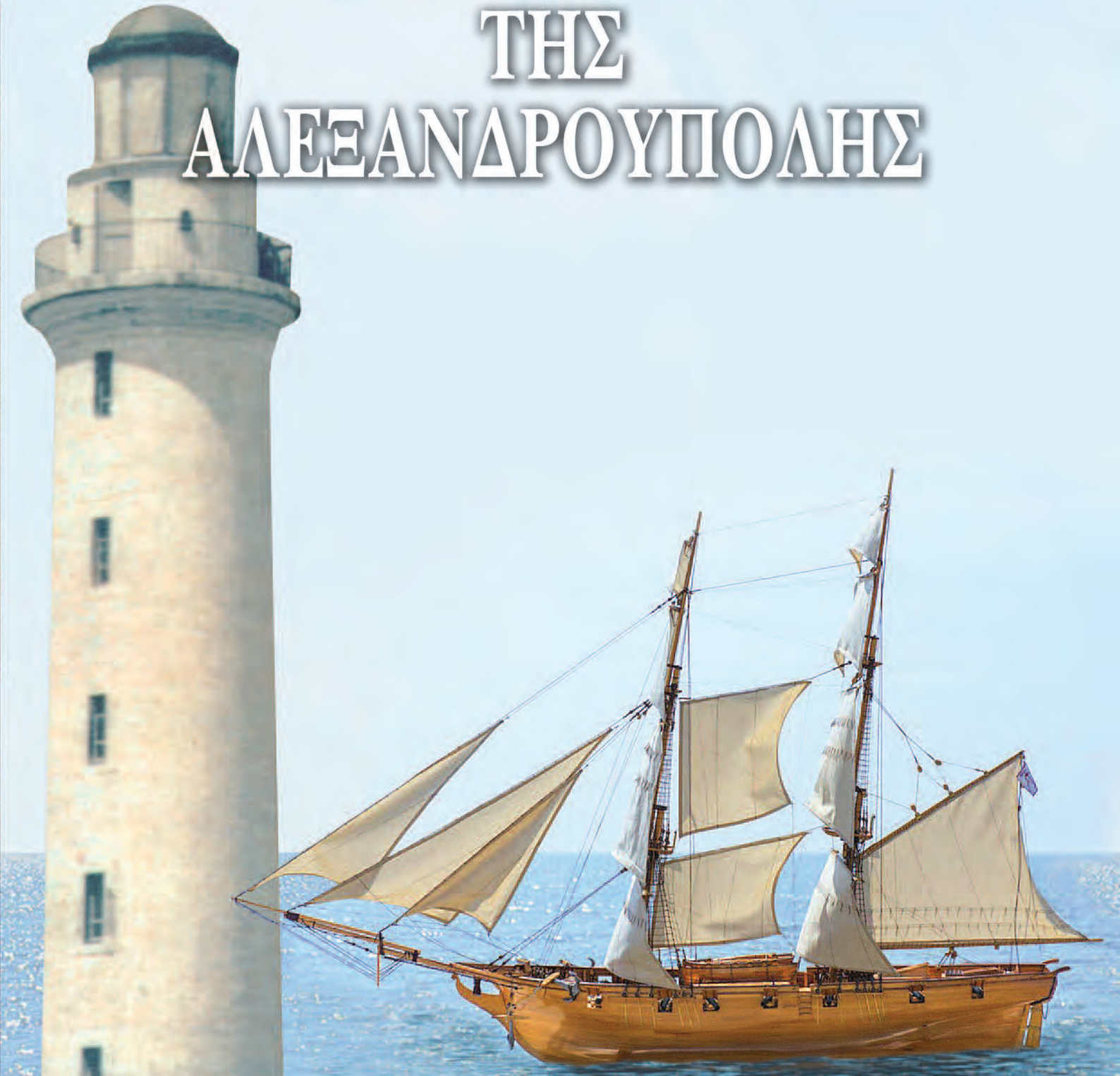

ΤΡΙΜΗΝΙΑΙΟ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ ΤΟΥ ΣΥΛΛΟΓΟΥ ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥΠΟΛΙΤΩΝ ΑΤΤΙΚΗΣ
Ιανουάριος - Φεβρουάριος - Μάρτιος 2016
Τεύχος 57ο

ΕΠΙΣΗΜΑΝΣΕΙΣ ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ

Στόχος όλων μας είναι να ενημερώνουμε και να εμπλουτίζουμε τις γνώσεις μας γύρω από το παρελθόν και το σύγχρονο πολιτιστικό γίγνεσθαι της Αλεξανδρούπολης αλλά και της ευρύτερης περιοχής.

"*Ο ΦΑΡΟΣ ΤΗΣ ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥΠΟΛΗΣ*" επιζητεί τις συνεργασίες των αναγνωστών και τις θεωρεί απαραίτητες και χρήσιμες. Όλα τα αποστελλόμενα κείμενα λοιπόν πρέπει να αναφέρονται σ' αυτά τα γεγονότα και κυρίως στο ιστορικό και ανεξερεύνητο παρελθόν της Αλεξανδρούπολης. Οι φίλοι αναγνώστες θα πρέπει να αποφεύγουν τις αναφορές σε περιστατικά και βιώματα καθαρά προσωπικά, εκτός εάν αυτά εγγίζουν γεγονότα και καταστάσεις γενικού πολιτιστικού ενδιαφέροντος.

Η Σ.Ε. θα έχει την ευχέρεια να επιλέγει την αποστελλόμενη ύλη και να κρίνει με αμερόληπτη διακριτικότητα ποια θα είναι κατάλληλα για δημοσίευση. Παρακαλούνται οι αναγνώστες που στέλνουν εργασίες προς δημοσίευση να επισυνάπτουν φωτογραφικό υλικό με σχετικές λεζάντες. Οι φωτογραφίες να είναι φωτογραφικά αντίγραφα και όχι φωτοτυπίες. Φωτογραφίες και κείμενα δεν επιστρέφονται.

Οι συνεργασίες παρακαλούμε να αποστέλλονται στην εξής διεύθυνση: **Παναγιώτης Τσιακίρης, Επτανήσου 7 - 153 41 Αγία Παρασκευή Αττικής**.

Όσοι ενδιαφέρονται να ενημερώνουν τους αναγνώστες του περιοδικού για εκδόσεις βιβλίων ή περιοδικών τους παρακαλούμε να αποστέλλουν αντίτυπο στη διεύθυνση: **Αλεξάνδρα Μποτονάκη, Θεμιστοκλέους 33, Τ.Κ. 154 51 Νέο Ψυχικό - Αθήνα, τηλ.: 210 6723649, fax: 210 6753216**.

Επειδή πιστεύουμε ότι διακαής πόθος όλων μας είναι η έκδοση του παρόντος περιοδικού να διαρκέσει πολλά χρόνια και σταδιακά να επιτυγχάνεται η βελτίωσή του με αύξηση σελίδων και προσθήκη χρωμάτων, παρακαλούμε να συμβάλετε στην προσπάθειά μας με οικονομική ενίσχυση. Μπορείτε λοιπόν να ενισχύσετε οικονομικά την έκδοση του περιοδικού με δύο τρόπους: α) Ως δωρεά ή χορηγία, β) Ως προσφορά για κοινωνικούς λόγους.

Και στις δύο περιπτώσεις μπορείτε να καταθέσετε το ανάλογο ποσόν στον λογαριασμό μας:

0026-0251-56-0100338892 στην ΤΡΑΠΕΖΑ EFG EUROBANK - ERGASIAS, αναγγέλλοντας τηλεφωνικώς την κατάθεση στο τηλέφωνο **210 600 48 55** ή να στείλετε ταχυδρομική επιταγή στο όνομα του ταμία **Παναγιώτη Τσιακίρη, Επτανήσου 7 - 153 41 Αγία Παρασκευή Αττικής** και όχι στον τίτλο του περιοδικού. Η αναγραφή ως δικαιούχου του τίτλου "Ο Φάρος της Αλεξανδρούπολης" καθιστά πολύ δύσκολη την είσπραξη, διότι το περιοδικό δεν είναι νομικό πρόσωπο.

Για τους αποδέκτες του εξωτερικού ο αριθ. λογ/σμού είναι:
GR5702602510000560100338892
BIC: EFG BGRAAXXX

Ο ΦΑΡΟΣ ΤΗΣ ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥΠΟΛΗΣ

ΤΡΙΜΗΝΙΑΙΟ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ
ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ - ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΣ - ΜΑΡΤΙΟΣ 2016

ΙΔΙΟΚΤΗΤΗΣ: Πολιτιστικός και Ψυχαγωγικός Σύλλογος Αλεξανδρουπολιτών Αττικής.
Συγγρού 137 & Αιγαίου Τ.Κ. 171 21 Νέα Σμύρνη
5ος όροφος, Τηλ. 210 3215354
ΕΚΔΟΤΗΣ: Παν. Παρασκευόπουλος Πρόεδρος
Ομηρίδου 82-84
185 37 Πειραιάς
Τηλ. 210 4181762
Υπεύθυνος κατά νόμον:
Παν. Παρασκευόπουλος Πρόεδρος Συλλόγου
Επιμέλεια ύλης: Αλεξάνδρα Μποτονάκη
Τηλ. 210 6723649 Fax: 210 6753216
Το κύριο άρθρο και όσα κείμενα είναι ανυπόγραφα απηχούν τις απόψεις της Σ.Ε.
Τα ενυπόγραφα άρθρα εκφράζουν τις απόψεις του συγγραφέα.
Τιμή τεύχους 0,01 €
Κωδικός 6427

ΠΑΡΑΓΩΓΗ ΚΑΙ ΕΚΤΥΠΩΣΗ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΥ
STILVOPRESS
Β. Μπουζάλας - Κ. Ζουγανέλης Ο.Ε.
Τηλ./Fax: 210 9734630
e-mail: omilosalphaomega@gmail.com

Τη Συντακτική Επιτροπή αποτελούν το Δ.Σ. του Συλλόγου:
Παρασκευόπουλος Παναγιώτης, Γεωργίου Γρηγόρης, Κοντογιώργης Απόστολος, Κουκουρίκου-Ραχούλη Στρατούλα, Τσιακίρης Παναγιώτης, Καραμανίδου-Μίχου Γεωργία, Μποτονάκη Αλεξάνδρα, Γεωργιάδης Αντώνης, Δαΐδου Υβόννη.
Διορθώσεις: Ελευθερία Δαουλτζή-Μανή, Αλεξάνδρα Μποτονάκη και Κράτης Ποιμενίδης

Εξώφυλλο: *Ακριβές αντίγραφο της «Καλομοίρας» κατασκευασμένο από τον μικροναυπηγό Σταύρο Μπαμπάλα.*
Φωτογραφία του Θεόφιλου Γεροντόπουλου.
Οπισθόφυλλο: *Σύνθεση φωτογραφίας της Βυζαντινής Εκκλησίας του 12ου αι. Πόρτα Παναγιάς με ομάδα εκδρομέων, από τον Βαγγέλη Βογατσά.*

Καλλιτεχνική Σύνθεση: Απόστολος Μπουζάλας

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

σελ.

ΕΠΕΤΕΙΑΚΑ **Αντώνης Σκεύας:** Η συμμετοχή των Σαρακατσαναίων στον απελευθερωτικό αγώνα του 1821 4

Μαρία Γκούτη: Άννα Παπαδοπούλου - ένα κοινότατο όνομα, μια ιδιαίτερη περίπτωση 7

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΕΙΣ 9

Χάιδω Τσιτάκη-Αγγελή: Σύλλογος Κυριών και Δεσποινίδων Αλεξανδρούπολης (ΜΕΡΟΣ Β') 10

Ανέστης Νικολαΐδης: Η ακτινογραφία των χωριών μας 14

Παντελής Αθανασιάδης: Ακόντια και δίσκους ζητούσε το Δεδέαγατς το 1907 από τον Ίωνα Δραγούμη 16

Δήμητρα Κοντογιώργη: Τριήμερη εκδρομή στη Λίμνη Πλαστήρα - Περτούλι - Νεραϊδοχώρι - Πύλη - Τρίκαλα 19

Γεωργία Καραμανίδου-Μίχου: Η κοπή της «πίτας» του Συλλόγου μας 21

Ο **Γρηγόρης Γεωργίου** σχολιάζει την επικαιρότητα 23

Δ.Σ.: Η κοπή της «πίτας» της ΠΑ.Ο.Ν.Ε. 24

Βασίλης Κριτής: Φωτογραφίζοντας - Αλεξανδρούπολη μεριά, Φθινόπωρο 2012 25

Θεόδωρος Ορδουμποζάνης: Ομοίωμα της «Καλομοίρας» των Βισβίζηδων στο Ιστορικό Μουσείο Αλεξ/πολης 28

Αλεξάνδρα Μποτονάκη: Χλωρίδα και πανίδα της Θράκης μέσα από τους αρχαίους συγγραφείς (ΜΕΡΟΣ Γ') 30

ΣΤΗΛΗ ΒΙΒΛΙΩΝ: **Ρούλα Δαουλτζή-Μανή, Θεόδωρος Ορδουμποζάνης** 33

Βασίλειος Κουτρούλας: Ποτοποιΐες - Οινοποιΐες - Εμφιαλωτήρια Οίνων και Οξοποιΐες στη μετακατοχική Αλεξανδρούπολη 35

Ζαφείρης Αλεξιάδης: Κρασοαναμνήσεις 36

Γιώργος Χατζηανδρέου: Πατριδογραφία (ΜΕΡΟΣ Ζ') 37

Άγγελος Αγγελίδης: Απολλωνιάδα - Απολλωνιαδίτες 40

ΔΩΡΕΕΣ ΚΑΙ ΧΟΡΗΓΙΕΣ 41

ΠΡΟΣΦΟΡΕΣ ΓΙΑ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΥΣ ΛΟΓΟΥΣ 41

Πασχάλης Χριστοδούλου: Ένα μάθημα στο Γυμνάσιο Αλεξανδρούπολης τη δεκαετία του '50 42

Ρούλα Δαουλτζή-Μανή: Επιλογές από τον Τύπο της Αλεξανδρούπολης 44

Παναγιώτης Τσιακίρης: Μνήμες και πρόσωπα 46

Παναγιώτης Κουσίδης, Μιχαήλ Καμαρινός: Επιστολές 48

ΚΑΤΑΧΩΡΗΣΕΙΣ ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥΠΟΛΙΤΩΝ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΩΝ 49

Στρατούλα Κουκουρίκου: Συνταγές 51

Σκίτσα: **Γρηγόρης Γεωργίου**
Γιώργος Χατζηανδρέου

Αγαπητοί συμπατριώτες και συμπατριώτισσες
Αγαπητοί φίλοι και φίλες

Εμφορούμενοι ακόμη από το ευφρόσυνο κλίμα των μεγάλων θρησκευτικών εορτών του Δωδεκαημέρου (Χριστούγεννα - Πρωτοχρονιά - Θεοφάνεια) πραγματοποιήσαμε την πρώτη εκδήλωση του νέου έτους, την κοπή της Βασιλόπιτας του Συλλόγου μας, η οποία πραγματοποιήθηκε με μεγάλη επιτυχία σε κατάμεστη αίθουσα του ξενοδοχείου "Athens Plaza". Παρέστησαν, όπως πάντα, όλες οι Αρχές του Νομού μας και της Αλεξανδρούπολης και όχι μόνο, καθώς και πλήθος μελών και φίλων του Συλλόγου μας που μας τίμησαν με την παρουσία τους.

Εκτός από την καθιερωμένη βράβευση των παιδιών και εγγονών μελών του Συλλόγου μας, βραβεύσαμε με τιμητική πλακέτα και έπαινο, τιμής ένεκεν, την κ. Δαουλτζή-Μανή για την πολυετή προσφορά της στην έκδοση του περιοδικού μας "Ο Φάρος της Αλεξανδρούπολης". Επίσης βραβεύσαμε με αναμνηστικό έπαινο τους τακτικούς συνεργάτες του περιοδικού μας (19 τον αριθμό), οι οποίοι συνεισφέρουν τα μέγιστα στον εμπλουτισμό της ύλης του περιοδικού. Εκτενές ρεπορτάζ της εκδήλωσης και πλούσιο φωτογραφικό υλικό θα βρείτε σε άλλες σελίδες του παρόντος τεύχους.

Η Πανθρακική Ομοσπονδία προετοιμάζεται για να γιορτάσουμε και φέτος όλοι μαζί οι Θρακιώτες την 96η επέτειο των "ΕΛΕΥΘΕΡΙΩΝ". Οι μουσικοχορευτικές εκδηλώσεις, με κύριο ομιλητή τον κ. Παντελή Αθανασιάδη, θα πραγματοποιηθούν στον φιλόξενο χώρο της πλατείας Δαβάκη, το απόγευμα του **Σαββάτου**, **28 Μαΐου 2016**, όπως πάντα με την ευγενική προσφορά του Δήμου Καλλιθέας, πρωτοστατούντος του Εβρίτη Αντιπροέδρου του Δημοτικού Συμβουλίου και Προέδρου της ΠΑΟΝΕ κ. Κων/νου Πολυχρονίδη.

Την **Κυριακή 29 Μαΐου** και ώρα 11:00 το πρωί θα τελεσθεί επίσημη δοξολογία στον Ιερό Ναό του Αγίου Γεωργίου Καρύκη. Τον πανηγυρικό της ημέρας θα εκφωνήσει ο συμπολίτης και μέλος του Συλλόγου μας κ. Γεώργιος Ψύλλας. Παρακαλούμε για τη μαζική συμμετοχή σας. Να ληφθεί υπόψη ότι προς αποφυγή περαιτέρω εξόδων δε θα σταλεί ενημερωτική επιστολή στα μέλη μας για τις ανωτέρω εκδηλώσεις.

Και αυτό το τεύχος περιλαμβάνει ποικίλη ύλη: Αναφορά στον εορτασμό της επετείου για την έναρξη της Ελληνικής Επανάστασης του 1821, πολιτιστικά και πολιτισμικά θέματα της ιδιαίτερης πατρίδας μας, σε διάφορες χρονικές στιγμές της μακραίωνης ιστορίας της, ρεπορτάζ από σημαντικά πολιτιστικά συμβάντα της πόλης μας (που έφθασαν στα χέρια μας), δράσεις του Συλλόγου μας και φυσικά τις διάφορες συνεργασίες και άλλες ενδιαφέρουσες σελίδες. Ευχαριστούμε ειλικρινά τους νέους συνεργάτες μας και παρακαλούμε να προστεθούν και άλλοι...

Με μεγάλη μας χαρά πληροφορηθήκαμε την είδηση ότι η ημερήσια εφημερίδα "ΕΛΕΥΘΕΡΗ ΘΡΑΚΗ", η οποία εκδίδεται στην ιδιαίτερη πατρίδα μας, την Αλεξανδρούπολη, συμπλήρωσε φέτος 70 χρόνια ζωής και δημοσιογραφικής προσφοράς στην πολιτική, κοινωνική και οικονομική ζωή της Αλεξανδρούπολης, του Έβρου και της Θράκης γενικότερα. Στον παιδικό μου φίλο, εκδότη και συνεχιστή της "Ε.Θ." Σταύρο Κονδύλη, υιό του ιδρυτή της Γεωργίου Κονδύλη, εύχομαι ολόψυχα καλή συνέχεια και μακροβιότητα μαζί με σταθερή ανοδική πορεία.

Κλείνοντας σας ευχόμαστε από βάθους καρδιάς ένα χαρούμενο Πάσχα και να απολαύσετε με υγεία και ευχάριστη διάθεση την Ανάσταση και την Άνοιξη.

Με φιλικούς χαιρετισμούς

Για το Διοικητικό Συμβούλιο
Ο Πρόεδρος
Παναγιώτης Ορ. Παρασκευόπουλος

ΕΠΕΤΕΙΑΚΑ

Η συμμετοχή των Σαρακατσαναίων στον απελευθερωτικό αγώνα του 1821

Προσπαθούμε να φέρουμε στο φως σελίδες που συμπληρώνουν την εικόνα των μεγάλων ιστορικών στιγμών της πατρίδας μας, της ευρύτερης ή στενότερης. Για να τιμήσουμε λοιπόν την 195η επέτειο της Εθνικής μας παλιγγενεσίας (Μάρτιος του 1821) στρέψαμε το βλέμμα μας σε μια "ομάδα" με ελληνική συνείδηση και γλώσσα που αποτέλεσε μεγάλο μέρος του πληθυσμιακού πυρήνα της ιδιαίτερης πατρίδας μας, τους Σαρακατσάνους, και να κάνουμε γνωστή την προσφορά της στον απελευθερωτικό αγώνα του 1821.

Γράφει ο ***Αντώνης Σκεύας****, Ομότιμος Καθηγητής Ιατρικής*

Οι Σαρακατσαναίοι είναι γνήσιοι Έλληνες με Ελληνική συνείδηση, με μεγάλη αγάπη για την Πατρίδα, την ελευθερία και την εθνική ανεξαρτησία· γι' αυτό συμμετείχαν μαζικά και αποτελεσματικά τόσο προεπαναστατικά όσο και κατά την διάρκεια της επανάστασης του 1821, μαζί με όλους τους άλλους Έλληνες, στον απελευθερωτικό αγώνα του Έθνους για την αποτίναξη του Τουρκικού ζυγού, ομιλούν δε μια και μόνον γλώσσα, την Ελληνική.

Οι Σαρακατσαναίοι μέχρι το 1947 ζούσαν νομαδική ζωή ασκώντας σχεδόν αποκλειστικά το επάγγελμα του προβατοτρόφου. Με την έναρξη όμως του εμφυλίου πολέμου το 1947 οι μετακινήσεις αυτές ήταν αδύνατες και επικίνδυνες και έτσι εγκαταστάθηκαν μόνιμα σε διάφορα χωριά και πόλεις, αρχίζοντας και πάλι τον αστικό τρόπο ζωής, τον οποίο είχαν εγκαταλείψει πριν από πολλά χρόνια κατά τη διάρκεια της τουρκοκρατίας, για να αποφύγουν την σκλαβιά, την ηθική ατίμωση και ταπείνωση, το παιδομάζωμα, αλλά κυρίως για να αρχίσουν τον μεγάλο αγώνα κατά του κατακτητή, δημιουργώντας μαζί με άλλους Έλληνες αγωνιστές τους πρώτους επαναστατικούς πυρήνες κλεφτών και αρματολών.

Με την πτώση της Κωνσταντινούπολης το 1453 μπορεί να σκλαβώθηκε γεωγραφικά και διοικητικά και το τελευταίο προπύργιο της Βυζαντινής αυτοκρατορίας και του Ελληνισμού, αυτό όμως που δεν σκλαβώθηκε ποτέ και έμεινε ελεύθερο και αδούλωτο ήταν το Ελληνικό πνεύμα, ο Ελληνικός πολιτισμός, η Ορθοδοξία, η ηρωϊκή ψυχή και η θέληση του Ελληνικού λαού για ελευθερία και εθνική ανεξαρτησία. Κατά τη διάρκεια δε της μακρόχρονης Τουρκικής σκλαβιάς, στον νου και την καρδιά όλων των Ελλήνων ηχούσαν οι φωνές των προγόνων τους που τους παρότρυναν για εθνικό ξεσηκωμό και επανάσταση, όπως του Ομήρου στην Ιλιάδα το ***«εἷς οἰωνός ἄριστος, ἀμύνεσθαι περί πάτρης»*** (Μ, 243) αλλά και του Αισχύλου στους Πέρσες το ***«Ὦ παῖδες Ἑλλήνων, ἴτε, ἐλευθεροῦτε πατρίδ', ἐλευθεροῦτε δέ παῖδας, γυναῖκας, θεῶν τε πατρώων ἕδη, θήκας τε προγόνων· νῦν ὑπέρ πάντων ἀγών»*** (402–405).

Όπως αναφέρθηκε και παραπάνω, η συμμετοχή των Σαρακατσαναίων στην επανάσταση του 1821 ήταν μαζική, ηρωική και σημαντική. Έτσι για τη συμμετοχή των Σαρακατσαναίων στην επανάσταση του 1821 ο Καθηγητής της Νεοελληνικής Ιστορίας του Ελληνικού Έθνους Ιωάννης Βακαλόπουλος γράφει ότι από τους Γραικόβλαχους και τους Ελληνόφωνους νομάδες Σαρακατσάνους βγήκαν οι πιο μεγάλοι αρματολοί και κλέφτες, οι πυρήνες της Ελληνικής επανάστασης. Ο Γιάννης Βλαχογιάννης, σχολιάζοντας τα στρατιωτικά απομνημονεύματα του Νικόλαου Κασομούλη, γράφει ότι οι Σαρακατσάνοι έβγαλαν από μέσα τους, έθρεψαν και θέριεψαν την Ελληνική κλεφτουριά. Ο Κώστας Κωτσοκάλης γράφει επίσης ότι οι Σαρακατσαναίοι είναι εκείνοι που δημιούργησαν τις προεπαναστατικές ένοπλες δυνάμεις, αυτοί ξεσηκώθηκαν πρώτοι και πλαισίωσαν και συντήρησαν το 1821.

Οι σπουδαιότεροι λοιπόν Σαρακατσαναίοι στρατηγοί, καπεταναίοι, κλέφτες και αρματολοί, που αγωνίστηκαν ηρωϊκά και συνέβαλαν τα μέγιστα στην αποτίναξη του

Ο Κατσαντώνης με τα παλικάρια του στα βουνά των Αγράφων
Πίνακας του ζωγράφου Νίκου Ζάρα

Τουρκικού ζυγού και την απελευθέρωση του γένους είναι οι παρακάτω.

Ο **Αντώνης Κατσαντώνης**, ο σταυραετός των Αγράφων και Τζουμέρκων, ο γενικός αρχηγός κλεφτών και αρματολών όλης της Ελλάδας γεννήθηκε στο Βασταβέτσι, σημερινό Πετροβούνι των Τζουμέρκων το 1775 και ήταν ο πρωτότοκος γιός του Σαρακατσάνου τσέλιγκα Γιάννη Μακρυγιάννη. Από μικρός έλεγε ότι θα γίνει κλέφτης και η μάννα του του έλεγε κάτσε Αντώνη μ', κάτσε Αντώνη μ' και έτσι του βγήκε το παρατσούκλι Κατσαντώνης.

Σε ηλικία 25 ετών έγινε κλέφτης και αργότερα σαν καπετάνιος από το 1802 έως το 1807 σε διάστημα 5 ετών, έδωσε στα Άγραφα και τα Τζουμέρκα πάνω από 10 μάχες που όλες ήταν νικηφόρες και καταστροφικές για τα ασκέρια του Αλή πασά και έτσι έγινε ο φόβος και ο τρόμος των Τούρκων. Ο Αλή πασάς, για να κάμψει την πολεμική του δράση, συλλαμβάνει τον πατέρα και τη μάνα του, τους βασανίζει και τους θανατώνει, καθώς και τη γυναίκα του και τον βυζανιάρικο γιο του Αλέξανδρο, πράγμα που τον εξαγριώνει περισσότερο παρά τον κάμπτει.

Η μεγίστη όμως απόδειξη και αναγνώριση της ηγετικής, στρατηγικής και ηρωϊκής προσωπικότητας του Κατσαντώνη ήταν η επίσημη αναγνώρισή του ως γενικού αρχηγού κλεφτών και αρματολών απάσης Ελλάδας που έγινε από την κλεφτοαρματολική σύναξη στην Αγία Μαύρα της Λευκάδας, στις 2 Ιουλίου του 1807, κατόπιν πρόσκλησης από τον Καποδίστρια, τον στρατηγό Παπαδόπουλο, τον Δεσπότη Άρτας Ιγνάτιο, τον Κολοκοτρώνη και από πολλούς άλλους οπλαρχηγούς. Από τη Λευκάδα ο Κατσαντώνης επιστρέφει στα αγαπημένα του Άγραφα για να συνεχίσει τον αγώνα του· δυστυχώς όμως αρρωσταίνει από ευλογιά και κρύφτηκε σε μια σπηλιά κοντά στο Μοναστήρι του Αγίου Γεωργίου των Αγράφων όπου και τον έπιασαν οι Τούρκοι πιθανόν κατόπιν προδοσίας. Τον πήγαν αλυσοδεμένο στα Γιάννενα όπου βασανίστηκε και υπέστη μαρτυρικό θάνατο. Τον ίδιο μαρτυρικό θάνατο είχαν και τα αδέρφια του Λεπενιώτης, Χασιώτης και Χρήστος.

Ο Κατσαντώνης ήταν ο αντιπροσωπευτικός τύπος του ελεύθερου ανθρώπου που μέσα του άστραφτε το αιώνιο πάθος για λευτεριά, ήταν υπόδειγμα κλέφτη με μεγάλο ηθικό ανάστημα, αλλά και κήρυκας του νεοελληνικού πνεύματος της διαφώτισης για αγώνα και λευτεριά. Ο άδικος και πρόωρος θάνατος του Κατσαντώνη προκάλεσε μεγάλη θλίψη στους Σαρακατσαναίους αλλά και σε όλους τους Έλληνες της Ρούμελης και του Μοριά· κλάφτηκε και μοιρολογήθηκε όσο κανένας άλλος.

Ο **Βασίλης Δίπλας** από τους Χουλιαράδες των Τζουμέρκων υπήρξε, για πάνω από 50 χρόνια, υπόδειγμα κλέφτη και αγωνιστή αλλά και εκπαιδευτής μεγάλων αγωνιστών και κλεφτών όπως του Κατσαντώνη και του Καραϊσκάκη. Έπεσε ηρωικά μαχόμενος σε ηλικία 75 ετών.

Ο **Γεώργιος Καραϊσκάκης**, αρχιστράτηγος και γενικός αρχηγός της Στερεάς Ελλάδας, γεννήθηκε στην Σκουληκαριά της Άρτας το 1780. Ήταν γιος της Σαρακατσάνας καλόγριας Ζωής Ντιμισκή, στο μοναστήρι Άγιος Γεώργιος των Αγράφων, γι' αυτό λεγόταν και γιος της καλόγριας, και του αρματολού του Βάλτου Δημήτριου Καραϊσκου, που κατά τον Γιάννη Βλαχογιάννη ήταν Σαρακατσάνος. Επίσης και κατά τον Κασομούλη ο Δημήτριος Καραϊσκάκης ήταν συγγενής με τους Συκάδες και τους Κατσαντωναίους, γνωστές Σαρακατσάνικες οικογένειες.

Σύμφωνα λοιπόν με τα ιστορικά δεδομένα και την παράδοση των Σαρακατσαναίων, οι συγγραφείς και ερευνητές της Σαρακατσάνικης παράδοσης και ιστορίας, **Ε. Μακρής, Ν. Κατσαρός** και **Κ. Κουτσοκώστας** πιστεύουν ότι δεν υπάρχουν περιθώρια αμφισβήτησης για την Σαρακατσάνικη καταγωγή του.

Ο Γεώργιος Καραϊσκάκης πέρασε τα παιδικά του χρόνια σε σαρακατσάνικες οικογένειες συγγενών της μάνας του, έως ότου πήγε κλέφτης στον νταϊφά του Κατσαντώνη. Έλαβε μέρος στην Κλεφτοαρματολική σύναξη της Λευκάδας τον Φεβρουάριο του 1821 για την έναρξη του απελευθερωτικού αγώνα και κατόπιν άρχισε τον ηρωικό του αγώνα λαμβάνοντας μέρος σε πάρα πολλές μάχες στη Δυτική Στερεά Ελλάδα, στα Άγραφα και στην Πελοπόννησο.

Τον Ιούλιο του 1826 ως στρατάρχης της Ρούμελης έδωσε την σπουδαιότερη και ενδοξότερη μάχη της πολεμικής ζωής του ενάντια στα στρατεύματα του Κιουταχή, αυτή των Αγράφων, η οποία θεωρήθηκε ως μια από τις πιο νικηφόρες και λαμπρές επιχειρήσεις του αγώνα. Με αυτήν κερδήθηκε ξανά η ελπίδα της επικράτησης της επανάστασης, η οποία μέχρι εκείνη τη στιγμή φαινόταν ότι είχε χαθεί. Από την Αράχοβα επιστρέφει στην Ελευσίνα και ετοιμάζεται για την απελευθέρωση της Αθήνας και της Ακρόπολης από τα στρατεύματα του Κιουταχή. Δυστυχώς όμως σε μια μικρή και απρόβλεπτη συμπλοκή με τους Τούρκους, πριν από τη μεγάλη επίθεση, τραυματίσθηκε θανάσιμα, πέ-

Η Δέσπω Λιάκατα οδηγείται βίαια στον Αλή πασά.
Πίνακας του ζωγράφου Νίκου Ζάρα

θανε την επόμενη ημέρα και τον έθαψαν στην εκκλησία του Αγίου Σπυρίδωνα στη Σαλαμίνα. Ο θάνατος του «Αχιλλέα» της Ρωμιοσύνης, όπως τον ονόμασε ο ποιητής Κωστής Παλαμάς, βύθισε σε πένθος όλους τους Έλληνες και ιδιαίτερα το στρατό, που την επόμενη μέρα δίχως τον αρχηγό του υπέστη μεγάλη καταστροφή στο Φάληρο.

Γρηγόρης Λιάκατας: Γιός του αρχιτσέλιγγα Σπύρου Λιάκατα, Στρατηγός και ήρωας του Ασπροπόταμου και του Μεσολογγίου και αδερφός της πανέμορφης **Δέσπως Λιάκατα**, η οποία πέθανε από άρνηση λήψης τροφής και νερού, όταν προσήχθη βίαια στο χαρέμι του Αλή πασά.

Έπεσε ηρωϊκά μαχόμενος κατά την πολιορκία του Μεσολογγίου μαζί με τους 300 άνδρες του εκ των οποίων οι 80 ήταν συγγενείς του Σαρακατσαναίοι. Για τη μεγάλη του προσφορά στον αγώνα, του απενεμήθη ο βαθμός του στρατηγού και στον **κήπο των ηρώων του Μεσολογγίου στήθηκε προς τιμήν του ανδριάντας**. Αντιστράτηγοι του αγώνα ήταν και τα αδέρφια του Δημήτριος και Σωτήρης και χιλίαρχος ο αδερφός του Κώστας.

Συκάδες ή Βλαχοπουλαίοι. Οι Συκάδες ή Βλαχοπυλαίοι ήταν μεγάλη κλεφτοαρματολική Σαρακατσάνικη οικογένεια που άρχισε τους αγώνες κατά του κατακτητή ήδη από το 1720. Οι σπουδαιότεροι Συκάδες αγωνιστές του 1821 ήταν τα αδέρφια και στρατηγοί Αλεξάκης και Κώστας και ο μικρότερος αδερφός, ο Ναύαρχος Δημήτριος. Ο Αλεξάκης και ο Κώστας το 1816 μυήθηκαν στη Φιλική Εταιρία από τον αδερφό τους Δημήτριο και συμμετείχαν στη συνάντηση των Φιλικών στη Λευκάδα τον Ιανουάριο του 1821, όπου αποφασίσθηκε η έναρξη του αγώνα για τις 25 Μαρτίου και κατόπιν κήρυξαν την επανάσταση στη Δυτική Ελλάδα στην οποία συμμετείχαν με πολλούς αγώνες και μάχες.

Ο **Αλεξάκης** για τη μεγάλη του προσφορά στον αγώνα τον Ιούλιο του 1823 ονομάζεται στρατηγός, αργότερα υπουργός πολέμου και επί βασιλείας του Όθωνα υπουργός Ναυτιλίας και αρχηγός Χωροφυλακής. Το 1868 αναλαμβάνει υπασπιστής του Βασιλέα Γεωργίου Α' και τον επόμενο χρόνο πέθανε σε ηλικία 78 ετών.

Ο **Κώστας Συκάς** στην έξοδο του Μεσολογγίου τη νύχτα 10/11 Απριλίου το 1826, επικεφαλής σώματος, κατορθώνει να διασπάσει τον Τουρκικό κλοιό και το 1831 επιλέγεται ως πρώτος αρχηγός της Ελληνικής Χωροφυλακής και ιδρύει μαζί με τον αδερφό του Αλεξάκη την ανωτέρα σχολή Ενωματαρχών. Το 1863 προάγεται σε υποστράτηγο και αργότερα σε αντιστράτηγο. Το 1836 **ο Βασιλιάς Όθωνας θα του απονείμει τον Αργυρό σταυρό** για τη συμβολή του στον αγώνα της Εθνικής παλιγγενεσίας. Πέθανε τον Φεβρουάριο του 1868 και **θάφτηκε στον κήπο των ηρώων του Μεσολογγίου**.

Σαρακατσάνος ήταν και ο γέρο Καψάλης Χρήστος που μη μπορώντας να συμμετέχει στην έξοδο του Μεσολογγίου, την παραμονή της εξόδου, ανατίναξε την πυριτιδαποθήκη του Μεσολογγίου βρίσκοντας ο ίδιος τραγικό θάνατο μαζί με πολλά γυναικόπαιδα και άλλους ανήμπορους που δεν μπορούσαν να λάβουν μέρος στη έξοδο.

Εκτός από τους παραπάνω στρατηγούς και αγωνιστές του 1821, υπήρχαν και πολλοί άλλοι Σαρακατσαναίοι στρατηγοί αγωνιστές, όπως ο **Δήμος Φερεντίνος**, ο γνωστός Γεροδήμος, ο αντιστράτηγος **Πατσούρας Κωσταντής**, ο στρατηγός **Ανδρέας Καραΐσκος**, αδερφός του Γεώργιου Καραϊσκάκη, ο στρατηγός **Γιάννης Γκούρας**, ο στρατηγός **Δημήτριος Μακρής**, ο οποίος προσέφερε και πολλά χρήματα για τον αγώνα και πολλά από τα όπλα του, όπως το ασημένιο Καργιοφίλι και το ασημένιο Ξίφος του που βρίσκονται στη Δημοτική Πινακοθήκη του Μεσολογγίου, και πολλοί άλλοι. Στον απελευθερωτικό αγώνα του 1821 συμμετείχαν και πολλοί Σαρακατσαναίοι με βαθμό χιλίαρχου, οπλαρχηγού, καπετάνιου, αξιωματικού, υπαξιωματικού αλλά και απλού οπλίτη αγωνιστή. Τέλος, όπως αναφέρει στα απομνημονεύματά του και ο γραμματέας του Θεόδωρου **Κολοκοτρώνη**, **Φωτάκος**, αρκετοί πολεμιστές στα στρατεύματα του Κολοκοτρώνη ήταν από τις φάρες των σκηνιτών Σαρακατσαναίων.

Συμμετοχή στον αγώνα είχαν επίσης και πολλές Σαρακατσάνισσες οι πιο γνωστές από τις οποίες ήταν η **Κατερίνα Μακρυγιάννη**, αδερφή του Κατσαντώνη, η **Λιάκαινα** η καπετάνισσα, η **Αγόρω** η Αγραφιώτισσα και η **Μαρία Πανουργιά**.

Οι παραπάνω Σαρακατσαναίοι ήρωες και αγωνιστές της επανάστασης του 1821 αποτελούν μεγάλο καύχημα και καμάρι όλων των Σαρακατσαναίων και δικαιούμεθα να είμαστε υπερήφανοι για την προσφορά των προγόνων μας στην αποτίναξη του Τουρκικού ζυγού, την απελευθέρωση του γένους και την επανίδρυση του νέου Ελληνικού Κράτους· γι' αυτό τους ανήκει κάθε τιμή και δόξα. Από δε τους τάφους τους εκπέμπονται πολλά μηνύματα ηρωϊσμού και λευτεριάς αλλά και το μήνυμα που ήταν γραμμένο σαν επίγραμμα στον τάφο του μεγάλου Έλληνα φιλοσόφου της Ιωνίας Θαλή του Μιλήσιου *«ολίγον τόδε σήμα, το δε κλέος ουρανόμηκες»*, δηλαδή είναι ίσως μικρός αυτός ο τάφος αλλά η δόξα του φτάνει ως τους ουρανούς.

Βιβλιογραφία:

1. Ιωάννης Κουτσοκώστας. *Οι Σαρακατσαναίοι στους αγώνες του Έθνους*. Γραφικές τέχνες Σάμπος, Γιαννιτσά 2015.
2. Ευριπίδης Μακρής. *Τραγούδια Σαρακατσάνικα*. Τυποεκδοτική Ηπείρου, Ιωάννινα 2001.
3. Νικόλαος Κατσαρός. *Σαρακατσαναίοι, Συρράκο και Σακαρέστι*. Θεσσαλονίκη.
4. Βασίλης Τσαούσης. *Σαρακατσάνοι, οι σταυραετοί της Πίνδου*. Λαογραφικό Μουσείο Σαρακατσάνων Σερρών 2006.
5. Νίκος Κασομούλης. *Στρατιωτικά ενθυμήματα της επαναστάσεως των Ελλήνων 1821-1833*. Έκδοση Χ.Κοσμαδάκη και ΣΙΑ.
6. Μνήμες του πατέρα του συντάκτη.

ΟΙ ΝΕΟΙ ΜΑΣ... ΓΡΑΦΟΥΝ

Άννα Παπαδοπούλου - ένα κοινότατο όνομα, μια ιδιαίτερη περίπτωση

8 Μαρτίου, ημέρα της γυναίκας

Γράφει η ***Μαρία Γκούτη***

ΜΕΡΟΣ Α'

Η γυναικεία προσωπικότητα που προβάλλεται στο παρακάτω άρθρο δεν κατάγεται από τη Θράκη, είναι όμως μια γυναίκα γεννημένη σε ελληνική κοινότητα του εξωτερικού, τον 19ο αιώνα. Η Άννα Παπαδοπούλου προσέφερε την αγάπη της, τη δύναμή της και τη ζωή της στον «διπλανό» άνθρωπο που υποφέρει και αποτελεί, και για σήμερα, ένα γυναικείο πρότυπο που αφορά σε όλη την Ευρώπη και σε ολόκληρη την ανθρωπότητα.

Πρόσωπα που λησμονιούνται κάθε μέρα χωρίς οδούς και πλατείες είναι πολλά μέσα στην Ιστορία. Οι συλλογικές δράσεις ξεπερνούν συνήθως τα άτομα. Στο πολύπλοκο και δυσχερές πρώτο μισό του 20ου αιώνα, στην Ελλάδα εμφανίστηκαν πολλές προσωπικότητες που διακρίθηκαν μέσα σε ακήρυχτους και κηρυγμένους πολέμους που έδινε ο λαός κάθε μέρα. Η ιδέα για την προσέγγιση μιας τέτοιας προσωπικότητας ξεκίνησε από την έκδοση ενός αρχείου ημερολογίων και των επιστολών στις οποίες απεικονίζεται μια εποχή καθοριστική. Το αρχείο αυτό ανήκε στην Άννα Παπαδοπούλου, την επιλεγόμενη και «μάνα του στρατιώτη». Ήταν ο τίτλος που της απονεμήθηκε ύστερα από είκοσι και πλέον χρόνια προσφοράς στους στρατιώτες σε μια εποχή που όλες οι οικογένειες είχαν τουλάχιστον έναν στο μέτωπο.

Η Άννα Παπαδοπούλου(1871-1939), το γένος Μελά, γεννήθηκε στη Μασσαλία της Γαλλίας από μια μεγαλοαστική οικογένεια, προορισμένη να μετέχει στους τότε κοινούς αγώνες των Ελλήνων. Η οικογένεια Μελά καταγόταν από την Ήπειρο, ασχολούνταν επιτυχώς με το σιτεμπόριο και είχε επτά παιδιά. Ο πιο γνωστός απόγονος της οικογένειας ήταν ο Παύλος Μελάς. Είναι αναμενόμενο η σκιά του Παύλου να καλύπτει τα υπόλοιπα πρόσωπα της οικογένειας, στην οποία οι καλές τέχνες και η κοινωνική προσφορά αποτελούσαν μέρος της αγωγής των τέκνων. Έτσι, η Άννα από μικρή ηλικία ασχολιόταν με τη μουσική, τις εικαστικές τέχνες και τη νέα τότε τέχνη της φωτογραφίας, ενώ έγραφε και διάβαζε στα αγγλικά, τα γαλλικά και τα γερμανικά. Στα είκοσι χρόνια της και ενάντια στην επιταγή της οικογένειας να συνάπτει γάμους με επιφανείς μεγαλοαστούς ή πολιτικούς, η Άννα παντρεύεται από έρωτα τον Απόστολο Παπαδόπουλο και εγκαθίσταται αρχικά στο κτήμα του στις Ροβιές της Εύβοιας. Εκεί, απέκτησε τα δύο της παιδιά και έχασε σε παιδική ηλικία το τρίτο. Ωστόσο, δεν περιορίστηκε στον ρόλο της μητέρας και της συζύγου, που η αστική τάξη ή η παράδοση προέβλεπαν για τις γυναίκες τότε. Αναμείχθηκε στη ζωή των χωρικών της Εύβοιας. Είδε από κοντά τις συνθήκες διαβίωσης και την αδυναμία πρόληψης και υγιεινής, κυρίως για τα παιδιά. Τότε, και μετά την οδυνηρή εμπειρία της απώλειας του επτάχρονου γιου της από παιδική ασθένεια, **πήρε την πρώτη απόφασή της που αφορούσε τη συλλογική δράση και την κοινωνική προσφορά**: οργάνωσε τη φροντίδα των επίτοκων χωρικών και των βρεφών τους καθώς και τη διατροφή των μεγαλύτερων παιδιών τους. Χαρακτηριστικό είναι ότι «επέβαλε πληρωμένη άδεια» στις χωρικές που εργάζονταν στα κτήματά της πριν και μετά τους τοκετούς. Κάτι που στα τέλη του 19ου αιώνα θεωρείτο αδιανόητο.

Με την είσοδο του 20ου αιώνα άρχισε να επισκέπτεται πιο συχνά την Αθήνα. Οι γυμνασιακές σπουδές των παιδιών, αλλά κυρίως η απώλεια του μεγαλύτερου μέρους της κτηματικής της περιουσίας στις Ροβιές από λανθασμένους χειρισμούς του συζύγου της, την επανέφεραν στην Αθήνα και φιλοξενούμενη στην οικία του Παύλου Μελά και της Ναταλίας Δραγούμη. Εκεί, ήρθε ξανά σε επαφή με τους μεγαλοαστικούς κύκλους. Ιδιαίτερα μετά τον θάνατο του Παύλου (1904), οι επισκέψεις προσωπικοτήτων στο σπίτι της Κηφισιάς ήταν συχνότατες και η Άννα γνώρισε τις μεγαλοαστές της Αθήνας. Αντισταθμίζοντας τον επιβεβλημένο αποκλεισμό τους από τα κοινά, οι μεγαλοαστές ανέπτυσσαν κοινωνική δράση. Η εποχή το απαιτούσε.

Ο λεγόμενος «ατυχής πόλεμος του 1897», τα συνεχώς αυξανόμενα προσφυγικά ρεύματα, αλλά και η οικονομική κρίση που μέσω του Διεθνούς Ελέγχου απομυζούσε τον εθνικό πλούτο είχαν κάνει την «αποικία», που λεγόταν τότε «Βασίλειον της Ελλάδος», αδύναμη να υποστηρίξει τα παιδιά της. Οι μεγαλοαστοί, προερχόμενοι κυρίως από τις παροικίες της ομογένειας,

εφεύρισκαν τρόπους για να υποκαταστήσουν το ανύπαρκτο κράτος πρόνοιας και να αντισταθμίσουν οιονεί τις ανισότητες που εξ ορισμού ενέχει ο καπιταλισμός. Συνήθως, «αι κυρίαι» οργάνωναν σωματεία ή επιτροπές και εράνους. Η Άννα Παπαδοπούλου, όμως, γεννημένη αντισυμβατική και, φέροντας την εμπειρία της ζωής των χωρικών της Εύβοιας, δεν αρκέστηκε στους συλλόγους και στις επιτροπές. Βουτήχτηκε για τα καλά στον βίο του ελληνικού λαού, στον οποίο τότε πλειοψηφούσαν οι αγρότες, οι στρατιώτες, οι πρόσφυγες, τα ορφανά και όχι «αι κυρίαι των Αθηνών».

Με τα παιδιά της «ξεπεταγμένα» πια, οργάνωσε τη ζωή της γύρω από δύο άξονες: τις **τέχνες** και τη **φιλανθρωπία**. Όσον αφορά στην τέχνη, στον στενό της φιλικό κύκλο ήταν εικαστικοί καλλιτέχνες, όπως ο Λύτρας, ο Ιακωβίδης και η Σοφία Λασκαρίδου. Ενθαρρυμένη από τους φίλους της ασχολήθηκε με την αγιογράφηση ναών, ενώ κέρδισε και το πρώτο βραβείο κεντητικής στον πανευρωπαϊκό διαγωνισμό στην Αγγλία. Όσον αφορά στην προσφορά στον συνάνθρωπο, οργανώθηκε πιο συστηματικά. Μαθήτευσε τη νοσηλευτική στην πολυκλινική Αθηνών, δίπλα στον καθηγητή Ιατρικής Ν. Αλιβιζάτο και αμέσως εντάχθηκε στον Ερυθρό Σταυρό, για να αφοσιωθεί πλέον στη φροντίδα του πρόσφυγα και αργότερα του στρατιώτη.

Με την έναρξη των βαλκανικών πολέμων ακολούθησε τον ελληνικό στρατό, κυρίως στα μέτωπα της Μακεδονίας. Ασκούσε πλέον τη νοσηλευτική για τον στρατιώτη. Συμμετείχε σε αποστολές στον ηπειρωτικό αγώνα (1914), που την αφορούσε ιδιαίτερα λόγω καταγωγής και λόγω της φιλίας της με τον Χρ. Ζωγράφο. Όταν η υπόθεση της ενωμένης Ηπείρου αφέθηκε να χαθεί προς χάριν της συμμάχου Σερβίας, ο Α' Παγκόσμιος Πόλεμος μαινόταν στην Ευρώπη. Τότε, η Άννα βρέθηκε στη Σερβία με αποστολή του ελληνικού τμήματος του Ερυθρού Σταυρού. Από το 1919, ο πόλεμος είχε λήξει για την Ευρώπη, αλλά η Ελλάδα ακόμα έτρεχε... Ο ελληνικός στρατός στη Σμύρνη, τον Μάιο του 1919, και η Άννα εκεί, ως υπολοχαγός πια της Υγειονομικής Υπηρεσίας Στρατού. Στα στρατόπεδα και τις εκστρατείες δεν ασκούσε απλά ρόλο επόπτριας ή οργανώτριας του έργου των αδελφών του στρατιώτη. Εργαζόταν ως βοηθός χειρουργού, κατέγραφε νεκρούς και τραυματίες και τους κουβαλούσε από τα πεδία των μαχών, μάζευε τα όπλα και τα πολεμοφόδια για να τα συγκεντρώσει στις αποθήκες υλικού, επισκεπτόταν απομακρυσμένα φυλάκια και βέβαια ξενυχτούσε δίπλα σε άρρωστους και τραυματίες στα στρατιωτικά νοσοκομεία και στα αναρρωτήρια. Φρόντιζε να βελτιωθεί η ζωή των φαντάρων με τη βελτίωση του υγειονομικού υλικού, τη διανομή ειδών πρώτης ανάγκης, αλλά και τη δικαιότερη απονομή των αδειών. Τσιγάρα, σαπούνια, σοκολάτες ήταν πάντα στις αποσκευές της ως δώρα για τους φαντάρους. Η χολέρα και ο τύφος που «αποκόμισε» από τα στρατόπεδα δεν την έπεισαν να μεταβάλει συμπεριφορά. Μια συμπεριφορά που κρίθηκε από την τάξη της ως απάδουσα προς το φύλο της, όπως το όριζαν τότε. Αν και είχε τη στήριξη και την έγκριση του συζύγου της, φάνταζε παράδοξο στους μεγαλοαστούς της εποχής μια μεσόκοπη γυναίκα της τάξης τους, να ζει στα στρατόπεδα και στα στρατιωτικά νοσοκομεία, τόσο που συχνά την σχολίαζαν αρνητικά. Η Άννα διατηρούσε μια υπεροψία απέναντι στους πομπούς τέτοιων σχολίων. Θεωρούσε ανόητο χάσιμο χρόνου τη διατήρηση της θηλυκότητας και της κομψότητας, την εποχή που τα παιδιά των Ελλήνων ταλαιπωρούνταν στην ανατολή χωρίς ορατά οφέλη για τη χώρα. Οι επιστολές της αποκαλύπτουν μια στάση ζωής εντελώς διαφορετική από την κυρίαρχη για την εποχή και για την τάξη της. Παρατίθεται απόσπασμα μιας επιστολής της προς την Αμαλία Μιχαηλίδου, την «αδελφή του στρατιώτου», με την οποία ζητάει το Μάρτιο του 1920 υλική στήριξη για τους φαντάρους που στρατοπέδευαν έξω από το Αϊδίνιο: *«την ντροπή την βάζω κατά μέρος, άπαξ είμαι μια πτωχή μάννα με πολλά παιδιά και βλέπω να έρχεται το Πάσχα. Θέλω όλα να χαρούν, να λησμονήσουν την ξενητειά. Ας λέγει το Υ.Μ.C.Α. πώς απαγορεύεται το κονιάκ. Πώς να περάσει το μεράκι το ευλογημένο; Στείλατε για εδώ κονιάκ, αλλά πήγε πρώτα στη στρατιωτική διανομή και μας ήρθε χρωματισμένο! Αν σας βρίσκεται ακόμα και αν σας περισσεύουν σιγάρα, να προτιμήσετε τους στρατιώτας στα φυλάκια και τους ασθενείς στο νοσοκομείο της Σμύρνης. Εκεί, βλέπω γυναίκες που τους λυπούνται, αλλά, προς Θεού, μην τους αφήσετε, εσείς, η αδελφή τους, με άδεια χέρια, μέρες που έρχονται...»*.

Με τον ίδιο άμεσο τρόπο απευθύνεται και σε έναν αρχιμανδρίτη της Μητρόπολης Φιλαδελφείας, ζητώντας του να βοηθήσει οικονομικά κάποιες γυναίκες να καταφύγουν στη Σμύρνη και καταγγέλλοντας τη στάση του μητροπολίτη, που φαίνεται να μετέθετε δικές του αρμοδιότητες σχετικά με τη φροντίδα των προσφύγων σε εκείνη και τις άλλες νοσοκόμους: *«Ατυχώς αυτές τις μέρες δεν μου περισσεύουν χρήματα, μ' έστιψαν κυριολεκτικώς. Στον τάφο μου βεβαίως δεν θα τα έπαιρνα, αλλά δεν έχω πλέον τίποτα και όλα αυτά εξ αιτίας του σεβασμιωτάτου. Μη φανταστείς ότι θα με ξαναδείς εκεί, εφόσον έρχεται επίτηδες και δεν κάνει βήμα προς εμέ. Επιτέλους γυναίκα είμαι και όχι γυναικούλα δια προσκύνημα. Μισό βήμα να είχε κάνει, δύο θα έκανα εγώ, αλλά δεν παραδέχομαι να μου μιλή ωσάν να μην μου έδιδε σημασία. Τη σημασία βεβαίως, δεν την περιμένω από άλλους, μόνη μου την αποδίδω στον εαυτό μου. Και ουδέποτε επέτρεψα εις άνθρωπον που κατάλαβε την καρδιά μου να τολμήση να με προσβάλη, αμφιβάλλων στα λόγια μου και στα σχέδιά μου. Κακία ουδέποτε κρατώ, αλλά αξιοπρέπεια ναι, ώστε μη μου επαναλάβης παρατηρήσεις...»*.

Η Άννα Παπαδοπούλου συνδέθηκε φιλικά με πολλούς αξιωματικούς, βενιζελικούς κυρίως, αλλά και αντιβενιζελικούς, με τις νοσοκόμους με τις οποίες συνυπηρετούσε, αλλά και με μέλη των ελληνικών κοινοτήτων των πόλεων της Μ.Ασίας. Οι επιστολές που στέλνει και λαμβάνει αποτυπώνουν τις εντυπώσεις, τις προσδοκίες και τις αγωνίες όλων των δρώντων της εποχής.

Οι μέρες του Εθνικού Διχασμού είχαν σημαδέψει τη συλλογική μνήμη των Ελλήνων και η πόλωση είχε μεταφερθεί στο μέτωπο. Μετά την ήττα του Βενιζέλου στις εκλογές του Νοεμβρίου του 1920, οι περισσότεροι βενιζελικοί αξιωματικοί έφευγαν από το μέτωπο. Αν και η Άννα δε διέκρινε τους φαντάρους σε βενιζελικούς και αντιβενιζελικούς, ήταν γνωστή οπαδός του Βενιζέλου και η νέα κυβέρνηση ζήτησε την απομάκρυνσή της από την υπηρεσία. Η Άννα είχε δηλώσει ότι θεωρούσε τον Βενιζέλο καταλληλότερο για να χειριστεί επωφελώς την εθνική υπόθεση, χωρίς ωστόσο να εκφραστεί ποτέ με μίσος ή να διατυπώσει ακρότητες για την αντίπαλη παράταξη, ενώ έγραφε σε φίλους της ότι θυμόταν με συγκίνηση και τον Κωνσταντίνο από την εποχή των βαλκανικών πολέμων. Αγανάκτησε με την εντολή απομάκρυνσής της, αλλά διαμαρτυρήθηκε μόνο με επιστολές προς τους υπευθύνους. Σημαντικό να έχεις άποψη και παράλληλα να σέβεσαι τον αντίπαλο στην Ελλάδα, όχι μόνο την τότε...

(Συνεχίζεται)

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΕΙΣ

Ξενάγηση στην ιστορική βιβλιοθήκη Ιδρύματος Αικατερίνης Λασκαρίδη

Έχουμε την ευχαρίστηση να σας ανακοινώσουμε ότι την **Πέμπτη 23 Ιουνίου 2016** θα επισκεφθούμε το Ίδρυμα Αικ. Λαρκαρίδη στον Πειραιά, όπου θα γίνει ενημέρωση για το Ίδρυμα και θα ξεναγηθούμε στην πλούσια ιστορική του βιβλιοθήκη.

Η ανωτέρω επίσκεψη θα πραγματοποιηθεί με πούλμαν, σύμφωνα με το ακόλουθο πρόγραμμα:

10:30 Συγκέντρωση στην Αθήνα, μπροστά από τα γραφεία του πρακτορείου «Τσόκας Travel», Λεωφόρος Μεσογείων 279 (στάση μετρό Χολαργός) προς την κάθοδο προς Αθήνα. Επίβίβαση και αναχώρηση για Σύνταγμα.

11:00 Συγκέντρωση στην Αθήνα, Σύνταγμα (έξωθεν ξενοδοχείου «Αμαλία»). Επιβίβαση και αναχώρηση για Πειραιά.

11:30 Συγκέντρωση μπροστά στον χώρο Δημοτικού Θεάτρου Πειραιά. Άμεση αναχώρηση για το Ίδρυμα «Αικ. Λασκαρίδη».

Μετά την ξενάγηση θα επιβιβασθούμε στο πούλμαν και θα μεταβούμε σε ταβέρνα του Πειραιά, για να γευματίσουμε.

Μετά το πέρας του γεύματος θα επιστρέψουμε με το πούλμαν ακολουθώντας το ακριβώς αντίστροφο δρομολόγιο.

Τιμή συμμετοχής κατ' άτομο **10 €** (τα έξοδα του πούλμαν για τη μεταφορά μας).

Προθεσμία συμμετοχής έως **Παρασκευή 17 Ιουνίου 2016** στα γνωστά τηλέφωνα των μελών του Δ.Σ.

Προσοχή! Δε θα σταλεί άλλη ειδοποίηση.

ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ 2016

Σας ενημερώνουμε ότι, στα πλαίσια του εορτασμού των ΕΛΕΥΘΕΡΙΩΝ 2016, η ΠΑ.Ο.Ν.Ε. διοργανώνει μουσικοχορευτική εκδήλωση το **Σάββατο 28 Μαΐου 2016** ώρα 19:00, στην Πλατεία Δαβάκη στην Καλλιθέα, με ομιλητή τον Παντελή Αθανασιάδη.

Την επομένη, **29 Μαΐου 2016**, ημέρα Κυριακή και ώρα 11:00 π.μ. θα πραγματοποιηθεί στον Ι.Ν. Αγίου Γεωργίου Καρύκη (στην πλατεία Καρύτση) δοξολογία. Τον πανηγυρικό θα εκφωνήσει ο Γεώργιος Ψύλλας Στη συνέχεια θα ακολουθήσει κατάθεση στεφάνου στο μνημείο του Άγνωστου Στρατιώτη.

Παρακαλούμε τα μέλη του Συλλόγου μας αλλά και όλους τους φίλους μας να παρευρεθούν στις δύο επετειακές εκδηλώσεις για τον εορτασμό της 14ης Μαΐου 1920.

Το Δ.Σ.

- Σας ενημερώνουμε ότι ο συγγραφέας και συνεργάτης του περιοδικού μας Γεώργιος Ψύλλας θα διαθέτει το μυθιστόρημά του «***Οδός Αίνου Αλεξανδρούπολη - αξέχαστα χρόνια***» στους ενδιαφερόμενους, 15 € με αντικαταβολή ή 10 € από τα γραφεία μας.
  Μπορείτε να το ζητήσετε από τον ταμία κ. Παναγιώτη Τσιακίρη, τηλ. 210 6004855. Τα έσοδα από την πώληση του βιβλίου αποτελούν δωρεά προς το περιοδικό μας.
- Η κόρη του αείμνηστου μεγάλου ζωγράφου Ράλλη Κοψίδη Σοφία, μας ενημέρωσε ότι το σκίτσο με τη «Χηλίτισσα με τα χρυσαφικά της», που δημοσιεύθηκε στο τεύχος 56 σελ. 21, είναι δημιουργία του πατέρα της Ράλλη Κοψίδη.
  Ζητούμε συγγνώμη για την άγνοιά μας.

Σ.Ε.

ΠΑΝΘΡΑΚΙΚΗ ΟΜΟΣΠΟΝΔΙΑ

Το τμήμα των παραδοσιακών χορών της Πανθρακικής Ομοσπονδίας Νότιας Ελλάδας (ΠΑ.Ο.Ν.Ε) σας καλεί στην έναρξη της φετινής του χρονιάς. Σας περιμένουμε κοντά μας, συνεπιβάτες στο ταξίδι μας σε όλη τη Θράκη. Μαζί μας θα γνωρίσετε τα ήθη, τα έθιμα, τα τραγούδια αλλά πολύ περισσότερο τους χορούς από κάθε χωριό της πατρίδος μας.

Λειτουργούν τμήματα:

ΠΑΙΔΙΚΟ - ΕΝΗΛΙΚΩΝ (ΑΡΧΑΡΙΟ - ΠΡΟΧΩΡΗΜΕΝΟ) - ΧΟΡΕΥΤΙΚΗ ΟΜΑΔΑ

ΕΔΡΑ ΣΧΟΛΗΣ: Λεωφ. Συγγρού 137 (5ος όροφος) Νέα Σμύρνη

ΤΗΛΕΦΩΝΑ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ: Γιώργος Πανζιαρίδης 6948 883771
Επιστήμη Λυμπεροπούλου 6932 301741

Η ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥΠΟΛΗ ΤΟΥ ΧΘΕΣ ΚΑΙ ΤΟΥ ΣΗΜΕΡΑ

ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΚΥΡΙΩΝ & ΔΕΣΠΟΙΝΙΔΩΝ ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥΠΟΛΗΣ

Γράφει η ***Χάιδω Τσιτάκη-Αγγελή***

Διαβάζοντας τον «Φάρο»κάθε φορά που έρχεται κοντά μας, έχουμε την εντύπωση πως η μισή Αλεξανδρούπολη βρίσκεται στην Αθήνα. Συγχαρητήρια για το θαυμάσιο περιοδικό σας με το οποίο, με μεγάλη επιμέλεια για τα παλιά και τα σύγχρονα, μας ενημερώνετε κι έχουμε έτσι την αίσθηση ότι δεν φύγατε ποτέ, ότι είστε εδώ και πορευόμαστε παρέα.

Ευχαριστούμε για την πρόταση να γράψουμε την ιστορία του παλαιότερου Συλλόγου της Θράκης. Θα προσπαθήσω, όσο πιο σύντομα μπορώ, να αναφέρω γεγονότα σχεδόν ενός αιώνα.

ΜΕΡΟΣ Β'

Το 1968 ήταν μια αποφράς χρονιά στην ιστορία του Συλλόγου. Καταργούμεθα, από την Κυβέρνηση των Ταγματαρχών, δια λόγους τάξεως και συμφέροντος. Διορίζονται διαδοχικά Συμβούλια, πρώτα με Πρόεδρο τη Φρόσω Συροπούλου και μετά τη Βιβή Σπαθοπούλου. Εν τω μεταξύ φθίνει η Ταπητουργική Σχολή και τέλος κλείνει οριστικά. Η Ελένη Φιλιππίδη αποσύρει τα σχέδιά της, άλλωστε κανείς δεν θα μπορούσε να τα διαχειριστεί και αποχωρεί οριστικά από τον Σύλλογο.

Το 1971 διενεργούνται εκλογές και εκλέγεται Πρόεδρος η Κλήμη-Παναγιωτοπούλου και επί Προεδρίας της το 12μελές Συμβούλιο γίνεται 7μελές. Μια εξαιρετική λογοτέχνις, η οποία εγκαταστάθηκε στην Πάτρα με τον σύζυγό της, όπου και δικτυώθηκε στον Σύλλογο λογοτεχνών και διετέλεσε, μάλιστα, και Πρόεδρος καθώς επίσης και βραβεύτηκε από την Ακαδημία Αθηνών. Όσες φορές την προσκαλέσαμε στην πόλη μας, καθήλωνε το ακροατήριο με το πλούσιο λόγο της.

Κλείνει το ταπητουργείο, οι ιστοί διαλύονται και το κτήριο δίδεται σε διαδοχικές ενοικιάσεις.

Το 1975 γίνονται εκλογές με ευρεία συμμετοχή και εκλέγεται Πρόεδρος η Λυδία Καλπάκα.

Άλλη μια ευτυχής συγκυρία για τον Σύλλογο. Γίνεται αναμόρφωση του καταστατικού με προσθήκη και του πολιτιστικού τομέα, με δυνατότητα ενισχύσεως από τον Υπ. Πολιτισμού. Το 1975 πράγματι αγοράζεται πιάνο συναυλιών (180.000 δρχ.) με ενίσχυση του Υπ. Πολιτισμού και αρχίζει συνεργασία με το καλλιτεχνικό γραφείο Αθηνών για την οργάνωση μουσικών συναυλιών.

Εγκαίνια του Εντευκτηρίου μας. Διακρίνονται οι: Σοφία Οικονόμου, Κ. Παπαγερασίμου, Νίτσα Βαφειάδου, Νίτσα Σαραφιανού, Β. Μαρινάκη, Χάιδω Αγγελή και ο Γ. Κονδύλης. Πίσω διακρίνονται η Μαντώ Βαφειάδου και η Ευγενία Γιανούτσου.

Το 1980 εγκαινιάζεται το νεότευκτο εντευκτήριο επί της οδού 14ης Μαΐου και οργανώνεται το πρώτο Bazar. Οργανώνονται εκθέσεις ζωγραφικής - γλυπτικής, ομιλίες με αξιόλογες ομιλήτριες όπως η Βιργινία Τσουδερού, η Ουρανία Διοματάρη, η Ιφιγένεια Χρυσοχόου και άλλες.

Το 1982-83, με δάνειο από την Κτηματική Τράπεζα, ανακαινίζεται η Ταπητουργική Σχολή, ενοικιάζεται από την Εργατική Εστία και λειτουργεί ως Κέντρο Εργαζομένου Κοριτσιού. Εδώ πρέπει να τονιστεί και η προσφορά του Χαράλαμπου Καλπάκα και στα δύο κτήρια, ο οποίος συνετέλεσε με προσωπική προσφορά και συνεργεία τα οποία ο ίδιος επέβλεπε συντελώντας στην ανακαίνιση ιδίως της Ταπητουργικής Σχολής που αποτελεί ένα μεγάλο έσοδο για τον Σύλλογο.

Το 1990 είναι μια χρονιά που σημαδεύει κυριολεκτικά την πορεία του Συλλόγου. Έρχεται η δικαίωση και η μεγάλη επιβράβευση. **Βραβεύεται από την Ακαδημία Αθηνών**. Μια ύψιστη τιμή και δικαίωση πραγματική για όλα όσα πρόσφερε σ' αυτήν την πόλη από το 1920, αλλά κυρίως στη μεταπολεμική περίοδο έως και σήμερα.

Το βραβείο παρέλαβε η Λυδία Καλπάκα σε ειδική τελετή. Επίσης βραβεύεται από το Εθνικό Συμβούλιο Ελληνίδων, του οποίου είναι μέλος, σε ειδική τελετή από την Πρόεδρό της κ. Καλλιγά.

Από το 1989-91 αναλαμβάνει Πρόεδρος η Ελ. Τσώλου με συνέχιση του έργου του Συλλόγου.

Από το 1991 έως και σήμερα έχει τη μεγάλη τιμή η υπογεγραμμένη μαζί με άλλες έξι άξιες συνεργάτιδες να υπηρετεί αυτόν τον Σύλλογο μ' αυτήν την ιστορία και την προσφορά που ανέφερα.

Σύμφωνα με δηλώσεις της Επιτίμου Προέδρου μας κυρίας Λυδίας Καλπάκα έχει εντατικοποιηθεί το κοινωνικό έργο, αυξήθηκαν τα μέλη, αυξήθηκαν τα έσοδα από προσφορές και δωρεές μελών, χωρίς βέβαια να παραμεληθεί το πολιτιστικό μέρος, μιας και ο Σύλλογος έχει

Ο ΣΤΡΑΤΙΩΤΙΚΟΣ ΔΙΟΙΚΗΤΗΣ ΝΟΜΟΥ ΕΒΡΟΥ

Έχοντες υπ'όψιν τό άρθρον 9 του Νόμου Δ. Ε.8/1912"Περί κατεστάσεως Πολιορκίας τεθέντος εις εφαρμογήν διά του υπ'άριθ. 280/21-4-1967 Βασ. Διατάγματος

ΑΠΟΦΑΣΙΖΟΜΕΝ ΚΑΙ ΔΙΑΤΑΣΣΟΜΕΝ

1. Απολύομεν διά λόγους Τάξεως καί συμφέροντος τά κάτωθι πρόσωπα του Διοικητικού Συμβουλίου των Έναντι εκάστου Συλλόγου Νομού ΕΒΡΟΥ

Α' ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΚΥΡΙΩΝ ΚΑΙ ΔΕΣΠΟΙΝΙΔΩΝ ΑΛΕΞ/ΠΟΛΕΩΣ

α. Την ΦΙΛΙΠΠΙΔΗ ΕΛΕΝΗΝ από του αξιώματος της Προέδρου του Διοικητικού Συμβουλίου του Συλλόγου.

β. Την ΜΠΑΤΣΑ ΦΑΦΩ από του αξιώματος της Αντιπροέδρου του Διοικητικού Συμβουλίου του Συλλόγου.

γ. Την ΚΑΛΠΑΚΑ ΑΥΔΙΑΝ από του αξιώματος της Γεν. Γραμματέως του Διοικητικού Συμβουλίου του Συλλόγου.

δ. Την ΤΟΥΣΑΓΙΑΝ ΚΑΤΣΙΔΗΝ από του αξιώματος της Βιβ. Γραμματέως του Διοικητικού Συμβουλίου του Συλλόγου.

ε. Την ΧΑΡΓΟΥΔΗ ΑΓΓΕΛΑΝ από του αξιώματος της Ταμίας του Διοικητικού Συμβουλίου του Συλλόγου.

στ. Την ΤΑΒΑΝΙΩΤΗ ΜΑΡΙΑΝΘΗΝ από του αξιώματος της Βοηθού Ταμίου του Διοικητικού Συμβουλίου του Συλλόγου.

ζ. Την ΓΚΑΤΖΕΛΑΔΟΥ ΡΕΝΑΝ από του αξιώματος της Διοικ. Συσκιτίου του Διοικητικού Συμβουλίου του Συλλόγου.

η. Την ΜΠΟΥΤΣΙΒΑΛΗ ΓΡΗΓΟΡΙΑΝ από του αξιώματος της Συμβούλου του Διοικητικού Συμβουλίου του Συλλόγου.

θ. Την ΓΙΩΤΑ ΧΡΥΣΟΥΛΑΝ από του αξιώματος της Συμβούλου του Διοικητικού Συμβουλίου του Συλλόγου.

ι. Την ΠΑΡΑΣΚΕΥΟΠΟΥΛΟΥ ΜΑΡΙΑΝ από του αξιώματος της Συμβούλου του Διοικητικού Συμβουλίου του Συλλόγου.

ιε. Την ΤΣΙΤΑΚΗ ΧΑΪΔΩ από του αξιώματος της Συμβούλου του Διοικητικού Συμβουλίου του Συλλόγου.

ιβ. Την ΡΑΧΜΑΝΙΔΗ ΕΦΗΝ από του αξιώματος της Συμβούλου του Διοικητικού Συμβουλίου του Συλλόγου.

Β. ΣΩΜΑΤΕΙΟΝ " ΤΕΧΝΗ " ΑΛΕΞ/ΠΟΛΕΩΣ

α. Την ΦΙΛΙΠΠΙΔΗ ΕΛΕΝΗΝ από του αξιώματος της Προέδρου του Διοικητικού Συμβουλίου του Σωματείου.

β. Τόν ΛΑΔΑΝ ΧΡΗΣΤΟΝ από του αξιώματος του Αντιπροέδρου του Διοικητικού Συμβουλίου του Σωματείου.

γ. Την ΚΑΛΠΑΚΑ ΑΥΔΙΑΝ από του αξιώματος της Γεν. Γραμματέως του Διοικητικού Συμβουλίου του Σωματείου.

δ. Τόν ΑΘΕΜΕΛΙΩΤΗΝ ΓΕΩΡΓΙΟΝ από του αξιώματος του Ταμίου του Διοικητικού Συμβουλίου του Σωματείου.

ε. Την ΧΑΤΖΗΜΙΧΑΗΛ ΤΑΓΟΥΛΑΝ από του αξιώματος της Συμβούλου του Διοικητικού Συμβουλίου του Σωματείου.

στ. Την ΔΕΥΤΕΑ ΚΑΙΤΗΝ από του αξιώματος της Συμβούλου του Διοικητικού Συμβουλίου του Σωματείου.

ζ. Την ΤΑΡΜΑ ΣΟΦΙΑΝ από του αξιώματος της Συμβούλου του Διοικητικού Συμβουλίου του Σωματείου.

Ανατίθεμεν εις την Δ/σιν Χωρ/κής ΕΒΡΟΥ την ενέργειαν της παρούσης εις τά ανωτέρω μέλη των Διοικητικών Συμβουλίων καί τους ενδιαφερομένους Σύλλογον καί Σωματείον.

Εν Αλεξανδρουπόλει τη 10 Δεκ. 1968

Ο ΣΤΡΑΤΙΩΤΙΚΟΣ ΔΙΟΙΚΗΤΗΣ

ΙΩΑΝΝΗΣ ΣΟΡΟΚΟΣ
Υποστράτηγος

διττή ιδιότητα. Πολλές μουσικές εκδηλώσεις με καλλιτέχνες γνωστούς στον ελλαδικό, αλλά και στον παγκόσμιο καλλιτεχνικό χώρο.

Εικαστικές εκθέσεις, ομιλίες με αξιόλογους ομιλητές στο εντευκτήριο, στο Πνευματικό Κέντρο και στο Δημοτικό Θέατρο. Ωραιότατα Bazar με εκπληκτικά εκθέματα τα έσοδα των οποίων δίδονται κυρίως σε φοιτητές.

Πρόσφατα φιλοξένησε στο εντευκτήριο τη **Μουσική Σχολή της Μόσχας**, την οποίαν έφερε στην πόλη μας το Ωδείο ΦΑΕΘΩΝ. Επίσης, σε συνεργασία με το ίδιο Ωδείο δημιούργησε παιδική χορωδία και χορωδία εφήβων και έτσι το εντευκτήριο γίνεται ένα κέντρο μουσικών σπουδών και εκδηλώσεων.

Τον Ιούνιο του 1993 ξεφεύγει από τα στενά όρια της πόλης μας, του νομού και της Ελλάδος. ταξιδεύει (2 πούλμαν) και επισκέπτεται το **Οικουμενικό Πατριαρχείο** αλλά κυρίως το **Γηροκομείο** και το **Φρενοκομείο** του Μπαλουκλί. Σύμφωνα με τα λόγια του Οικ. Πατριάρχη πρώτη φορά στα χρονικά Σύλλογος από την Ελλάδα σκέφθηκε και επισκέφθηκε αυτούς τους ξεχασμένους 200 γέροντες και γερόντισσες.

Στο Πατριαρχείο ο Πατριάρχης, μέλη και φίλοι του Συλλόγου

Η επίσκεψη συνοδευόταν από το ποσόν των 1.000.000 δρχ., το οποίο συγκεντρώθηκε από εκδήλωση του Συλλόγου, αλλά το μεγαλύτερο μέρος του συμπληρώθηκε από τους συμπολίτες, υποστηρικτές του έργου του Συλλόγου μέχρι και σήμερα, Αθανάσιο Σαράντη (ΑΚΡΙΤΑΣ) και Ονίκ Ατζεμιάν (ΜΥΛΟΙ ΘΡΑΚΗΣ). Επίσης, μοιράσαμε δώρα και γλυκά στους τροφίμους του Ιδρύματος. Όλος ο Ελληνικός Τύπος της Κωνσταντινούπολης έγραφε την επομένη για αυτήν την επίσκεψη.

Από μια αποζημίωση από την Εργατική Εστία που πήραμε διαθέσαμε το ποσόν του 1.000.000 δρχ. σε ίδρυμα Χρόνιων Πασχόντων. Σε εκδήλωση που έγινε στην Παραλία του Φάρου, παραμονές Χριστουγέννων, με δέντρα που μας παραχώρησε η Δασική Υπηρεσία μαζεύτηκαν και τα 3.000 ευρώ για τον ξενώνα των ατόμων με αυτισμό. Με ευχές και μπάλες που κρεμούσε ο κόσμος στα δέντρα έριχνε και τον οβολόν του στα κουτιά που υπήρχαν.

Στο γηροκομείο του Μπαλουκλί μοιράζουμε δώρα στους τροφίμους.

Συμμετείχε η στρατιωτική μπάντα, οι αρχές του τόπου και μαθητές με αγιοβασιλιάτικα σκουφιά. Ο Ζαχαρίας Καρούνης ευγενώς προσεφέρθη και τραγούδησε και γενικά ήταν μια όμορφη Χριστουγεννιάτικη ατμόσφαιρα. Σημαντική ήταν η βοήθεια του Πατρός Αποστόλου Καβαλιώτη, του οποίου η ευαισθησία για τα ειδικά σχολειά και άτομα με αυτισμό είναι γνωστή και λόγω ειδικότητας.

Για τον ίδιο σκοπό συμμετείχε ο Σύλλογος και σε μαραθώνιο στο ALEXANDER και συγκεντρώθηκαν 60.000 ευρώ και πάνω. Ο Ξενώνας τελείωσε και λειτουργεί, καθώς και η αγωνία των γονιών για το που θα μένουν μετά τη δική τους απουσία από τη ζωή.

Τα τελευταία χρόνια όπως προανέφερα το κοινωνικό έργο έχει εντατικοποιηθεί. Επιδοτεί με μόνιμα μηνιαία βοηθήματα 30 οικογένειες και έχει αυτή τη στιγμή στο πρόγραμμα σπουδών πολλούς φοιτητές. Πολλά παιδιά αποφοίτησαν από διάφορες αξιόλογες σχολές - Πολυτεχνείο - Ιατρική - Νομική - Γυμν. Ακαδημία - Οικονομικά - Γεωπονία - ΤΕΙ και από άλλες, έφτιαξαν το μέλλον τους, σταδιοδρόμησαν εδώ και σ' άλλες πόλεις και άλλωστε πιστεύουν πως αυτό είναι και το παραγωγικό έργο του Συλλόγου.

Παράλληλα, αντιμετωπίζει πολλές έκτακτες ανάγκες συμπολιτών μας σε καθημερινή βάση. Έχουν βαφτίσει

Από έκθεση ζωγραφικής στο Εντευκτήριο μας, η κ. Λυδία Καλπάκα και κυρίες Μαργαρίτα και Σοφία Οικονόμου, οι οποίες στηρίζουν από κάθε άποψη τον Σύλλογό μας.

Ομαδικές βαπτίσεις στην πισίνα του ξενοδοχείου «Αστήρ» από τον Σεβασμιότατο Μητροπολίτη κ.κ. Άνθιμο Α΄. Στην παραπάνω φωτογραφία η Χάιδω Αγγελή βαπτίζει μια δασκάλα και της δίνει το όνομα Μαρία.

διάφορα μέλη του Συλλόγου περί τα πενήντα παιδάκια από την πρώην Σοβιετική Ένωση από τα πρώτα που ήρθαν στην πόλη μας πριν έρθουν οι γονείς τους. Οι βαφτίσεις έγιναν ομαδικά στην πισίνα του «ΑΣΤΗΡ», πολλές από τον Μητροπολίτη κ.κ. Άνθιμο Α'.

Έχει υιοθετήσει ορφανά του πολέμου στην Αρμενία μέχρι την ενηλικίωσή τους.

Σε επικοινωνία που είχαμε με την κυρία Μέρω Κεσεσίογλου, τη Γενική Πρόξενο της Ακτής Ελεφαντοστού, πρέσβειρα του ΟΗΕ και πρόεδρο των παιδιών με AIDS στην Παγκόσμια Κοινότητα, μας ζητήθηκε να κάνουμε μια **εκδήλωση με σκοπό και στόχο τη θεμελίωση ενός λεπροκομείου στην Ακτή Ελεφαντοστού**. Το «ΘΡΑΚΗ ΠΑΛΛΑΣ» ήταν κατάμεστο. Οι εικόνες που προβλήθηκαν με ακρωτηριασμένα παιδιά στα αναπηρικά καρότσια συγκίνησαν τον κόσμο.

Ξεχωριστή παρουσία ο δημοφιλής τραγουδοποιός *Λουδοβίκος των Ανωγείων*, ο οποίος πλαισίωσε την εκδήλωση αφιλοκερδώς, του προσφέραμε δώρα από το Εθνολογικό Μουσείο της Αγγέλας Γιαννακίδου, τον ευχαριστήσαμε καθώς και την οικογένεια του Σταύρου Παλακίδη.

Τα ίδια Χριστούγεννα ανταποκριθήκαμε στην έκκληση προς εμάς από την Αικατερίνη της Σερβίας για αποστολή

Πάσχα 2008: Γεύμα στο Ιωακείμειο Γηροκομείο

παιχνιδιών στο ορφανοτροφείο της Σερβίας (ορφανά του πολέμου) και αποστείλαμε 300 παιχνίδια και στολίδια Χριστουγεννιάτικα. Μας απεστάλη ευχαριστήρια επιστολή από την ίδια.

Συμμετείχαμε σε μαραθώνιο του ΘΡΑΚΗ ΝΕΤ, της Ελεύθερης Θράκης, του ΣΚΑΪ και της Εθνικής Τράπεζας για συγκέντρωση παιχνιδιών και άλλων ειδών για τα «ΧΩΡΙΑ SOS».

Πραγματοποιήσαμε στο Δημοτικό Θέατρο μια μουσική βραδιά και τα έσοδα τα διαθέσαμε στο κοινωνικό ιατρείο για αγορά παιχνιδιών και παιδικών εμβολίων (ποσόν 3.000 ευρώ), ύστερα από έκκληση του νυν βουλευτή και ιατρού Γεωργίου Καΐσα.

Προσφέραμε γεύματα αγάπης στις γιορτές για μοναχικά άτομα καθώς και στο Ιωακείμειο Γηροκομείο.

Σε συνεργασία με το «ΩΔΕΙΟ ΦΑΕΘΩΝ» πραγματοποιήσαμε βραδιά αφιερωμένη στη Βιενέζικη Οπερέτα με καλλιτέχνες από τη Βιέννη. Σε συνεργασία με το ίδιο ωδείο πραγματοποιήσαμε πολλές μουσικές εκδηλώσεις και ρεσιτάλ στο εντευκτήριό μας καθώς και στο Δημοτικό Θέατρο.

Λειτουργεί ομάδα ποίησης και λογοτεχνίας, τις Δευτέρες, στο εντευκτήριό μας όπως για πολύ καιρό λειτουργούσε και το Ελεύθερο Πανεπιστήμιο.

Τον Ιανουάριο του 2014 βραβεύθηκε ο Σύλλογος από τον Δήμο Αλεξανδρούπολης με πρόταση του Δημάρχου μας Ευάγγελου Λαμπάκη. Μας τίμησε με το μετάλλιο 1ης Μεγάλης τιμής του Δήμου σε μια όμορφη γιορτή στο «GRECOTEL ΕΓΝΑΤΙΑ».

Μια εξαιρετική μουσική βραδιά σε συνεργασία με το Εθνολογικό Μουσείο, με νανουρίσματα από όλο τον κόσμο και με ένα πολυπληθές και εξαιρετικό κοινό πραγματοποιήθηκε στην παραλία του Αγίου Εύπλου.

Πρόσφατα πραγματοποιήσαμε σε συνεργασία με το βιβλιοπωλείο Ελευθερουδάκη, παρουσίαση του βιβλίου της Τατιάνας Αβέρωφ στο εντευκτήριό μας, παρουσία πολλών φίλων του βιβλίου αλλά και προσωπικών της φίλων. Την παρουσία έκανε η φιλόλογος Μαργαρίτα Αγγελή.

Οφείλουμε πολλές ευχαριστίες σε όλους όσους βοηθούν και στηρίζουν ηθικά και οικονομικά το έργο μας, όπως τη Λουκία Σαράντη (ΑΚΡΙΤΑΣ) καθώς και τη Νάντια Ουζουνοπούλου «ΜΥΛΟΙ ΘΡΑΚΗΣ» καθώς και ορισμένα μέλη του Συλλόγου που δεν επιθυμούν την αναφορά στα ονόματα τους.

Σε γενικές γραμμές αυτή είναι, αγαπητοί αναγνώστες, η πολιτιστική, εθνική και κοινωνική προσφορά του Συλλόγου σε όλα τα χρόνια της πορείας του.

Αυτόν τον Σύλλογο υπηρέτησαν άξιες και ικανές πρόεδροι αλλά και μέλη. Το υπηρετείν είναι προνόμιο, είναι δικαίωμα, είναι ανάγκη πίστευαν και πιστεύουμε, όποιοι κατηύθυναν κάποτε ή κατευθύνουν σήμερα την πορεία για την κατάκτηση ενός κοινωνικού ή πολιτιστικού σκοπού. Όμως αυτή η ηθική επιταγή προϋποθέτει δύο βασικές δυνάμεις. Την πίστη και τον ενθουσιασμό, ιδιότητες που χαρακτήριζαν αυτές που τουλάχιστον γνώρισα εγώ, την **Ελένη Φιλιππίδη**, τη **Λυδία Καλπάκα**, την **Αγγέλα Καργούδη**, την **Αλεξ. Σπετσιώτη** και πάρα πολλές άλλες κυρίες που είναι αδύνατον να κατονομάσω, από τις αρχές του Συλλόγου μέχρι και σήμερα. Στα τωρινά χρόνια, που όλος ο ελληνικός λαός υφίσταται την οικονομική κρίση, φυσικό είναι να την υποστεί και ο Σύλλογός μας.

Αυτός είναι ο Σύλλογος Κυριών και Δεσποινίδων Αλεξανδρούπολης που, όπως θα διαπιστώσατε και εσείς, όντως γεννήθηκε μαζί με αυτήν την πόλη και διαδραμάτισε σημαντικό ρόλο στην Εθνική - Πολιτιστική - Κοινωνική ζωή αυτής της πόλης.

Χαιρόμαστε που είναι αποδεκτός από την τοπική κοινωνία που στηρίζεται και ενισχύεται από αυτήν.

Αυτή είναι η πορεία του που την απήλαυσαν όσες είχαν την τιμή, την τύχη και την ευλογία να συμπορευθούν μαζί με όλες αυτές τις άξιες κυρίες που προανέφερα στον δρόμο της Εθνικής, Πολιτιστικής αλλά κυρίως της Κοινωνικής προσφοράς.

Σε μια πορεία που συνεχίζεται.

Είθε να είναι μια πορεία προς «Εμμαούς»!

Η Πρόεδρος Χάιδω Αγγέλη παραλαμβάνει, εμφανώς συγκινημένη, το βραβείο από τον Δήμαρχο κ. Ευάγγελο Λαμπάκη.

Το βραβείο πρώτης τιμής του Δήμου Αλεξανδρουπόλεως προς τον Σύλλογό μας

ΣΤΑ ΕΝΔΟΤΕΡΑ ΤΟΥ ΝΟΜΟΥ ΜΑΣ

Η ΑΚΤΙΝΟΓΡΑΦΙΑ ΤΩΝ ΧΩΡΙΩΝ ΜΑΣ

Κάπως έτσι συγκροτήθηκαν τα χωριά μας και οι κοινωνίες της υπαίθρου

*Γράφει ο **Ανέστης Νικολαΐδης***

Με βασικό σημείο αναφοράς τα προσωπικά μου βιώματα, θα προσπαθήσω, στο παρακάτω άρθρο μου, να διατυπώσω τις δικές μου παρατηρήσεις για τη σύνθεση της κοινωνίας των χωριών, γύρω από την Αλεξανδρούπολη.

Πριν προχωρήσω λοιπόν, θα σταθώ στις διάφορες διεθνείς Συνθήκες που προκάλεσαν τη σημερινή δημογραφική εικόνα αυτών των μικρών κοινοτήτων και θα συνδέσω τις δικές μου παρατηρήσεις με αυτές.

Η **Συνθήκη Αγίου Στεφάνου 1878** σήμανε τη βαριά ήττα της Τουρκίας μετά τον Β' Ρωσοτουρκικό πόλεμο και την αλλαγή του γεωπολιτικού χάρτη στη μείζονα περιοχή. Στο **Συνέδριο Βερολίνου 1878** οι ηγεμόνες της Ευρώπης ανησύχησαν και έσπευσαν τον ίδιο χρόνο, με διορθωτικές αλλαγές, να «συμμαζέψουν» λάθη της προηγούμενης Συνθήκης και φυσικά να τη φέρουν στα μέτρα τους. Αργότερα ακολούθησαν οι **Βαλκανικοί πόλεμοι 1912-13** και μέχρι το **1920**, που διαλύθηκαν οι δύο Αυτοκρατορίες, της Αυστροουγγαρίας και της Οθωμανικής, με την υπογραφή της **Συνθήκης Σεβρών 1920**.

Μέσα στην περίοδο αυτή και τον ορυμαγδό των ραγδαίων εξελίξεων, οι πληθυσμοί της Αν. Ρωμυλίας, της Αν. Μακεδονίας, της Θράκης, δηλαδή οι διάφορες φυλετικές ομάδες και εθνότητες, ομόθρησκοι, αλλόθρησκοι, Χριστιανοί, Μουσουλμάνοι, Αρμένιοι, Εβραίοι, Πομάκοι, Αθίγγανοι κ.ά., ένας «αχταρμάς» παραζαλισμένων ανθρώπων, μετακινιόταν αποδώ και αποκεί, σαν την κινούμενη άμμο. Με τη **Συνθήκη του Νεϊγύ, το 1919**, άρχισε να καθαρίζει το τοπίο, να δείχνει σημάδια καταλλαγής, το τέλος του μαρτυρίου της προσφυγιάς. Με την παραπάνω Συνθήκη **έγινε εθελουσία ανταλλαγή πληθυσμού, ανάμεσα σε Ελλάδα-Βουλγαρία**. 150 χιλιάδες, Ελληνόφωνο στοιχείο της Αν. Ρωμυλίας, ήρθαν προς τα εδώ και 50 χιλιάδες περίπου Βουλγαρόφωνοι, μετακινήθηκαν προς τα εκεί. **Επειδή η ανταλλαγή ήταν εθελουσία, αρκετές Βουλγάρικες οικογένειες έμειναν σε ορισμένα χωριά όπως Γεμιστή, Κήποι, Βρυσούλα, Αρδάνιο** (;), **Φέρες**, και εδώ στην πόλη μας, στον αγροτικό οικισμό της Καλλιθέας, ενδεχομένως και σε άλλες περιοχές, όπως και πολλές δικές μας οικογένειες παρέμειναν εκεί, τις οποίες απαντάμε και σήμερα σε περιοχές της Αν. Ρωμυλίας.

Μετά την **ενσωμάτωση της Θράκης** μας, τον **Μάιο 1920**, στον εθνικό κορμό, οι μετακινήσεις και ανταλλαγές πήραν χαρακτήρα οδοιπορικού. Έφυγαν από το χωριό μου **Πέπλος** οι Βουλγάρικες οικογένειες και άρχισε το «παζλ», να συμπληρώνεται από πρόσφυγες της Αν. Ρωμυλίας-Θράκης και επιπλέον με τη **Συμφωνία των Μουδανιών 1922**, που έβαλε και ταφόπλακα στα μέρη μας και βέβαια την πιο οδυνηρή, δραματική **Συμφωνία της Λοζάνης 1923**, που χάσαμε τη Μικρασία και την Ανατ. Θράκη.

Έτσι το χωριό μου εποικήθηκε από πανσπερμία προσφυγιάς: Κιουπλιώτες, Καβακλιώτες, Μικρασιάτες, αρβανίτικες χριστιανικές οικογένειες, που ήρθαν απέναντι από το Ιμπρίκ-Τεπέ της Τουρκίας και 5-6 ποντιακές οικογένειες, διωγμένοι από τον Πόντο, μετά την επικράτηση των μπολσεβίκων. Ανάμεσα στις Ποντιακές οικογένειες ήταν και η δόλια η μάνα μου, κοπέλα τότε, από Ι0μελή οικογένεια. Τέσσερα μόνο αδέρφια της κατάφεραν να επιζήσουν και να έρθουν στην Ελλάδα. Από την άλλη μεριά, με τον πατέρα, διωγμένο από τα περίχωρα της Πανόρμου της Τουρκίας, η μοίρα τούς έταξε εδώ, σε ξένη χώρα, σε άγνωστο τόπο, με άγνωστους ανθρώπους, να ανταμώσουν, να σμίξουν την προσφυγιά, τη φτώχεια τους και να κάνουν οικογένεια.

Το κράτος τούς συμπαραστάθηκε, στο μέτρο του δυνατού. Η *Επιτροπή Αποκατάστασης Προσφύγων* (ΕΑΠ), τους έδωσε σπίτια, αυτά που εγκατέλειψαν οι Βουλγαρικές οικογένειες, χωράφια, βοϊδάμαξα. Από το γεγονός ότι είχαν στα χέρια «τίτλο» ιδιοκτησίας, ότι είχαν βιος καταδικό τους, αναπτερώθηκε το ηθικό και η πίστη τους ότι, επιτέλους, εδώ τους έταξε η μοίρα να φωλιάσουν... Ανασκουμπώθηκαν και, σε λίγα χρόνια, εκείνον τον χέρσο τόπο τον έκαναν γη επαγγελίας.

Πρόσφυγες στον Πέπλο από το Κιουπλί. Απεικονίζονται η Μαρία Τσαρτσάρα και η Βάγια Κόκορη, με παραδοσιακές φορεσιές. *(Φωτο: Πολιτιστικός Σύλλογος Πέπλου)*

Στα πρώτα χρόνια οι παλιοί κρατούσαν την ιδιωματική γλωσσική προφορά τους και τις συνήθειες που έφεραν από τις αλησμόνητες πατρίδες. Άνθρωποι ξεριζωμένοι βίαια από τις εστίες τους, δύσκολα ξεχνούν και δυσκολότερα προσαρμόζονται στα καινούργια. Για χρόνια δεν μπορούσαν να συνηθίσουν τα νέα ονόματα των χωριών.

«Πούθε είσαι, πατριώτη;»

Άκουγες την ερώτηση στο παζάρι στις Φέρες.

«Από το Καλντουρκόζι (Πόρο)».

«Να δώσεις χαιρετίσματα στον Χατζησάββα, από τον Τσακμάκη, με ξέρει εκείνος».

Τελείως διαφορετικό ήταν το λεξιλόγιο και η προφορά ανάμεσα στους νεοφερμένους κατοίκους, μέχρι που οι «κατ' ιδίαν» συζητήσεις τους γινόταν ακαταλαβίστικες, από τη δικιά μας γενιά: *«Κόσια, να φωνάξ' τ' μαμή, ντιβίρτσει του κσαν, από του μπισίκ' κι δην μπουρεί η μάνασ' να του μιρώσ'»*.

Καλύτερα, να σας παραθέσω απόσπασμα από την Ιλιάδα, παρά να σας παρουσιάσω «απανθίσματα» απ' όλες τις διαλέκτους, για να δείτε το γλωσσικό μωσαϊκό που επικρατούσε και που δυσκολεύομαι να σας τα εξηγήσω. Όμως, η γενιά μου, δηλαδή εμείς που γεννηθήκαμε στο χωριό και αποτελέσαμε την πρώτη παρτίδα, από γονείς πρόσφυγες, όλα αυτά τα προσπεράσαμε και προσαρμοστήκαμε στη νέα κατάσταση μέσα από την αίθουσα του σχολείου, τα διαλείμματα στον αυλόγυρο και κυρίως μέσα από την «αλάνα» του χωριού, όταν βγαίναμε ξυπόλυτοι να παίξουμε τα «σκλαβάκια» και το «μπιρ-ντι-μπιρ».

Αυτό ήταν το χωνευτήρι και, όταν η γενιά μου ήρθε σε ηλικία γάμου, ευθυγραμμίστηκαν όλα και η νιότη άνοιξε άλλους κώδικες συμπεριφοράς, στο πείσμα της παλιάς φρουράς, στη νέα κατάσταση πραγμάτων. Χαρές και πανηγύρια στις πλατείες, τα «μεϊντάνια» των χωριών, γιορτές και Κυριακές όπου άναβε το «πελεκούδι». Εκεί αντάμωνε ο *καρσιλαμάς* με την *«πάει-ντούσκα»* (μπαϊντούσκα), η *γκάιντα* με το *λαούτο* και τον *κεμεντζέ*, ο *πυρρίχιος* με τη *Σουλτάνα τη Σουφλιωτούδα* και τον *Γιάννη δήμαρχο* (του χωρίου Μεταξάδες).

Έτσι πλήθαιναν τα χωριά μας. Γέμισαν τα αμπάρια από «μπερεκέτια», οι αλάνες από παιδομάνι, πρασίνισαν τα *«λιανοχουρταρούδια»* κι ήρθαν λαϊκοί οργανοπαίχτες, τραγουδιστές, και έντεχνοι Δοϊτσίδηδες, Καρυοφύλληδες, με κορυφαίο τον **Χρόνη Αηδονίδη**, το αηδόνι της Θράκης, με τη γλυκιά φωνή του, να απαλύνει πόνους, καημούς και νοσταλγίες της πονεμένης προσφυγιάς: *«τρία μετζίτια παπούτσια Στέργιου μ' πάππους σ' αγόρασι. Πάππους μι την κόκκιν' σιαλβάρα, πάππους χουρεύ' μπρουστά»*. Ανάβουν τα αίματα. Σείεται η πλατεία. Να 'σαι καλά Χρόνη, αηδόνι, στολίδι και καμάρι της Θράκης μας. Να τραγουδάς την παράδοση, την προσφυγιά. Είσαι η «κιβωτός» της παράδοσης, που τιμάς το πανελλήνιο. Γιατί, αν σταματήσει ο Λαός μας να χορεύει την «πάει-ντούσκα», τον πεντοζάλη, τον μπάλο, τον πυρρίχιο και τον τσάμικο, θα σβήσει η πατρίδα, η Ελλάδα μας.

Κάπως έτσι έκλεισε ο κύκλος, από τους πρώτους γάμους, από την πρώτη γενιά προσφύγων. Έτσι, η πρώτη γενιά, δηλαδή η δική μου, που ήρθε σε ηλικία γάμου παραμέρισε κάθε ιδιωματική, διαλεκτική διαφορά, που έφερε η προσφυγιά από τα μέρη της. "Η φουσκοδεντριά", η άνοιξη της νιότης, έσπασε κάθε ταμπού και οι νέοι ξεχύθηκαν σε αναζήτηση για το ταίρι τους, εκεί όπου σημάδευε το μάτι χωρίς καμιά προκατάληψη, διάκριση, προέλευση της προσφυγικής καταγωγής. Γιατί, η μέλισσα όταν συλλέγει το "νέκταρ", δεν κάνει διάκριση αν ο ανθός είναι της αβραμηλιάς, της καϊσιάς, της αχλαδιάς, της δαμασκηνιάς· ψάχνει ώσπου να βρει καλή ανθοφορία, χωρίς να ξέρει ότι με την επίσκεψή της από ανθό σε ανθό γονιμοποιεί, καρπίζει το δέντρο.

Κάπως έτσι γινόταν το ζευγάρωμα· ανάμεσα στα νέα ζευγάρια γινόταν η "σμίξη" και προχωρούσε η προσφυγιά σε νέα περίοδο κοσμογονίας. Γιατί όταν χτυπάει κεραυνοβόλος ο "Έρωτας", δε λογαριάζει "*ποια είναι ξανθιά, ποια είναι ρούσα, ποια είν' η γαϊτανοφρυδούσα*", καθώς λέει και το τραγούδι, ή πούθε είναι η καταγωγή της υποψήφιας. Έτσι διασταυρώθηκαν μεταξύ τους, πύκνωσαν τα χωριά και δημιουργήθηκαν οι κοινωνίες της υπαίθρου.

Βέβαια οι κοινωνίες στα χωριά ήταν κλειστές και οι νέοι έπρεπε να διαλέξουν ανάμεσά τους· η τυχόν επιλογή από άλλο χωριό αποτελούσε δυσμενή σχολιασμό:

"*Βρε, Αρχοντή, σώθκαν οι κοπέλες απ' του χωριό μας κι πήρις απ' έξω;*"

"*Τι να κάνουμι γείτονα, παγκυριώτσα την πήραμι. Εκεί στου Μουναστήρ' της Δαδιάς τη σημάδηψι ο γιος μας κι μας την έφερι*."

"*Ας είν' καλά Αρχοντή, γερά και καλόγνωμα να είναι. Ούλα τα παιδιά του Θεού είναι, μη με παρεξηγείς, στο 'πα γιατί το 'φερε η κουβέντα*."

Η φερμένη νύφη ή γαμπρός, από άλλο χωριό, όσο νάναι, χτυπούσε κάπως άσχημα στη μικρή κοινωνία του χωριού. Η δυσκολία γινόταν εντονότερη όταν επρόκειτο για νύφη από άλλο χωριό, λαμβανομένων υπόψη των δυσκολιών επικοινωνίας, από έλλειψη οδικού δικτύου. Ακόμη και το χειροκίνητο τηλέφωνο ήταν άγνωστο στα χωριά.

Αυτά τα ολίγα, με επίκεντρο πάντα το χωριό μου που, στην απογραφή του 1971, η Κοινότητά του αριθμούσε τους **2.665** κατοίκους και σ' αυτήν του 2011, τους **1.514**. Τώρα, στο όνομα της αστικοποίησης περιέπεσε σε μαρασμό, όπως επίσης και η ύπαιθρος χώρα της πατρίδας μας.

Πηγές: Πληροφορίες δανείστηκα: από τις αντίστοιχες Συνθήκες-Συμφωνίες, που δημοσιεύτηκαν κατά καιρούς: α) στον *«Φάρο της Αλεξανδρούπολης»*, β) στον τόμο «Σελίδες *Ιστορίας της Πόλης μας*» και γ) σε Εγκυκλοπαίδειες.

ΥΠΟΠΡΟΞΕΝΕΙΟ ΔΕΔΕΑΓΑΤΣ

Ακόντια και δίσκους ζητούσε το Δεδέαγατς το 1907 από τον Ίωνα Δραγούμη

Γράφει ο δημοσιογράφος ***Παντελής Στεφ. Αθανασιάδης***

Η Αλεξανδρούπολη, το πάλαι ποτέ Δεδέαγατς, έχει μακρά παράδοση στον κλασσικό αθλητισμό, με επιτυχίες των αθλητών του τόσο σε αγώνες, όσο και στην μαζικότητα των πολιτών της στην άθληση. Η άσκηση των παιδιών επιδιώχθηκε από πολύ νωρίς. Μια πτυχή αυτής της προσπάθειας, που ανάγεται στο 1907, θα δούμε σήμερα. Τότε είχε επιδιωχθεί να δημιουργηθεί στην ανερχόμενη πόλη γυμναστήριο.

Στις αρχές του 20ού αι. είχε κορυφωθεί η προσπάθεια αντιμετώπισης του βουλγαρικού εθνικισμού. Το Βουλγαρικό κράτος, μετά την τόσο άδικη και αιφνιδιαστική προσάρτηση της Ανατολικής Ρωμυλίας, το 1880, άρχισε ένα φοβερό εξοντωτικό αγώνα κατά του Ελληνικού στοιχείου στη Βόρεια Ελλάδα γενικότερα, προωθώντας τις επεκτατικές του τάσεις. Ένας αιματηρός αγώνας, που κράτησε χρόνια, αλλά άρχισε να κορυφώνεται μετά τη γνωστή βουλγαρική επανάσταση του Ίλιντεν, το 1904. Η επανάσταση αυτή έβαλε ουσιαστικά τις βάσεις, για να αρχίσει ο ένοπλος αγώνας των κομιτατζήδων, με απώτερο στόχο την προσάρτηση εδαφών της Μακεδονίας και της Θράκης και την έξοδό των Βουλγάρων στο Αιγαίο.

Ήδη, είχαν ξεριζωθεί από τις πανάρχαιες κοιτίδες του Ελληνισμού, περισσότεροι από 300.000 Έλληνες, ενώ πολλοί βρήκαν φρικτό θάνατο. Όπου υπήρχε ακμαίος Ελληνισμός, σκεπάστηκε με ερείπια και στάχτες. Κατέστρεψαν εντελώς το 1906 την ελληνικότατη Αγχίαλο. Στη Βόρεια Θράκη έκαψαν οι Βούλγαροι 80 ελληνικά σχολεία, ρήμαξαν ή άρπαξαν για λογαριασμό τους πάνω από 70 ελληνικές εκκλησίες. Αφάνισαν όλα τα ελληνικά ευαγή ιδρύματα. Οι λεγόμενες Μεγάλες Δυνάμεις της Ευρώπης αδιαφορούσαν.

Στη Θράκη, το 1907 δρούσαν για παράδειγμα διάφορες βουλγαρικές συμμορίες, οι οποίες σταδιακά μετατράπηκαν, βάσει σχεδίου, σε μαχητικά ένοπλα τμήματα ή σε μαχητικές προπαγανδιστικές ομάδες. Επρόκειτο βασικά για 200 κομιτατζήδες, οι οποίοι εισήλθαν από τα εδάφη της Βουλγαρίας το 1907 και διασπάσθηκαν σε τρία τμήματα. Το ένα, με περίπου 60 άνδρες, κατευθύνθηκε προς την περιοχή της Αλεξανδρούπολης, το άλλο, επίσης με 60 άνδρες, προς την περιοχή της Κομοτηνής με επικεφαλής τον Αρναούτωφ και το τρίτο με 80 άνδρες κατευθύνθηκε στην Ανατολική Θράκη και κυρίως προς την περιοχή Κεσσάνης- Μαλγάρων- Σαράντα Εκκλησιών, σκορπώντας τον τρόμο και τη φρίκη στον υπόδουλο Ελληνικό πληθυσμό. Κατά διαστήματα βοεβόδες της δύναμης αυτής διετέλεσαν ο Π. Βάσκωφ, ο Ντάνωφ, ο Κεσσανώφ, ο Τσόγκωφ κ.ά.

Δεδέαγατς: Οθωμανικοί στρατώνες

Η αφύπνιση της Αθήνας, καθυστερημένη, οδήγησε στη δημιουργία του εξωθεσμικού αλλά αποφασιστικού Μακεδονικού Κομιτάτου υπό τους **Δημήτριο Καλαποθάκη** (πολιτικό σκέλος) και **Παναγιώτη Δαγκλή** (στρατιωτικό σκέλος), το οποίο, μετά τις πληροφορίες για τη δραματική κατάσταση των Ελλήνων της Μακεδονίας και της Θράκης, άρχισε να οργανώνει μυστικές αποστολές αξιωματικών, οι οποίοι συγκροτούσαν ομάδες κατοίκων για άμυνα κατά των Βουλγάρων, δεδομένου ότι οι επικυρίαρχοι Οθωμανοί δεν παρείχαν εχέγγυα ασφαλείας στους υπόδουλους Έλληνες.

Τότε έδρασαν στην ενιαία Θράκη ο **Στυλιανός Γονατάς** (με το ψευδώνυμο Στέργιος Γρηγορίου), ο **Γεώργιος Κονδύλης** (με το ψευδώνυμο Νικόλαος Ζιάγκας), ο υπίλαρχος **Παναγιώτης Κλείτος**, ο υπολοχαγός Πυροβολικού **Περικλής Βλάσσης** (με το ψευδώνυμο Πάνος Βάθης), ο επιλοχίας **Δημήτριος Τρουπής** (ή Φιλίππου), ο υπίλαρχος **Αινιάν Αχιλλεύς** (ή Δεδούσης) ο ανθυπίλαρχος **Πανουσόπουλος Βασίλειος**, ο υπολοχαγός Πεζικού **Προκοπέας Γαβριήλ** (ή Πετρής), ο ανθυπασπιστής Υλικού Πυροβολικού **Κωνσταντίνος Νταής**, ο ανθυπολοχαγός **Καρμπούνης Λουκάς**, ο επιλοχίας Πεζικού **Ηλιόπουλος Παναγιώτης** (ή Κατσίγρης) ο επιλοχίας Πυροβολικού **Σταυρόπουλος Βασίλειος**, ο επιλοχίας Ευζώνων **Κωνσταντίνος Στράτος**, ο λοχίας Πεζικού **Νικόλαος Αντωνάτος**, ο λοχίας Πεζικού **Κωνσταντίνος Δασκαλόπουλος** (ή Κότσας), ο λοχαγός Μηχανικού **Σπηλιάδης Παναγιώτης** και ο λοχίας πεζικού **Δημήτριος Παπαβασιλείου**.

Καθοριστικό ρόλο έπαιξε τότε και ο Ίων Δραγούμης, που ως διπλωμάτης είχε υπηρετήσει μεταξύ άλλων στα προξενεία Δεδέαγατς, Πύργου (Βόρειας Θράκης), Φι-

Ο Παναγιώτης Κλείτος, ένας από τους αξιωματικούς, που έδρασαν στη Θράκη.

λιππούπολης κ.α.[1]

Σήμερα, μεταξύ άλλων, **σώζεται στα Αρχεία της Γενναδείου Βιβλιοθήκης** η αλληλογραφία του Ίωνος Δραγούμη. Ανάμεσα στις σωζόμενες επιστολές της συλλογής αυτής ξεχωρίζουμε ορισμένες επιστολές του υπολοχαγού Περικλή Βλάσση, που δρούσε στη Θράκη με το ψευδώνυμο Πάνος Βάθης. Οι δύο άνδρες είχαν αναπτύξει στενή φιλία.

Ο Ίων Δραγούμης

Ο Περικλής Βλάσσης (ψευδώνυμο Πάνος Βάθης) *Αρχεία Ε.Λ.Ι.Α.*

Η υπογραφή του Πάνου Βάθη

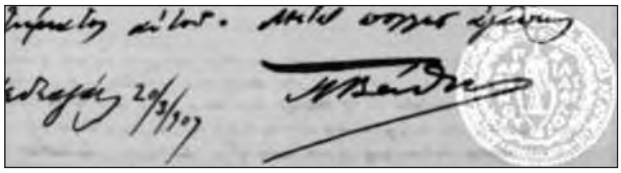

Σε μια επιστολή της 20ης Μαρτίου 1907, ο Βάθης αναγγέλλει την ίδρυση γυμναστηρίου στο Δεδέαγατς και ζητάει βοήθεια, γράφοντας:

«Αγαπητέ Ίων,

Κατ' αυτάς απεφασίσθη πλέον να τεθεί εις ενέργειαν η σύστασις γυμναστηρίου. Νομίζω καλόν επί τη ευκαιρία αυτή να εισαγάγωμεν και τας ασκήσεις της δισκοβολίας, του ακοντισμού κ.τ.λ. αι οποίαι και τερπναί είναι και καθαρώς ελληνικαί. Εάν δεν σοι είναι δύσκολον στείλε μας σε παρακαλώ 3 δίσκους και 1-2 ακόντια (ως υποδείγματα) ως και βιβλίον τι διδάσκον την χρήσιν αυτών (εν ελλείψει άλλου, ενθυμούμαι ότι δίδει οδηγίας τινάς και το πρόγραμμα των Ολυμπιακών Αγώνων 1906). Επίσης, ει δυνατόν, σχέδια διζύγων και μονοζύγων και παν ό,τι άλλο θεωρείς κατάλληλον δια το ιδρυθησόμενον γυμναστήριον».

Στην ίδια επιστολή ο Βάθης εκδηλώνει και μια ανθρώπινη παράκληση προς τον φίλο του Ίωνα Δραγούμη. Του αναφέρει ότι θα φτάσει στον Πειραιά ο γνωστός του καπετάν Γιάννης Ροπαΐτης, κυβερνήτης μιας μπρατσέρας καταγόμενος από την Κύμη και τον παρακαλεί να τον περιποιηθεί, να τον συστήσει σε ένα κοινό τους φίλο ονόματι Κωνσταντίνο για να του στείλει «μερικά καλά πούρα και σιγαρέτα»!

... και ολίγα για το Σουφλί που ανήκε στο Υποπροξενείο του Δεδέαγατς ...

Τα προξενεία εκείνης της εποχής μεριμνούσαν για τα ποικίλα προβλήματα της καθημερινότητας των υποδούλων Ελλήνων. Έτσι, όταν μετατέθηκε από το Δεδέαγατς ο Δραγούμης, βρέθηκε στο γραφείο του ένα ποσό από πληρωμές κουκουλόσπορου, που διατέθηκε στο Σουφλί, αλλά κανένας δεν ήξερε ποιος πλήρωσε για την αγορά του.

Σε επιστολή του προς τον Ίωνα Δραγούμη, στις **4 Απρίλιου 1907**, ο Βάθης ζητάει να μάθει ποιος πλήρωσε. Ειδικότερα του αναφέρει ότι μετά την αποχώρησή του από το προξενείο του Δεδέαγατς, **βρέθηκαν κουτιά**

1. Δες και *«Πρόσωπα και Μορφές της Αλεξανδρούπολης»*, εκδ. Ν.Α.Ρ.Ε. σελ. 77-90 και περιοδικό μας τ.51, σελ. 11 και τ.52, σελ. 32.

Το τέμενος Σουφλίου
Φωτογραφία των τουρκικών κρατικών αρχείων

σπόρου μεταξοσκωλήκων τα οποία διέθεσε στο Σουφλί. Έλαβε μάλιστα «από τον Ευφραιμίδη 2 εικοσάφραγκα και 1 εικοσάφραγκο από τον Μπρίκα». Επίσης ρωτούσε τον Δραγούμη εάν τα έξοδα για την αγορά του σπόρου είχαν αγορασθεί με προσωπικά του χρήματα ώστε να του τα στείλει. Εάν όμως δεν επρόκειτο για προσωπικά χρήματα του Δραγούμη, πρότεινε να διατεθούν για την **αγορά μερικών τόμων των ποιημάτων του Αριστοτέλη Βαλαωρίτη, της Ιστορίας του Αποστολόπουλου** κ.λπ.

«Στειλε μας εάν δύνασαι ολίγα από τα αριστουργήματα εκείνα τα οποία είχες φέρει εδώ».

Στο κλείσιμο της ίδιας επιστολής ο Βάθης γράφει προσωπικά στον Ίωνα Δραγούμη: *«Στείλε μου σε παρακαλώ και εμένα ένα βιβλίον σου "Ηρώων Αίμα". Παύω δια να μην θυμηθώ καμμίαν άλλην ακόμη παραγγελίαν . Ευτυχώς, ότι τας δίδω εις σε και δι αυτό δεν φοβούμαι ότι κάμνω άσχημα να σε επιβαρύνω με τόσας πολλάς».*

Δεν είναι γνωστό τι συνέβη τελικά με τα χρήματα. Όμως σε μια του επιστολή της 2ας Μαΐου 1907, ο Βάθης ευχαριστούσε τον Δραγούμη, που του έστειλε το βιβλίο του και άλλα δύο βιβλία για τον δάσκαλο Αθανασίου. Στη συνέχεια ο Βάθης υποβάλλει στον Δραγούμη την ιδέα να δημιουργηθεί ένα Πανελλήνιο Κομιτάτο με διάφορα τμήματα (Μακεδονικό, Θρακικό, Ηπειρωτικό, Αλβανικό, Μικρασιατικό) ώστε να υπάρχει ενιαία διεύθυνση και να γίνεται συγχρόνως συστηματική εργασία, σε όλα τα υπόδουλα μέρη του Ελληνισμού.

Με άλλη επιστολή του (που δεν γράφει επάνω χρονολογία, μάλλον είναι του 1909, παρά μόνο ημερομηνία 3 Φεβρουαρίου) ο Βάθης γνωστοποιούσε ότι **δολοφονήθηκε έξω από το σπίτι του ο δήμαρχος Σουφλίου Δ. Γλύστρας**. Ο φόνος του αποδιδόταν στους Τούρκους, χωρίς να αποκλείονται και οι Έλληνες. Η δολοφονία έγινε στις **28 Οκτωβρίου 1908**, μετά τις βουλευτικές εκλογές που είχαν προκηρύξει οι Νεότουρκοι. Τα αίτια αποδίδονταν σε πολιτικές διαφορές, που είχαν σχέση με τις βουλευτικές εκλογές.[2]

Ενδιαφέρον παρουσιάζει και μια επιστολή της **30ης Ιουλίου 1908**. Ο Βάθης αναφέρεται στην γενικότερη Βουλγαρική πολιτική και διατυπώνει διάφορες σκέψεις, επισημαίνοντας και την απουσία του... Γρηγορίου, όπως ήταν το ψευδώνυμο του Στυλιανού Γονατά, όταν υπηρετούσε με μυστική αποστολή στη Θράκη!

Υπενθυμίζουμε ότι ο Γονατάς επέστρεψε στην Αθήνα μετά από 18 μήνες παραμονής στη Θράκη. Στην Αθήνα, ανέλαβε τη διεύθυνση του Θρακικού Τμήματος υπό τον γενικό διευθυντή της Οργάνωσης Παναγιώτη Δαγκλή, συνεχίζοντας να ενισχύει όπως μπορούσε τον Θρακικό Ελληνισμό, για να αντιμετωπίσει τον Βουλγαρικό επεκτατισμό.

Η «Πανελλήνιος Οργάνωσις» όπως είχε μετονομασθεί το Μακεδονικό Κομιτάτο, διαλύθηκε τον Αύγουστο του 1909, από την κυβέρνηση Δημητρίου Ράλλη. Όλοι οι αξιωματικοί ανακλήθηκαν και επέστρεψαν στις μονάδες τους.

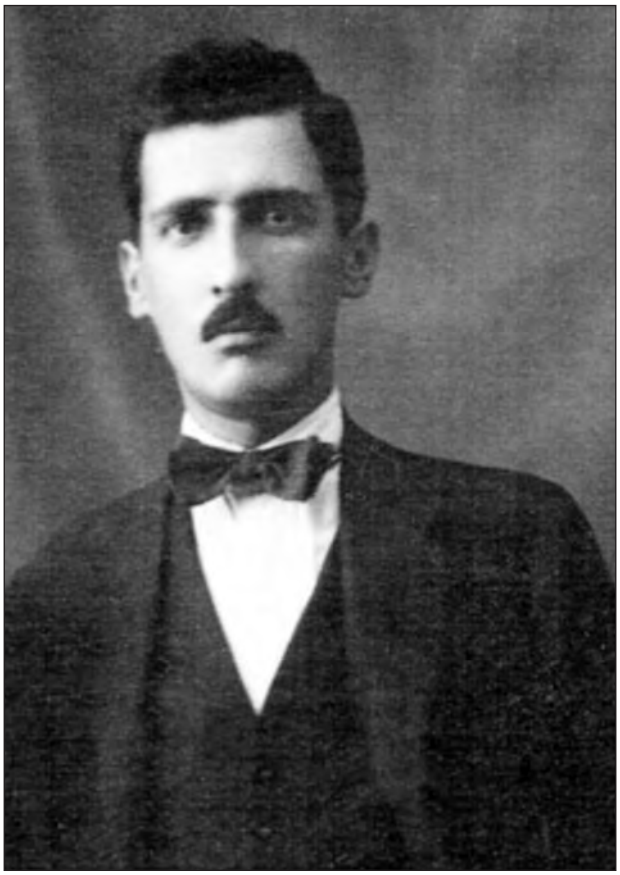

Ο δολοφονηθείς το 1908 δήμαρχος Σουφλίου Δημήτριος Γλύστρας

Πηγές: Αρχειακές συλλογές Γενναδείου Βιβλιοθήκης

2. Λεπτομέρειες για τη δολοφονία του Γλύστρα γράφει ο Ζήσης Φυλλαρίδης στο http://soufli-gr.blogspot.gr/2012/10/blog-post_9391.html)

ΕΚΔΗΛΩΣΕΙΣ ΤΟΥ ΣΥΛΛΟΓΟΥ ΜΑΣ

Τριήμερη εκδρομή στη Λίμνη Πλαστήρα - Ελάτη Περτούλι - Νεραϊδοχώρι - Πύλη - Τρίκαλα

4-6 Μαρτίου 2016

*Γράφει η **Δήμητρα Κοντογιώργη****

Οταν πληροφορήθηκα από τον σύζυγό μου Αποστόλη Κοντογιώργη ότι το Δ.Σ. του Συλλόγου των Αλεξανδρουπολιτών αποφάσισε εκδρομή τον Μάρτιο του 2016, στη λίμνη Πλαστήρα, χάρηκα πολύ, γιατί η περιοχή είναι μαγευτική, από τα ωραιότερα μέρη της Ελλάδας και όσες φορές και να την επισκεφθεί κανείς, δεν τη βαριέται. Εξ άλλου η εποχή ήταν η πιο κατάλληλη, αρχή της άνοιξης, αποκριάτικη ατμόσφαιρα και μια διέξοδος για χιλιάδες προβλήματα που μας καταπιέζουν.

Χάρηκα διπλά όταν έμαθα ότι η εκδρομή θα πραγματοποιηθεί, αφού η συμμετοχή ήταν αρκετή. Θυμόμουν τις ωραίες στιγμές που είχα ζήσει μέσα στη ζεστή ατμόσφαιρα που δημιουργούσαν οι Αλεξανδρουπολίτες μέσα στο πούλμαν κατά τη διάρκεια του ταξιδιού, τα ξεφαντώματα στα κέντρα, τα ρεσιτάλ με τις κιθάρες και τόσα άλλα με τα οποία διανθίζουν την κάθε εξόρμησή μας.

Η συνέπεια που διακρίνει όλα τα σοβαρά άτομα από τα οποία αποτελείται ο Σύλλογος είχε ως αποτέλεσμα να ξεκινήσει το πούλμαν μας την **Παρασκευή** ακριβώς στην ώρα του από το Δημοτικό Θέατρο του Πειραιά, να πάρουμε τους υπόλοιπους από το Σύνταγμα και να κατευθυνθούμε προς τη λίμνη Πλαστήρα μετά από μία στάση για τα «υδραυλικά» στη Λαμία.

Η βόλτα στο φράγμα ήταν φανταστική. Αγοράσαμε διάφορα τοπικά προϊόντα από τα υπαίθρια μαγαζάκια, μεταξύ των οποίων και ένα κράμα, το ρετσέλι, που είναι ρακόμελο με βότανα και όποιος το πίνει ξανανιώνει.

Το μεσημέρι τα ωραία ψάρια της λίμνης και οι ωραίες πίτες έτερψαν τον ουρανίσκο μας σε μια ταβέρνα στο Λαμπερό.

Άνετοι και χωρίς καθόλου κούραση φθάσαμε το βράδυ στον ξενώνα «Δρυάδες» στην Ελάτη, όπου οι καλοκάγαθοι ιδιοκτήτες μάς έκαναν θερμή υποδοχή. Δωμάτια ιδιαίτερα παραδοσιακά με τζάκι, ιδανικά για ερωτευμένους, όπως είμαστε όλα τα ζευγάρια...

Το πρώτο βράδυ κύλησε ήρεμα· άλλοι ξεκουράστηκαν, άλλοι έφαγαν παραδοσιακά τραχανάδες και γιαούρτια και οι πιο νέοι της παρέας ξενύχτησαν στα μπαράκια.

Τη δεύτερη ημέρα, το **Σάββατο**, μας υποδέχθηκε ένας λαμπρός ήλιος που χάιδευε τις χιονισμένες βουνοκορφές της Πίνδου και του Κότζιακα, που βλέπαμε ακόμη και

ξαπλωμένοι από τα δωμάτιά μας. Το πρωινό με παραδοσιακές τυρόπιτες κ.λπ. μας έδωσε την απαιτούμενη ενέργεια για να ακολουθήσουμε το πλούσιο πρόγραμμα που είχε μέχρι και ιππασία, προαιρετική, στα Περτουλιώτικα λιβάδια και παιχνίδια στο χιόνι, που δεν ήταν όμως πολύ.

Ακολούθησε επίσκεψη και ξενάγηση στη **Βυζαντινή εκκλησία του 12ου αιώνα που ονομάζεται Πόρτα Παναγιά** και όπου γίνονται πολλά μυστήρια. Βρίσκεται στο πανέμορφο χωριό **Πύλη**. Μετά έγινε στάση στην ονομαστή γέφυρα του **Αγ. Βησσαρίωνα**, όπου απαθανίστηκε όλη η ομάδα. Τα χαρούμενα γελαστά πρόσωπα της φωτογραφίας δείχνουν πόσο ωραία περνάμε στις συναντήσεις μας. Ακόμη και όσοι ήρθαν για πρώτη φορά ένιωσαν ότι τους έχει αγκαλιάσει μια οικογένεια.

Το μεσημέρι κύλισε όμορφα στην ταβέρνα «Μαργαρίτη», στο **Νεραϊδοχώρι**, και όλοι έφυγαν ευχαριστημένοι από την ατμόσφαιρα και την περιποίηση. Το βράδυ, μετά το φαγητό στις καθιερωμένες ταβέρνες, ακολούθησε ένα αυθόρμητο ρεσιτάλ τραγουδιού με τη συνοδεία κιθάρας από τον δάσκαλο Ζαφείρη Αλεξιάδη και φυσαρμόνικας από Τώνη Γεωργιάδη. Η Στρατούλα και η υπογράφουσα τραγουδούσαν μαζί με πολλά άλλα νέα φυντάνια από τους λοιπούς εκδρομείς.

Χαρούμενοι, γελαστοί και ικανοποιημένοι πήγαμε για ύπνο και ονειρευτήκαμε τις επόμενες εκδρομές του Συλλόγου μας, στις οποίες θα χαιρόμασταν πολύ αν συμμετείχατε και είχαμε την ιδιαίτερη τιμή και χαρά να σας έχουμε παρέα μας.

Την τελευταία ημέρα, **Κυριακή**, αφού ανάψαμε κερί στη διπλανή από τον ξενώνα εκκλησία της Κοίμησης της Παναγίας, ξεκινήσαμε για το ταξίδι της επιστροφής, που θα μας έφερνε πάλι στα ίδια, τα τετριμμένα, στην ίδια ρουτίνα της δύσκολης ζωής των μνημονίων, των περικοπών και των λοιπών δυσκολιών.Την Κυριακή λοιπόν επισκεφθήκαμε στα **Τρίκαλα το Τζαμί του Οσμάν Σαχ (Μολυβένιο Τζαμί του 16ου αιώνα), που λειτουργεί ως μουσείο**, αδειάσαμε και το απέναντι ζαχαροπλαστείο, απ' όπου ο

Σύλλογος προμηθεύτηκε τα γλυκά, τα οποία μας προσέφερε στο πούλμαν. Στο κέντρο της πόλης περπατήσαμε δίπλα στον Ληθαίο ποταμό. Μια ομάδα... επιλέκτων της «Ομάδας Υποβρυχίων Καταστροφών» (ΟΥΚ), με αρχηγό τον αειθαλή πρόεδρο κ. Παρασκευόπουλο, ανεβήκαμε μέχρι την **κορυφή της Μεσαιωνικής συνοικίας Βαρούσι, όπου βρίσκεται το φρούριο με το ρολόι-έμβλημα της πόλης** και από εκεί θαυμάσαμε την απέραντη θέα. Μετά πέσαμε στην πολυφημισμένη ταβέρνα της πόλης και, αφού ανεβάσαμε για άλλη μια φορά τον δείκτη της χοληστερίνης, μπήκαμε περίλυποι στο πούλμαν. Άλλη μία τόσο ωραία εκδρομή έφθασε στο τέλος της.

Ευχαριστούμε τους διοργανωτές της, τους συμμετέχοντες που μας εμπιστεύθηκαν και μας τίμησαν με την παρουσία τους και ευχόμαστε και σε άλλα με υγεία!

* Η Δήμητρα Κοντογιώργη είναι Πταισματοδίκης Αθηνών

ΕΚΔΗΛΩΣΕΙΣ ΤΟΥ ΣΥΛΛΟΓΟΥ ΜΑΣ

Η κοπή της «πίτας» του Συλλόγου μας

Γράφει η ***Γεωργία Καραμανίδου-Μίχου***

Το απόγευμα της **20ης Ιανουαρίου του 2016**, η φιλόξενη αίθουσα του ξενοδοχείου ATHENS PLAZA άρχεσε να γεμίζει από γνωστές παρουσίες και οικεία χαμόγελα. Εκεί αποφασίστηκε φέτος να καλωσορίσουμε επίστημα τον καινούργιο χρόνο, πραγματοποιώντας την κοπή της βασιλόπιτας... Δώσαμε ακόμη μια φορά το παρόν.

Πολλοί... ήμασταν πολλοί... πρόσωπα γελαστά και φωτεινά. Αγκαλιές σφιχτές, αυθεντικές. Καρδιές ανοιχτές. Ήμασταν πολλοί και όλοι εκλεκτοί! Όλοι ένας κι ένας. Ανάμεσα στους Αλεξανδρουπολίτες σκάρτος κανένας, όπως γράφει ο Ζαφείρης Αλεξιάδης.

Παρατηρώντας τη μεγάλη προσέλευση αναρωτιέμαι τι να σημαίνει αυτή η σύναξη για όλους εμάς... «Είναι μια επαφή με τα νιάτα μας», απαντά η Άννα Τρικούπη. «Η ένωση, που ξεκινάει από μια διεύρυνση μυαλού και ψυχής», αποκρίνεται η Σίσσυ Καζακίδου. «Είναι η αναβάπτιση της πατρίδας μας», λέει ο Χαράλαμπος Μισαρίδης. Σύμφωνα με τη Νίτσα Καρούζου είναι «Το αντάμωμα του παλιού με το καινούργιο», ενώ κατά τη Μανή-Δαουλτζή είναι «η ταύτιση με την πατρίδα και η επιστροφή στα μαθητικά χρόνια».

Το μικρό μου ρεπορτάζ θα μπορούσε να έχει τον τίτλο «Νοσταλγία». Νοσταλγία για τον τόπο όπου συναντιούνται η Ανατολή και η Δύση, η στεριά και η θάλασσα, τα χρώματα, τα αρώματα και η Ιστορία.

Αρκετά, όμως, παρασύρθηκα από τα συναισθήματά μου. Ώρα να δώσω τη σκυτάλη στα γεγονότα, όπως αυτά καταγράφηκαν στη μνήμη μας.

Η προσέλευση, όπως προαναφέρθηκε, ήταν μεγάλη. Το καλωσόρισμα του προέδρου μας Τάκη Παρασκευόπουλου θερμό. Οι επίσημοι παραταγμένοι στις καρέκλες τους. Οι παρέες στα τραπέζια ζωηρές. Φίλοι και γνωστοί συζητούν, προβληματίζονται, αστειεύονται, ευθυμούν και... χαμογελούν στον φακό του Τόλη Σιάτρα. Ο αγαπητός σε όλους μας Τόλης ταξίδεψε από την Αλεξανδρούπολη για να βρεθεί κοντά μας και να καλύψει φωτογραφικά την εκδήλωση. Αυτή τη φορά όμως δεν ήταν μόνος. Οι όμορφες στιγμές μας απαθανατίστηκαν και από τον πρόθυμο φακό του Βαγγέλη Βογατζά, τον οποίο επίσης θερμά ευχαριστούμε.

Τυχερός της βραδιάς ο Σεβασμιώτατος της πόλης μας κ.κ. Άνθιμος, που μας τίμησε με την παρουσία του. Εύχαρις και προσιτός κέρδισε όχι μόνο τις καρδιές μας

Η κλασική φωτογραφία της "πίτας" μας με τους επίσημους προσκεκλημένους και μέλη του Δ.Σ.
Καθήμενοι: ο Βουλευτής Έβρου κ. Δ. Ρίζος, ο Πρόεδρος της ΠΑ.Ο.Ν.Ε. κ. Κ. Πολυχρονίδης, η Βουλευτής Έβρου κ. Α. Γκαρά, ο Βουλευτής Έβρου κ. Γ. Καΐσας, ο Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Αλεξανδρουπόλεως κ.κ. Άνθιμος και ο Αντιπεριφερειάρχης Έβρου κ. Δ. Πέτροβιτς. Όρθιοι: η κ. Υ. Δαΐδου, η κ. Γ. Καραμανίδου-Μίχου, η κ. Σ. Νάκη, ο κ. Γ. Γεωργίου, η κ. Ε. Κουκουρίκου-Ραχούλη, ο Δήμαρχος Αλεξανδρούπολης κ. Ε. Λαμπάκης, ο κ. Π. Παρασκευόπουλος, ο Βουλευτής Έβρου κ. Α. Δημοσχάκης, ο κ. Ι. Μαζαράκης-Αινιάν Γεν. Γραμματέας της Ιστορικής Εθνολογικής Εταιρείας της Ελλάδος, ο κ. Α. Κυριαζίδης Βουλευτής Δράμας, η κ. Τ. Φανφάνη-Μαλακόζη εκπρόσωπος του Ιστορικού Μουσείου της Αλεξανδρούπολης και ο Αντιναύαρχος (ε.α.) κ. Κ. Μαζαράκης-Αινιάν Επίτιμος Αρχηγός του Στόλου.

Ο Αναπληρωτής Υπουργός Οικονομικών Τρύφων Αλεξιάδης επιδίδει τον έπαινο και το αναμνηστικό δώρο στην Αθανασία Αλεξιάδου, μητέρα του Αρσενίου-Ζαφειρίου Λουκίσσα (εγγονού του μέλους μας Ζαφείρη Αλεξιάδη).

Ο Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Αλεξανδρουπόλεως κ.κ. Άνθιμος, παρουσία του Αντιπεριφερειάρχου Έβρου Δημητρίου Πέτροβιτς και μελών του Δ.Σ., επιδεικνύει την εικόνα την οποία έλαχε ως ο "τυχερός" της βραδιάς.

αλλά και την εύνοια της τύχης, αφού **το φλουρί της πίτας έπεσε στον ίδιο**. Το δώρο που συνόδεψε το φλουρί ήταν μια ασημένια εικόνα, σπάνιας ομορφιάς. Το ότι φέτος εκλεκτός της τύχης ήταν ο Σεβασμιώτατος, πρέπει να είναι, σκέφθηκα, σημάδι προστασίας για την πόλη μας αλλά και υπενθύμιση της ανάγκης να στραφούμε στον φάρο της Ορθοδοξίας μέσα στην τρικυμία των σύγχρονων καιρών, για να παραμείνουμε δεμένοι στο κατάρτι μας και να μη λησμονήσουμε την ταυτότητά μας. Τον δρόμο προς αυτή την κατεύθυνση δείχνει και ο δικός μας μικρός φάρος, "Ο Φάρος της Αλεξανδρούπολης", το περιοδικό μας.

Σε αυτή μας τη συνάντηση αποφασίστηκε από το Διοικητικό Συμβούλιο του Συλλόγου να τιμηθούν συνεργάτες του περιοδικού Αλεξανδρουπολίτες που συμβάλλουν με συνέπεια και με ζήλο στο να παραμείνει άσβεστο το φως του Φάρου μας. Η πολυετής προσφορά της κ. **Ρούλας Δαουλτζή-Μανή** στην έκδοση του περιοδικού επιβραβεύτηκε με τιμητική πλακέτα και έπαινο.

Με αναμνηστικό έπαινο επίσης βραβεύτηκαν οι κάτωθι: **Αγγελίδης Άγγελος, Αθανασιάδης Παντελής, Αλεξιάδης Ζαφείρης, Γεωργίου Γρηγόριος, Γκούτη Μαρία, Δαΐδου Υβόννη, Δούκα Αμαλία, Καραμανίδου-Μίχου Γεωργία, Καρατζά Κάλη, Κοτσώνη Δώρα, Κουκουρίκου-Ραχούλη Ευστρατία, Νάκη Σμαρώ, Νικολαΐδης Ανέστης, Ξανθούλης Ιωάννης, Ορδουμποζάνης Θεόδωρος, Φανφάνη-Στούρα Χρύσα, Χατζηανδρέου Γεώργιος, Χριστοδούλου Πασχάλης, Ψύλλας Γεώργιος.**

Κατά τη διάρκεια της εκδήλωσης βραβεύτηκαν δύο νέα παιδιά με καταγωγή από την Αλεξανδρούπολη για την επιτυχία τους στις Πανελλαδικές εξετάσεις του έτους 2015.

Η **Ζηνοβία Λάζαρη** του Κων/νου εισήχθη στο Τμήμα Υπολογιστών Βιοϊατρικής του Παν/μίου Θεσσαλονίκης.

Ο **Αρσένιος-Ζαφείρης Λουκίσσας** του Φωτίου εισήχθη στο τμήμα Βιοχημείας και Βιοτεχνολογίας του Παν/μίου Θεσσαλίας.

Ευχόμαστε καλή σταδιοδρομία και πάνω απ' όλα καλή τύχη...

Τα αναμνηστικά φιλοτέχνησε ο δικός μας καλλιτέχνης Γρηγόρης Γεωργίου, τον οποίο ευχαριστούμε.

Το τέλος της βραδιάς έντυσε μελωδικά η φυσαρμόνικα

Ο Βουλευτής Έβρου Γεώργιος Καΐσας επιδίδει την αναμνηστική πλακέτα στη Ρούλα Δαουλτζή-Μανή.

Ο Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Αλεξανδρουπόλεως κ.κ. Άνθιμος, επιδίδει τον έπαινο και το αναμνηστικό δώρο στη Ζήνα Καλαμποκίδου-Αζουρίδου, γιαγιά της Ζηνοβίας Λάζαρη.

Ο Αντιπεριφερειάρχης Έβρου Δημήτριος Πέτροβιτς επιδίδει αναμνηστικό έπαινο στην Υβόννη Δαϊδου.

Η Αμαλία Δούκα με τον Βουλευτή Δράμας Α. Κυριαζίδη

του Γρηγόρη Γεωργίου και η ζεστή φωνή της Αμαλίας Δούκα. Το πρόγραμμα, που ετοίμασαν για εμάς, μας ταξίδεψε στην εποχή της αθωότητας του ελληνικού κινηματογράφου. Κάτι από αυτή την αθωότητα πήραμε μαζί μας καθώς απομακρυνόμασταν από τον χώρο που μας φιλοξένησε και έσβηναν σιγά-σιγά οι ήχοι, οι εικόνες και οι συγκινήσεις.

Ο Δήμαρχος Αλεξανδρούπολης Ευάγγελος Λαμπάκης επιδίδει αναμνηστικό έπαινο στη Γεωργία Καραμανίδου-Μίχου.

Μια παρέα συμμαθητριών και συμμαθητών. Εικονίζονται από αριστερά: Θεόδωρος Ορδουμποζάνης, Σοφία Μινοπούλου-Τσοτσορού, Αλέκα Ελευθεριάδου, Ανδρέας Ποδάρας, Παναγιώτης Παρασκευόπουλος, Γρηγόρης Γεωργίου, Βασίλης Πάτκος.

Ο Γρηγόρης Γεωργίου σχολιάζει την επικαιρότητα...

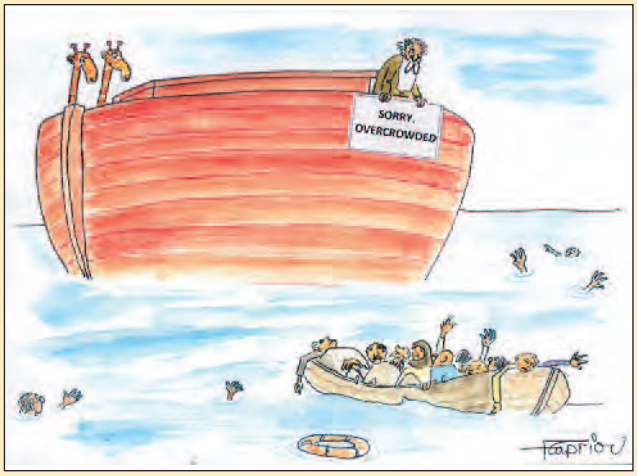

ΕΚΔΗΛΩΣΕΙΣ ΘΡΑΚΙΩΤΩΝ

Η κοπή της «πίτας» της Πανθρακικής Ομοσπονδίας Νότιας Ελλάδας (ΠΑ.Ο.Ν.Ε.)

Επιμέλεια ***Σ.Ε.***

Στην κατάμεστη από καλεσμένους αίθουσα εκδηλώσεων της ΠΑ.Ο.Ν.Ε. έγινε την Τετάρτη, 24 Φεβρουαρίου 2016, η καθιερωμένη εκδήλωση κοπής της Πρωτοχρονιάτικης πίτας της Ομοσπονδίας.

Ο Πρόεδρος της Πανθρακικής Ομοσπονδίας Νότιας Ελλάδας **Κωνσταντίνος Πολυχρονίδης**, καλωσορίζοντας τους προσκεκλημένους, μίλησε για την καινούργια προσπάθεια που γίνεται από το νέο Δ.Σ. στην κατεύθυνση

της συνεργασίας της Ομοσπονδίας με κάθε Θρακικό φορέα ή Σύλλογο που δραστηριοποιείται στη Νότια Ελλάδα, με σκοπό την ανάδειξη της πλούσιας πολιτιστικής μας κληρονομιάς.

Η γραμματέας της Ομοσπονδίας **Λούλα Αθανασιάδου**, στην ομιλία της τόνισε την αναγκαιότητα να παραμείνουμε οι Θρακιώτες ενωμένοι όσο ποτέ άλλοτε, γιατί η μοναδική μας αντίσταση απέναντι στην προσπάθεια ανθελληνισμού της πατρίδας είναι η διατήρηση όλων εκείνων των αξιών, εθίμων και παραδόσεων που μας κράτησαν ζωντανούς στον χρόνο της ιστορίας.

Την εκδήλωση τίμησαν με την παρουσία τους εκπρόσωποι της Εκκλησίας, με επικεφαλής τον εκπρόσωπο του Μητροπολίτη Διδυμοτείχου Πανοσιολογιότατο Αρχιμανδρίτη **Βαρθολομαίο Αστεριάδη**, οι οποίοι ευλόγησαν και την πίτα της Ομοσπονδίας, οι βουλευτές Έβρου **Ρίζος Δημήτριος** και **Δημοσχάκης Αναστάσιος**, καθώς επίσης και ο καθηγητής και τέως υπουργός Δημόσιας Τάξης **Πανούσης Ιωάννης**.

Επίσης παρευρέθησαν και τίμησαν με την παρουσία τους τη γιορτή πρόεδροι ομοσπονδιών, συλλόγων και άλλων φορέων.

Στην εκδήλωση έντονη ήταν η παρουσία πολλών μελών του Συλλόγου Αλεξανδρουπολιτών και αντιπροσωπεία του Δ.Σ. με επικεφαλής τον πρόεδρο **Παναγιώτη Παρασκευόπουλο**. Παρόντες επίσης ήταν ο πρώην

πρόεδρος **Παναγιώτης Τσιακίρης** και τα επίτιμα μέλη της ΠΑ.Ο.Ν.Ε. **Παντελής Αθανασιάδης**, **Σπύρος Λιβιεράτος** και **Απόστολος Φουρνατζόπουλος**.

Η ατμόσφαιρα της σύναξης πήρε χρώμα από χορούς και μουσική της πατρίδας μας. Τα μέλη της Χορευτικής Ομάδας της ΠΑ.Ο.Ν.Ε. με επικεφαλής τον δάσκαλο **Γιώργο Παντζιαρίδη** μας παρουσίασαν αντιπροσωπευτικούς χορούς της Θράκης συνοδεία μιας ολιγομελούς ορχήστρας.

Η ΕΠΙΣΤΡΟΦΗ ΤΟΥ ΣΥΓΧΡΟΝΟΥ ΟΔΥΣΣΕΑ

ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΖΟΝΤΑΣ

Αλεξανδρούπολη μεριά, Φθινόπωρο 2012

Γράφει ο ***Βασίλης Κριτής***

Τον Οκτώβριο του 2010 επέστρεψα στην Αλεξανδρούπολη μετά από πολλά χρόνια απουσίας στο Βέλγιο όπου είχα εγκατασταθεί, μετά τις σπουδές μου στο Πολυτεχνείο. Αφορμή για την επίσκεψη ήταν μια πρόσκληση από τον παλιό μου συμμαθητή και φίλο **Λευτέρη Χαψιάδη**, ο οποίος μου ζήτησε να παρουσιάσω, μαζί με τρεις άλλους, το τότε τελευταίο του βιβλίο.

Την Κυριακή, που ακολούθησε, φίλοι με έφεραν σε έκθεση γλυπτών της **Ιωάννας Φιλιππίδη**, επίσης παλιάς μου συμμαθήτριας απ' το Δημοτικό Σχολείο. Ένας κόσμος, ο κόσμος του παρελθόντος μου, άρχισε να ανακύπτει και να με προκαλεί να τον ξαναβρώ και να του επανασυστηθώ. Όταν τις επόμενες ημέρες επέστρεψα στο Βέλγιο άρχισα να διατηρώ συχνές διαδικτυακές επαφές με διάφορους από εκείνους πού συνάντησα πρώην συμμαθητές και φίλους. Ανάμεσά τους και η **Μαρία Τολούδη**, τότε υπεύθυνη του Γραφείου Τύπου της Νομαρχίας Έβρου.

Το 2012, αφού είδε τη φωτογραφική δουλειά μου από την περιήγηση, λόγω εργασίας, στον κόσμο, με κάλεσε να επισκεφτώ και να φωτογραφήσω τον Έβρο. Έτσι προέκυψε η πρόταση να τον αναδείξω και να τον καταγράψω φωτογραφικά. Προσωπικά με ενδιέφεραν πάντα οι παλιές εκκλησίες και αγιογραφίες στην Ελλάδα και το γεγονός ότι μετά από σχεδόν 50 χρόνια θα γνώριζα επιτέλους τον Έβρο ήχησε σαν μουσική στ' αυτιά. Με τη βοήθεια της Νομαρχίας είχα τη δυνατότητα να βρεθώ, να ξεναγηθώ και να φωτογραφίσω μέρη και πράγματα απρόσιτα από συνηθισμένους επισκέπτες, όπως π.χ. το εσωτερικό του Δάσους της Δαδιάς και του Δέλτα, εκκλησιές με τις κρυμμένες εικόνες τους στο Διδυμότειχο, αλλά και στο Αλεποχώρι, στη Δοξιπάρα, και πολλά άλλα μέρη, που είτε ακούγονταν εντελώς άγνωστα, είτε τα είχα ακουστά αλλά ποτέ δεν τα είχα δει με τα μάτια μου. Όσο πλησίαζε ο καιρός της επίσκεψης, τόσο η επιθυμία μου να γνωρίσω το τοπίο και τους θησαυρούς του μεγάλωνε.

Πέρασα λιγότερο από εβδομάδα στον Έβρο, τον Νοέμβριο του 2012, εποχή που έπεφταν τα τελευταία φύλλα, ιδανική εποχή να αποτυπώσει κανείς φωτογραφικά τα μυριάδες χρώματα του βιότοπου. Ιδανική επίσης εποχή και για μια επίσκεψη στο Δέλτα με τα χιλιάδες φλαμίνγκο που είχαμε την τύχη να συναντήσουμε. Το πολυπόθητο «σαφάρι» στον τόπο που είδα το φως και που τόσο νωρίς απαρνήθηκα, ξεκίνησε. Μπορεί να ακούγεται υπερβολικό σε όσους βλάστησαν σ' αυτό το μέρος και γνώρισαν τον Έβρο από παιδιά, ίσως και στους ξένους επισκέπτες της περιοχής, αλλά σε μένα, μετά από 40 χρόνια ξενιτιάς, έγινε η «περιπέτεια» μια αληθινά πρωτόγνωρη εμπειρία.

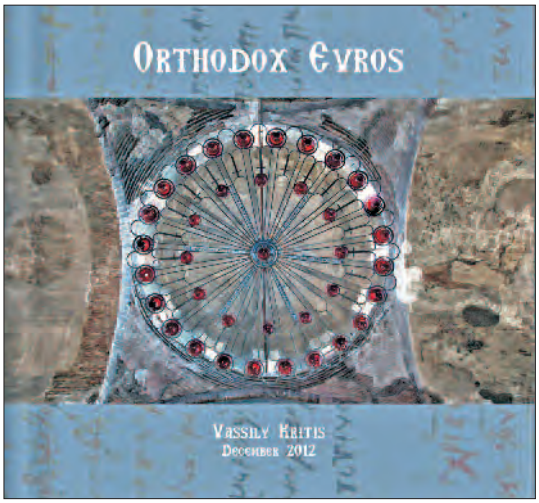

Όλα αυτά τα χρόνια, που έλειψα, διάνυσα πάνω από δύο εκατομμύρια χιλιόμετρα σε Ευρώπη και Αμερική και είδα τόπους αμέτρητους, "πράματα και θάματα" όπως θα έλεγε και η μακαρίτισσα η μάνα μου. Στο σύνολο των ταξιδιών μου έλειπε ένα μέρος όμως, ίσως το σημαντικότερο, η πατρίδα. Αυτό και μόνο σαν γεγονός ήταν αρκετό να μου δημιουργήσει ένα κρυφό κάπως παράπονο, κυρίως όταν, πριν οκτώ χρόνια, είδα σχεδόν το θάνατο στα μάτια, απ' την αρρώστια που κανέναν δε λυπήθηκε και τότε ξαφνικά μέσα σ' όλη την αλαζονεία μου συνειδητοποίησα ότι θα 'ταν πραγματικά πιθανό να «φύγω» χωρίς να ξανασμίξω έστω για μια τελευταία φορά με τις ρίζες μου.

Το πρόγραμμα της εβδομάδας ξεκίνησε με τη **Δαδιά**, όπου ο τοπικός Δασάρχης ευγενικά μας βοήθησε δίνοντάς μας έναν νεαρό και πανέξυπνο δασολόγο που ήξερε τον χώρο "σαν τη μέσα μεριά της τσέπης του" και

πέρασε να μας δείχνει μια σχεδόν ολόκληρη ημέρα τους θησαυρούς του βιότοπου. Του άφησα το τιμόνι και πλάι του εγώ φωτογράφιζα μια φύση που τα μάτια μου δεν πίστευαν. Τα πιο εντυπωσιακά έμειναν οι δεκάδες αετοί που είδαμε από το παρατηρητήριο και το απολιθωμένο δάσος.

Τις επόμενες δυο μέρες επισκέφθηκα το **Διδυμότειχο** και τις Βυζαντινές του εκκλησιές, το **Αλεποχώρι**, τη **Δοξιπάρα** και την **Ορεστιάδα**. Ανάμεσα σ' αυτά, προσθέσαμε και μια επίσκεψη στην **Αδριανούπολη**· η πρώτη φορά που πάτησα σε Τουρκικό έδαφος στη ζωή μου. Είχα ένα περίεργο συναίσθημα φόβου ότι θα έμπαινα σε enemy territory (εχθρική χώρα), αλλά η παρουσία του **Κώστα Καρά**, οδηγού μας και κάτοχου άπταιστα της Τουρκικής γλώσσας με καθησύχασαν. Οι Τούρκοι των συνόρων χαρούμενοι άρπαξαν την ευκαιρία να με κάνουν να πληρώσω βέβαια μια βίζα πάνω από 10 ευρώ, επειδή είχα μαζί μου μόνο το Βελγικό μου διαβατήριο. Ο Κώστας και η Μαίρη όμως «πέρασαν» απέναντι ως ακρίτες Έλληνες που ήταν σαν να έμπαιναν στον κήπο τους. Καλά να πάθω, αφού θέλησα να παραστήσω τον κεντροευρωπαίο! Το διήμερο στην περιοχή τελείωσε με επίσκεψη στον **Άρδα**, στο σημείο όπου, όπως έμαθα αργότερα, οργανώνονταν παλιά διεθνή φεστιβάλ μουσικής.

Στον σύντομο χρόνο της παραμονής μου στα βόρεια του Έβρου μου έκανε εντύπωση μοναδική το τοπίο (που δε θύμιζε και τόσο Ελλάδα αλλά "καθαρόαιμα" Βαλκάνια), η Δοξιπάρα με τα αρχαιολογικά της ευρήματα και τη δυνατότητά της για πολύ περισσότερα, εφόσον βέβαια γίνουν περαιτέρω ανασκαφές, το Αλεποχώρι με το τόσο **σπάνιο, πολλών αιώνων, εκκλησάκι του και τις απίστευτες τοιχογραφίες**, εκεί πλάι στα μνήματα, με εξίσου σπάνιους και μοναδικούς τάφους από τον προπερασμένο αιώνα. Εντυπωσιάστηκα από τις δύο βυζαντινές εκκλησίες και κυρίως τις εικόνες και αγιογραφίες στο Διδυμότειχο, καθώς και τις αφηγήσεις του νεαρού παπά που μας συνόδευε.

Η Ελληνική αρχοντική συνοικία και το **τζαμί στην Αδριανούπολη**, κυρίως το τζαμί με το παζάρι του μπροστά ήταν πολύ επιβλητικά. Δυστυχώς γινόταν κάποια τελετή μέσα στον ναό και μου απαγόρευσαν οι φρουροί να βγάλω φωτογραφίες. Στους δρόμους της πόλης έβγαλα πορτραίτα περαστικών Τούρκων που αργότερα μου γέννησαν την ιδέα του άλμπουμ Brotherhood (Αδελφοσύνη). Βέβαια το γεγονός ότι ο Κώστας ήξερε τους πάντες και τα πάντα στην αγορά και τα καταστήματα μας βοήθησε ιδιαίτερα. Ο τρόπος με τον οποίο ένα φτωχοραφτάκι σ' ένα στενό σοκάκι της αγοράς τον αγκάλιασε σαν αδελφό, εκεί σε μια τρύπα κυριολεκτικά που ήταν το μαγαζάκι του, μου έφερε σχεδόν δάκρυα στα μάτια... Πολύ συγκινητική στιγμή, μια γνήσια αδελφοσύνη ανάμεσα σ' έναν Έλληνα κι έναν Τούρκο φίλο του, με μόνη μελανιά της στιγμής τη φωτογραφία του Μουσταφά Κεμάλ ψηλά, κοντά στο ταβάνι του μικρομάγαζου, να θυμίζει τον μεγάλο διωγμό.

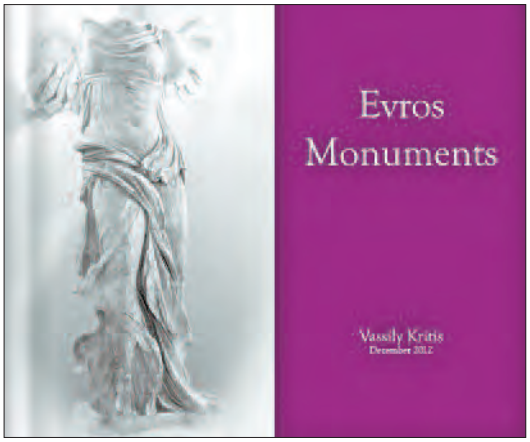

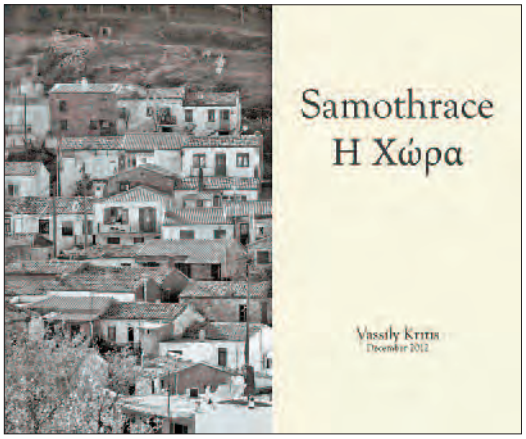

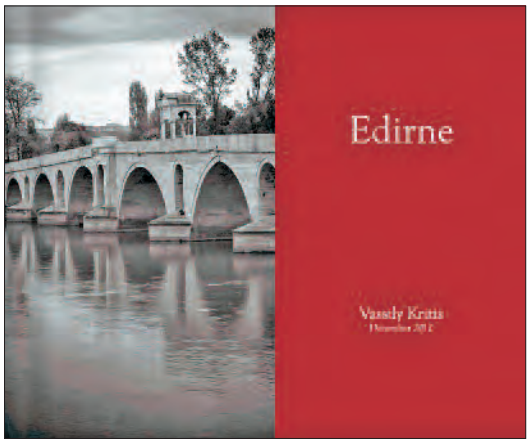

Την επόμενη ημέρα επισκεφτήκαμε την αρχαία **Μεσημβρία-Ζώνη**, περιμένοντας να περάσει η ώρα για το ταξίδι απέναντι, στη **Σαμοθράκη**. Ήταν κι αυτή μεγάλη και αναμενόμενη εμπειρία, αν σκεφτεί κανείς ότι με μεγάλωσε Λημνιά που είχε μια μικροαπέχθεια για τους «πονηρούς» Σαμοθρακίτες. Τι περίεργες ιδέες μας έβαζαν στο μυαλό και δημιούργησαν τέτοιες προκαταλήψεις οι γονείς μας τότε. Για μένα, πρώτα ο φόβος της Τουρκιάς, μετά η δυσπιστία προς τους Σαμοθρακίτες!

Το νησί τελικά αποδείχτηκε ένα όνειρο. Είχαμε βέβαια και την καλύτερη ξεναγό-οδηγό μαζί μας, τη **Ζωή Σιδηροπούλου** που ξέρει το νησί «απ' έξω κι ανακατωτά», όπως λέγαμε τότε σαν παιδιά, όταν μαθαίναμε το μάθημα καλά. Με το cross country όχημά της μας έφερε σε μέρη που θα ήταν αδύνατο να ανακαλύψουμε χωρίς εκείνη.

Στη Σαμοθράκη έβγαλα άπειρες φωτογραφίες, δόξα να 'χουν οι ψηφιακές μηχανές που μας απολύτρωσαν από το κόστος των φιλμ. Αυτό που έμεινε όμως βαθιά στη μνήμη και θα παραμείνει αξέχαστο μέχρι να φύγω από τα εγκόσμια ήταν ο Γαλαξίας

που αντίκρισα στον ουρανό το βράδυ, όταν βγήκα από το αυτοκίνητο. Απίστευτη θέα πραγματικά. Είχα να δω τόσα αστέρια από μικρό παιδί. Δεν το πίστευα. Μου ερχόταν να σηκώσω τα χέρια και να τ' αγγίξω. Ήταν η στιγμή που για πρώτη φορά ένοιωσα τόσο βαθιά πόσα στερήθηκα όλα τα χρόνια που έλειψα. Εδώ που ζω, την πανσέληνο αντικρίζω τρεις φορές το πολύ κάθε χρόνο, αν είμαι τυχερός, και μια δυο φορές, με πιο πολλή ακόμα τύχη, τον πολικό αστέρα και τις άρκτους του...

Πάνω από 300 μέρες το χρόνο συννεφιά και αδυναμία να ξεχωρίσεις ο,τιδήποτε πιο ψηλά από τη θολωμένη και μολυσμένη από το φως των δρόμων ατμόσφαιρα.

Το ταξίδι και η φωτογραφική μου εμπειρία τελείωσαν με την επίσκεψη στο **Δέλτα**, όπου κάποιος νεαρός ξεναγός μάς έφερε κοντά σε κοπάδια χιλιάδων πουλιών και φλαμίνγκο. Είδαμε και ορισμένα σπάνια είδη όπως έναν θαλασσαετό, όπως μας πληροφόρησε ο οδηγός μας με ενθουσιασμό. Πριν φθάσω εδώ, είχα διαβάσει δελτία ειδήσεων με ιστορίες απελπισμένων προσφύγων που χάθηκαν στα νερά του Έβρου, ενώ επιχειρούσαν να τα διασχίσουν με φόβο, υπό την απειλή των όπλων των φρουρών από τις δυο πλευρές του ποταμού. Η μάνα να χάνει το παιδί... Είναι όμως πολύ διαφορετικά να τις διαβάζεις σε χώρο ασφαλή, με θαλπωρή όπου φαίνεται να μη σ' αγγίζουν προσωπικά. Είσαι πολύ μακριά για να νιώσεις τον τρόμο και τον πόνο τους. Είχα ένα περίεργο συναίσθημα έτσι που αντίκριζα στην πραγματικότητα τον χώρο, έναν χώρο ηρεμίας και φυσικού κάλλους αλλά παράλληλα και ανθρώπινης τραγωδίας.

Τα ρηχά νερά, τα πουλιά, οι ήχοι, το τοπίο, μου φαινόταν σαν από άλλους κόσμους, γεμάτους μυστήριο. Αναρωτήθηκα ξαφνικά πώς άραγε να αισθάνθηκε ο Sebastiao Salgado* όταν ταξίδεψε σε τοπία εξωγήινα σε άγνωστες γωνιές τούτης της γης για να φωτογραφίσει για το έργο του Genesis. Το Δάσος της Δαδιάς, το Δέλτα του Έβρου και τον Γαλαξία στη Σαμοθράκη μόνο αντίκρισα και νόμισα για μια στιγμή ότι ταξίδεψα κι εγώ σε παράλληλα σύμπαντα έστω και για λίγες μέρες.

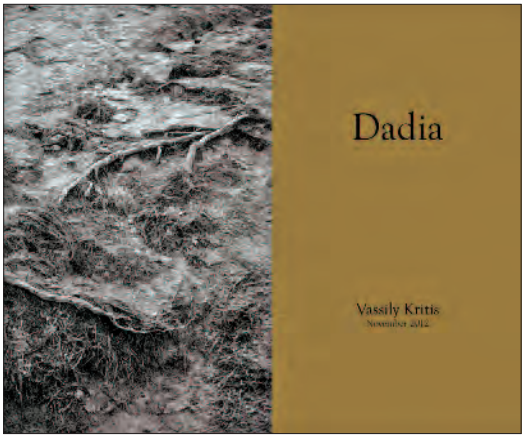

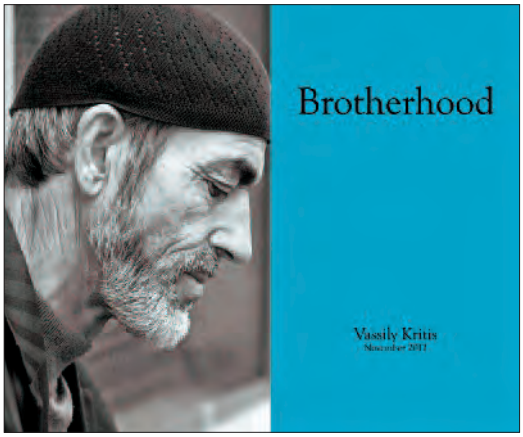

Όπως προανέφερα, έβγαλα πολλές φωτογραφίες σε εκείνο το ταξίδι. Δύο χιλιάδες και... Τελικά δημοσίευσα οχτώ άλμπουμ μέσω της online εκδοτικής εταιρίας Blurb. Τα οργάνωσα θεματικά. **Μπορείτε να τα δείτε όλα στο διαδίκτυο (http://www.blurb.com/user/store/vkritis)**. Τα έχω αφήσει ανοιχτά, δηλαδή μπορείτε με το "preview" να δείτε όλες τις σελίδες τους και να διαβάσετε τις εισαγωγές τους φτιαγμένες πρόθυμα από τη Μαίρη, χωρίς να χρειαστεί να τα αγοράσετε. Σε περίοδο κρίσης να ξοδέψετε έστω και ένα ευρώ γι' αυτά θα ήταν το τελευταίο που θα περίμενα να κάνετε. Έτσι κι αλλιώς τα έκανα για μένα προσωπικά σε πρώτη θέση και για τα παιδιά μου. Σε περίπτωση που κάποτε λαχταρήσουν να γνωρίσουν τον τόπο του πατέρα τους, όπως θέλησα πριν χρόνια κι εγώ να κάνω για τις ρίζες του δικού μου, μα χωρίς επιτυχία (προσφύγων των γονιών μου αμφοτέρων ένεκεν).

Οι ελληνικοί τίτλοι των άλμπουμ είναι: ***Ορθόδοξος Έβρος, Το Δέλτα, Μνημεία (Αρχαιολογικά κυρίως), Σαμοθράκη Η Χώρα, Αδριανούπολη, Δένδρα και Ρυάκια, Η Δαδιά, Αδελφοσύνη***. Το τελευταίο είναι μια σειρά από πορτραίτα Θρακιωτών που είναι δύσκολο να ξεχωρίσει κανείς ποιοι είναι οι δικοί μας και ποιοι είναι Τούρκοι.

Επίσης, εκεί, στις Φέρρες, στον υπέροχο βυζαντινό ναό που τόσα είδε στους πολλούς αιώνες της ύπαρξής του, ξάπλωσα στο δάπεδο με την πλάτη και κράτησα τη φωτογραφική μου μηχανή ψηλά για να πάρω τον τρούλο και τον πολυέλαιό του με τα κεριά· πιθανόν η πιο ενδιαφέρουσα φωτογραφία του ταξιδιού μου, την οποία τελικά έκανα και εξώφυλλο στο άλμπουμ ***"Ορθόδοξος Έβρος"***.

* Ο Σεβαστιανός Σαλγκάντο γεννήθηκε στη Βραζιλία και είναι γνωστός ως φωτογράφος κοινωνικών θεμάτων και δημοσιογράφος. Εξαιρετικές του φωτογραφίες δημοσιεύθηκαν σε βιβλία και άλμπουμ.
Ο Σαλγκάντο είναι Πρεσβευτής Καλής θέλησης της UNICEF και έχει τιμηθεί με πολλά διεθνή βραβεία.

Η ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥΠΟΛΗ ΤΟΥ ΣΗΜΕΡΑ

Ομοίωμα της «Καλομοίρας» των Βισβίζηδων στο Ιστορικό Μουσείο Αλεξανδρούπολης

Γράφει ο ***Θεόδωρος Ορδουμποζάνης***

Στα πλαίσια των εκδηλώσεων του εορτασμού της Εθνικής Παλιγγενεσίας, έγινε το βράδυ της **23ης Μαρτίου 2016 στο Ιστορικό Μουσείο Αλεξανδρούπολης**, ενώπιον πολυπληθούς ακροατηρίου, η παρουσίαση ενός ακριβούς αντιγράφου, μήκους περίπου 1,5 μ., του θρυλικού πλοίου «Καλομοίρα» του ζεύγους Χατζηαντώνη και Δόμνας Βισβίζη, που κατασκευάσθηκε από τον συμπολίτη μας Μικροναυπηγό - Πλοίαρχο του Εμπορικού Ναυτικού **Σταύρο Μπαμπάλα**.

Ο κατασκευαστής του σκάφους Σταύρος Μπαμπάλας, στην παρουσίαση του έργου του

Η εκδήλωση πραγματοποιήθηκε από το Ιστορικό Μουσείο Αλεξανδρούπολης σε συνεργασία με τον Σύλλογο «Ελληνομουσείο Αίνου» Αλεξανδρούπολης. Την παρουσίαση προλόγισαν οι Πρόεδροι του Ιστορικού Μουσείου Αλεξανδρούπολης **Νίκος Πινάτζης** και του Ελληνομουσείου Αίνου **Στέλλα Κλαδαρά**. Ακολούθως ο Καθηγητής Ιστορίας του Δ.Π.Θ. **Κωνσταντίνος Χατζόπουλος** έκανε αναφορά στη συμβολή της οικογένειας Βισβίζη στον Αγώνα της Ανεξαρτησίας και στη ναυτιλία εκείνης της εποχής, και στη συνέχεια ο Ναυπηγός - Μηχανολόγος Μηχανικός **Φώτης Πιρπιρής** ξενάγησε το ακροατήριο στην ιστορία της «Καλομοίρας» και στη ναυτική παράδοση στο Αιγαίο την εποχή της Εθνικής Παλιγγενεσίας. Ανέφερε επίσης ότι το πλοίο κατασκευάσθηκε την εποχή που ο καπτάν Χατζή Αντώνης Βισβίζης είχε μυηθεί στη Φιλική Εταιρεία και δεν αποκλείεται να κατασκευάστηκε ειδικά για τη συμμετοχή του στον επικείμενο αγώνα, αφού ήταν μεγαλύτερο από τα κοινά μπρίκια, ήταν πιο γρήγορο και είχε 14 και μεγαλύτερα κανόνια έναντι 12 που είχαν τα άλλα μπρίκια.

Στο τέλος τον λόγο έλαβε ο κατασκευαστής Σταύρος Μπαμπάλας, ο οποίος αναφέρθηκε μεταξύ άλλων και στην όλη διαδικασία κατασκευής του πλοίου αυτού,

Ο Καθηγητής Κωνσταντινος Χατζόπουλος, ο κατασευαστής του σκάφους Σταύρος Μπαμπάλας και ο Ναυπηγός - Μηχανικός Φώτης Πιρπιρής

που διήρκησε πάνω από 3 χρόνια, κατά την οποία **αναγκάσθηκε να ταξιδέψει πολλές φορές μέχρι και την Οδησσό, προκειμένου να βρει και να παραλάβει αντίγραφα των σχεδίων κατασκευής του σκάφους από το Ναυτικό Μουσείο της πόλης αλλά και άλλα σχετικά έγγραφα και στοιχεία που αφορούσαν στην κατασκευή του σκάφους**.

Λίγα λόγια για την ιστορία του σκάφους

Η «**Καλομοίρα**» ήταν ένα από τα δύο μπρίκια του καπετάν Χατζή-Αντώνη Βισβίζη από την Αίνο της Θράκης. Το άλλο, η «**Δόμνα**», είχε το όνομα της συζύγου του. Ναυπηγήθηκε στην Ρωσία το 1817 από Ρώσους μαστόρους και με ξυλεία από πεύκα που μεταφέρθηκε προς τούτο από την Αίνο. Ήταν, για την κατηγορία του, από τα μεγαλύτερα της εποχής εκείνης Ελληνικά σκάφη και είχε την πολυτέλεια να έχει ένα ευρύχωρο σαλόνι, πράγμα σπάνιο για τα πλοία της εποχής. Ο

Το ομοίωμα της «Καλομοίρας» σε προθήκη στο Ιστορικό Μουσείο Αλεξανδρούπολης

Σκίτσο της «Καλομοίρας», από το Ναυτικό Μουσείο Οδησσού, στην Ουκρανία

λόγος ήταν ότι ο καπτάν Αντώνης Βισβίζης έπαιρνε πάντα στα ταξίδια μαζί του την πολυπληθή οικογένεια του. Το μεγάλο αυτό σαλόνι ήταν η αιτία που επέλεξε ο «Άρειος Πάγος» (η τότε κυβέρνηση της επανάστασης) να κάνει τις συνεδριάσεις του πάνω στο μπρίκι «Καλομοίρα».

Το καράβι, ήταν ένα κλασικό μπρίκι με **14 κανόνια**, είχε **μήκος 31,10μ.**, **πλάτος καταστρώματος 7,62μ.**, **ολικό πλάτος στα κοίλα 7,80μ., βάθος αμπαριών 3,40μ., μέγιστο βύθισμα 4,12μ.**, **χωρητικότητα 259 τόνους** και **πλήρωμα 140 άτομα**. Ήταν ένα μεγάλο για την εποχή του καράβι, με μεγάλη χωρητικότητα, που ναυλωνόταν εύκολα, και απέδιδε μεγάλα κέρδη.

Η «Καλομοίρα» και η «Δόμνα», πλοία και τα δύο του καπετάν Αντώνη Βισβίζη, σάλπαραν από την Αίνο τέλος Μαρτίου του 1821 για να λάβουν μέρος στον αγώνα υπό τη σημαία των Ψαριανών. Και τούτο για να μην υποστεί τις συνέπειες της συμμετοχής του στον αγώνα η πατρίδα του, η Αίνος. Οι αγώνες της «Καλομοίρας» είναι γνωστοί. Πάνω σ' αυτό το σκάφος ξεψύχησε αρχές Δεκεμβρίου του 1821 ο **Εμμανουήλ Παππάς**, ο εμψυχωτής του αγώνα στη Μακεδονία, μετά την επιβίβασή του από το Άγιο Όρος.

Το σκάφος έλαβε μέρος στις επιχειρήσεις του Ευρίπου στην Εύβοια. Εκεί στις **21 Ιουλίου 1822 σκοτώθηκε και ο καπτάν Χατζή Αντώνης Βισβίζης**. Τότε η Δόμνα αναλαμβάνει η ίδια την πλοιαρχία. Και από τότε και μέχρι το 1824 λαμβάνει μέρος σε πολλές επιχειρήσεις στο Αιγαίο, ενώ οι ιστορικοί Φιλήμων και Σπηλιάδης της δίνουν το όνομα «καταδρομέας του Αιγαίου». Ο επίλογος του πλοίου γράφτηκε στον Τσεσμέ. Τελειώνοντας τα χρήματά της η Δόμνα και μη μπορώντας να συντηρήσει ένα τόσο μεγάλο πλοίο με 140 ναυτικούς, παρά τις συνεχείς εκκλήσεις για ενισχύσεις, το προσφέρει με γενναιοψυχία στην κυβέρνηση για να το μετατρέψει σε πυρπολικό. Όπως αναφέρει ο Ι. Φιλήμων στο *«Δοκίμιον ιστορικόν περί της Ελληνικής Επαναστάσεως»* με το μπουρλότο αυτό έκαψε ο Πιπίνος το 1824 στον Τσεσμέ την τουρκική φρεγάτα «Χαζνέ Γκεμισί», δηλαδή το καράβι-ταμείο του τουρκικού στόλου. Κατά τη φιλόλογο Ελένη Μπρίτσου *«...Την 21 Μαΐου 1825 ο Υδραίος Γ. Ματρόζος κι ο Σπετσιώτης Λάζαρος Μασσούς, με το πυρπολικό "Καλομοίρα" πυρπόλησαν την φρεγάτα με το Ταμείο του Τουρκικού Στόλου, ανάμεσα στην Εύβοια - Άνδρο - Κέα και Αττική.»*.

Ο Χατζηαντώνης Βισβίζης θάφτηκε στο χωριό Λιβάδα της Εύβοιας, πίσω από το Ιερό του Ναού των Αγίων Αναργύρων.

Σχετικά με τη συμμετοχή της «Καλομοίρας» στον απελευθερωτικό αγώνα το 1823, σε μια αναφορά της προς το Υπουργείο Ναυτικών, η Δόμνα Βισβίζη γράφει:

«Κατά το 1822 έτος, εσυμφώνησεν ο μακαρίτης άνδρας μου μετά των αρεοπαγιτών και εφόρων της Εύβοιας δια να σταθή με το πλοίο του εις την πολιορκίαν της Εύβοιας, μέλλων να πληρώνεται παρά των αρεοπαγιτών. Μ' όλον δ' ότι ο ρηθείς άνδρας μου ετελεύτησε, μόλον τούτο, μηδόλως παραβάσα από μέρους μου τας άνωθι συμφωνίας, ένα ήμιση ολόκληρον χρόνον, μ' όλον τον πατριωτικόν ζήλον τας εκτέλεσα. Αγκαλά δε δις, τρις και πολλάκις να εζήτησα το να πληρωθώ εν καιρώ, ως η συμφωνία μας, με το σήμερον και αύριον όμως αναβαλλομένου του καιρού, και μηδ' οβολού μη δοθέντος μοι, στενοχωρηθείσα δ' από τους ναύτας, και φοβούμενη μήπως ήθελον αναχωρήση, ενώ άνευ τούτων, ήτο αδύνατον το να κρατηθή η πολιορκία, ελπίζουσα δε και ότι επομένως ήθελα πληρωθή, επλήρωσα εξ ιδίων τα μηνιαία των, εξοδεύσασα δε προς τούτοις εις αυτό το διάστημα, τόσον εις τας των ναυτών τροφάς, όσον και εις πολεμοφόδια, ποσότητα όχι ευκαταφρόνητον, καθώς καλώτατα γινώσκει το έξοχον υπουργείον, με πόσην ποσότητα χρημάτων δύναται να εξοικονομηθή εν πολεμικόν πλοίον, από εβδομήκοντα πέντε ναύτας κυβερνούμενον, με την πρόβλέψιν των τροφών, πολεμοφοδίων και μηνιαίων».

Η πλώρη του σκάφους

Το ομοίωμα του σκάφους, το οποίο εντυπωσίασε όσους παραβρέθηκαν στην εκδήλωση, έχει τοποθετηθεί σε ειδική προθήκη και θα παραμείνει προς έκθεση στον ισόγειο χώρο του Ιστορικού Μουσείου Αλεξανδρούπολης.

Σημ.: Για περισσότερα ιστορικά στοιχεία γύρω από την "Καλομοίρα" και την προσφορά της οικογένειας καπετάν Αντώνη και Δόμνας Βισβίζη δείτε «Σελίδες από την ιστορία της Αλεξανδρούπολης και της γύρω περιοχής», έκδοση του Συλλόγου μας, σελ. 113 έως 125.

ΘΡΑΚΙΚΕΣ ΜΕΛΕΤΕΣ

Χλωρίδα και πανίδα της Θράκης μέσα από τους αρχαίους συγγραφείς

Γράφει η ***Αλεξάνδρα Μποτονάκη***

ΜΕΡΟΣ Γ′

Και η μικρή μας έρευνα συνεχίζεται. Σε αυτήν την ενότητα θα προσπαθήσουμε να ανακαλύψουμε τη «θαλασσινή πανίδα» της περιοχής μας, όπως διασώζεται στην κάθε είδους καταγραφή και διατύπωση των αρχαίων μας.

Θα μας επιτρέψετε επίσης να προσθέσουμε τυχόν ενδιαφέρουσες συμπληρωματικές πληροφορίες γύρω από τον κεντρικό πυρήνα των δύο προηγούμενων άρθρων μας που αποκαλύφθηκαν, ενώ μελετούσαμε τις ανεξάντλητες πηγές.

Τέλος, θα παρακαλούσαμε τους αναγνώστες, εάν έχουν έγκυρες πληροφορίες με επίσημη βιβλιογραφική αναφορά, να μας ενημερώσουν, ώστε να συμπληρώσουμε την ενότητα γύρω από τα φυτά και τα ζώα της αρχαίας Θράκης.

Θα πρέπει να υπενθυμίσουμε στους αναγνώστες μας ότι, όταν αναφερόμαστε στην αρχαία Θράκη, εννοούμε και την ευρύτερη γεωγραφική έκτασή της, αλλά και την ευρύτερη χρονική διάρκεια παρουσίας της στην προϊστορία και ιστορία. Την τελευταία τη χωρίζουμε σε δύο μεγάλες περιόδους, αν όχι τρεις.

Η πρώτη, πριν από τον εξελληνισμό της και η δεύτερη μετά την ίδρυση αποικιών από τη νότια Ελλάδα και τα νησιά και τον εξελληνισμό της.

Για την πρώτη, στην οποία φαίνεται ότι περιλαμβάνεται και η παρουσία των Πελασγών, πριν από την εγκατάσταση των Θρακικών φύλων, θα προσπαθήσουμε να προσεγγίσουμε σε επόμενο τεύχος. Για τη δεύτερη έχουμε ήδη αναφερθεί σε πολλά τεύχη μας.

Ας ξεκινήσουμε από τους «ἰχθῦς», κοινώς ψάρια. Ενώ οι όροι «ζώον» και «φυτόν» ισχύουν και στη Νέα Ελληνική, με την ίδια σημασία, έστω και πιο στενή απ' ό,τι αντιπροσώπευαν στον αρχαίο λόγο, ο σύγχρονος όρος «ψάρι» προέρχεται από άλλη διαδρομή, ξεκινώντας από τη λέξη «όψον».

Όψον σήμαινε προσφάγι ή κάθε νόστιμη τροφή που συνόδευε το ψωμί. Και επειδή στην Αθήνα ο παστός «ιχθύς» ήταν το πιο προσφιλές συνοδευτικό, το όψος πήρε τη σημασία του ιχθύος και στη συνέχεια έγινε «οψάριον» → ψάρι.

Η "ἐριβῶλαξ" Θράκη φαίνεται ότι έτρεφε τους ανθρώπους της κυρίως με ό,τι παρήγε η γη της και με ό,τι πηρήγαν τα ζώα που έτρεφε εκείνη.

Ας θυμηθούμε τον χαρακτηρισμό τους ως ·τυροφάγους και πίνοντας "ἄκρατον οἶνον" και παράλληλα και κατ' εξαίρεση για κάποιες φυλές που απείχαν από το κρέας για θρησκευτικούς λόγους.

Οι ανασκαφές όμως της Μάκρης, που έφεραν στο φως ευρήματα της Νεολιθικής εποχής, μας δίνουν πληροφορίες για οστά ψαριών και απολιθώματα οστράκων. Προφανώς οι κάτοικοι των παραλίων θα αξιοποιούσαν τον διατροφικό πλούτο που τους επεφύλασσε ο "άξενος και απρόσιτος πόντος" που απλωνόταν μπροστά τους.

Ο άγριος Νοτιάς, που έκανε την παραλία απλησίαστη, ημερώνοντας, προσέφερε ευχάριστη και εύγευστη τροφή στον νεολιθικό κάτοικο της περιοχής.

> ...Η θάλασσα προμήθευε τους κατοίκους της Μάκρης με στρείδια και ψάρια, μικρά και μεγάλα όπως ο τόνος (thunnus thunnu), αν κρίνει κανείς από τις τεράστιες ποσότητες οστρακοειδών που βρέθηκαν συγκεντρωμένες στους απορριμματικούς λάκκους του οικισμού. Πρόκειται κυρίως για είδη που προέρχονται από τις κοντινές αμμώδεις παραλίες του θρακικού πελάγους αλλά και άλλα μαλακοειδή σε μικρότερες ποσότητες όπως μύδια και πεταλίδες. Τα θαλασσινά κόκκαλα που βρέθηκαν ανήκουν σε μικρά ψάρια. Τα είδη τους δεν έχουν ακόμη αναγνωριστεί. [4]

Πριν προχωρήσουμε στις πληροφορίες που δίνουν οι αρχαίοι Έλληνες συγγραφείς ή ποιητές, θα ρίξουμε μια ματιά στη μυθολογία και την αναφορά της έμμεσα στη Θράκη. Οι μύθοι γύρω από τον Διόνυσο ή τον Βάκχο, τον θεό της αμπέλου, όπως γνωρίζουμε, ξεκινούν, ως τόπο προέλευσης, από τη Θράκη.

Ο **Διόνυσος** λοιπόν μεταφέρει την άμπελο με πλοίο, το οποίο συνοδεύουν τα γνωστά μας δελφίνια "μεγακήτεις δελφῖνες" [6, Φ, 22], χαρακτηριστικοί «ἰχθύες» του Θρακικού πελάγους.

Από τα πολλά νομί-

σματα της Αμφίπολης που διεσώθησαν ξεχωρίζουμε αυτά που φέρουν στη μία όψη παράσταση "δελφῖνος", "μέλισσας", "καρκίνου" (κάβουρα) κ.ά.

Τά νομίσματα αὐτῆς φέρουν ... δελφῖνα..., αἶγα ἢ δύο αἶγας ἀνωρθωμένας, ἵππον, στάχυν κτλ. ... καί σύμβολα ποικίλα, ὡς ἡ μέλισσα, τρίπους, Βοιωτική ἀσπίς, φυτόν στάχυος ἢ στάχυς, καρκίνος, ἵππος κ.τλ. [3]

Ο **Όμηρος** δε θα μας βοηθήσει να επισημάνουμε τυχόν αναφορές για εδώδιμους «ἰχθῦς» στην Ομηρική εποχή. Τα ψάρια δεν ήταν στους ομηρικούς ανθρώπους αρεστή τροφή. [8]

Αξιοπρόσεκτο είναι ότι ο Όμηρος κάνει μια ενδιαφέρουσα διάκριση μεταξύ "ιχθύων" και "εγχέλυων".

Σε σκηνές άγριας παρά τον ποταμόν Ξάνθον ή Σκάμανδρον μάχης, μεταξύ Τρώων-συμμάχων και Αχαιών, περιγράφει τον Παίονα Αστεροπαίον να κείτεται νεκρός στις όχθες του ποταμού, βορά «στα χέλια και στα ψάρια».

...κείμενον ἐν ψαμάθοισι ... τὸν μὲν ἄρ᾽ ἐγχελύες τε καὶ ἰχθύες ἀμφεπένοντο... [6, Φ, 203-204]

Κατά τους μεγάλους λεξικογράφους και σχολιαστές, οι Ομηρικοί άνθρωποι δεν διανοούντο να δουν ως τροφή τα χέλια, διότι αυτά έμοιαζαν με φίδια.

Στους στίχους μ 95-96, όταν η Κίρκη προετοίμαζε τον Οδυσσέα για το τι έχει να εντιμετωπίσει με το θηρίο Σκύλλα, ο ποιητής κάνει αναφορά σε δελφίνια και σκυλόψαρα.

... δελφῖνάς τε καὶ κύνας ...

Στις ελάχιστες αναφορές λοιπόν που υπάρχουν στα δύο έπη, ο ποιητής βλέπουμε ότι συγκινείται από εικόνα ανθρώπου που "σπαράζει" από αγωνία "σαν το ψάρι", ενώ υφίσταται βίαιο θάνατο ή, κατά την περιγραφή μάχης, δίπλα στον ποταμό Σκάμανδρο, ενώ τα πτώματα των νεκρών αντιπάλων βρέχονται από το νερό και κατασπαράσσονται από τα ψάρια... ("τῶν ὠμοφάγων ἰχθύων...) [6]

Επιμένουμε κυρίως στις παρομοιώσεις του μεγάλου ποιητή για να επισημάνουμε την εντύπωση που του είχε προκαλέσει, από τον θαλάσσιο κόσμο που τον περιέβαλλε χωρίς γεωγραφικό περιορισμό, ο βίαιος και οδυνηρός θάνατος αλλά και η αγωνία του ανθρώπου, όπως και του "ιχθύος" να αποφύγει το "δόλιο" και πανίσχυρο αγκίστρι του θανάτου.

Για τη θάλασσα, ο ποιητής απλώς την αποκαλεί "πόντον ἰχθυόεντα", δηλαδή θάλασσα γεμάτη ψάρια.

Μας συγκινεί η παρομοίωση με τον ψαρά που πιάνει και μικρά ψαράκια και αυτά σπαράζουν όπως οι σύντροφοι του Οδυσσέα που άρπαξε η Σκύλλα [14, μ, 251-265].

Κι εκεί που την κοιτάζαμε, τρομάζοντας το χάρο,
μ᾽ άρπαξε η Σκύλλα απ᾽ το βαθύ καράβι έξι συντρόφους
απ᾽ όλους τους καλύτερους στη μάχη και στα χέρια,.
Κι όπως το πλοίο γύρισα να ιδώ και τους συντρόφους
είδα που ανέμιζαν ψηλά τα χέρια και τα πόδια,
και μ᾽ έκραζαν στερνή φορά με τ᾽ όνομά μου οι έρμοι.
Πώς ο ψαράς, μ᾽ ένα μακρύ καλάμι, στ᾽ ακροβράχια,
δόλωμα ρίχνει στο γιαλό για τα μικρά ψαράκια,
πετώντας βοϊδοκέρατο βοδιού λιβαδοπλάνου,
κι όταν τα πιάσει, τα πετά στη γη κι αυτά σπαράζουν,
έτσι κι εκείνοι σπάραζαν στο βράχο πεταμένοι.
Μπροστά στην πόρτα της σπηλιάς τους έτρωγε κι οι δόλιοι
φωνάζανε και μου άπλωναν με απελπισία τα χέρια.
Θέαμα ακόμα πιο φριχτό δεν είδα σαν κι εκείνο
απ᾽ όσα μ᾽ ήβραν του γιαλού σαν έψαχνα τους πόρους.
[7, μ, 252]

Σε άλλη παρομοίωση, για να δείξει την ασυγχράτητη ταχύτητα της Ίριδας, που δεν σταματά τίποτε την ορμή της, την παρομοιάζει με "μολύβδαινα", δηλαδή "βαρίδι" που έσπρωχνε το αγγίστρι και δεν άφηνε το ψάρι να κόψει την "ορμιά" περασμένη σε κεράτινο σωληνίσκο. Μολύβδαινα όμως ονόμαζαν και τη σφύραινα.

ὣς ἔφατ᾽, ὦρτο δὲ Ἶρις ἀελλόπως ἀγγελέουσα...
ἣ δὲ μοδυβδαίνῃ ἰκέλη ἐς βυσσὸν ὄρουσεν... [6, Ω, 76-82]

...ἐκείνη δὲ ὥρμησεν εἰς τὸν βυθόν, ὁμοία πρὸς μολύβδαιναν, ἡ ὁποία ἐπικειμένη ἐπὶ τοῦ κέρατος τοῦ ἐν ἀγροῖς αὐλιζομένου βοὸς ἔρχεται φέρουσα θάνατον κατὰ τῶν ὠμοφάγων ἰχθύων.

Στη συνέχεια καταφεύγουμε στον πατέρα της ιστορίας **Ηρόδοτο**. Στο 5ο βιβλίο, και ενώ περιγράφει τα ήθη και έθιμα των διαφόρων Θρακικών φύλων, αναφέρεται σε δύο είδη ιχθύων που αφθονούν στην Κερκινίτιδα λίμνη, τους πάπρακας και τίλωνας! [2, V, 17]

τῶν δὲ ἰχθύων... καλέουσε πάπρακάς τε καὶ τίλωνας...

Οι μεγάλοι λεξικογράφοι αγνοούν ποίου είδους ψάρια έφεραν αυτό το όνομα και διατυπώνουν την άποψη ότι δεν είναι ελληνικές λέξεις, ίσως θρακικές.

Ο **Αριστοτέλης** (4ος αι. π.Χ.) στην «Τῶν περὶ τά ζῶα ἱστοριῶν» δίνει πλέον συγκεκριμένες πληροφορίες για τα είδη των ψαριών που διαβιούσαν στις λιμνοθάλασσες της Θράκης. [12]

Γίνονται δὲ καὶ ἐν ταῖς λιμνοθαλάτταις πολλοὶ τῶν ἰχθύων, οἷον σάλπαι, χρύσοφρυς, τρίγλη ... καὶ ἀμίαι, οἷον περὶ Ἀλωπεκόννησον καὶ ἐν τῇ Βιστωνίδι λίμνῃ ἔνεστι τὰ πλεῖστα γένη τῶν ἰχθύων.

Μεταφράζοντας, θα αναγνωρίσουμε και εύγευστα σημερινά θαλασσινά ή όπως αλλιώς τα ονομάζουμε σήμερα. Η σάλπη ήταν ένα είδος **πέρκας**, η χρύσοφρυς είδος μεγάλου **σπάρου**, από την οικογένεια των σπαριδών, στην οποία ανήκει και η **τσιπούρα**. Η τρίγλη

Συναγρίδα. Από τη σειρά γραμματοσήμων «Ο πλούτος των θαλασσών», των ΕΛΤΑ (2012)

είναι το **μπαρμπούνι** και η αμία είναι το **γοφάρι**.

Ο νεότερος **Αθήναιος** (2ος με 3ος αι. μ.Χ.) επαινεί τους κεστρείς που αλιεύονται "*περὶ Ἄβδηρα*" και λίγο παρακάτω μνημονεύει τον πολυμαθέστατο Αρχέστρατο για την αναφορά του στις σουπιές των Αβδήρων και της Μαρώνειας.

... Ὁ δὲ πολυμαθέστατος Ἀρχέστρατός φησιν "σπτίαι Ἀβδήροις τε Μαρωνείᾳ τ᾽ ἐνὶ μέσσῃ".

Αι "σπτίαι" είναι οι γνωστές μας σουπιές.

Θαυμαστοὶ δ᾽ εἰσὶ τῶν κεστρέων οἱ περὶ Ἄβδηρα ἁλισκόμενοι, ὡς καὶ Ἀρχέστρατος εἴρηκε, δεύτεροι δὲ οἱ ἐκ Σινώπης. [12]

Μολύβδαινα ή σφύραινα ή κεστρέα (κέστρα) ονόμαζαν οι αρχαίοι και το ψάρι **σφυρίδα** που ονομάστηκε έτσι επειδή έμοιαζε με σφύρα. Στην επίσημη ορολογία το είδος αυτό ανήκει στην οικογένεια των "σφυραινιδών ακανθοπτερυγίων ιχθύων", στην οποία συμπεριλαμβάνεται και ο **λούτσος**.

Μια ενδιαφέρουσα «γλωσσολογική» παρατήρηση του κωμικού ποιητή Στράττιδος (4ος αι. π.Χ.), σε δύο στίχους που διασώζονται από την κωμωδία του "Μακεδόνες", μεταφέρουμε παρακάτω... [13]

... ἡ σφύραινα δ᾽ ἐστι τίς;
Κέστραν μεν ὕμμες ὦττικοὶ κικλήσκετε...

...και ποια είναι η σφύραινα;
Αυτήν την οποίαν εσείς, ω Αθηναίοι, την ονομάζετε κέστραν...

Η παλαμίδα ανήκει στην οικογένεια των τονοειδών και αποτελούσε μέρος της διατροφής των κατοίκων της ευρύτερης Θράκης, κυρίως αυτής που βρέχεται από την Προποντίδα, δηλαδή από το βορειοανατολικό άκρο του Αιγαίου και τον Ελλήσποντο έως και τον Βόσπορο (Θρακικό).

Οι φίλοι αναγνώστες, κυρίως οι καταγόμενοι από παράλια μέρη της περιοχής μας, οπωσδήποτε θα έχουν γευστική ή οπτική εικόνα του ιδιαίτερα νόστιμου αλλά πολύ λιπαρού ψαριού, της παλαμίδας. Θα εκπλαγούν όμως όταν πληροφορηθούν ότι το ψάρι αυτό είχε υπάρξει σύμβολο της ιστορικής πόλης του Μαρμαρά, Κυζίκου.

[11]

Νομίσματα της Κυζίκου, με παράσταση παλαμίδας, σύμβολο του νομισματοκοπείου της πόλης, μας διαβεβαιώνει το πλήθος αυτού του ψαριού που υπήρχε στην περιοχή που περιγράψαμε και χαρακτηρίζει ακόμη και την Ασιατική ακτή, στην οποία βρίσκεται η πόλη Κύζικος.

Στο τεύχος 52, όταν αναφερόμαστε στον ποταμό Στρυμόνα, δώσαμε την πληροφορία ότι ο ποταμός ήταν γνωστός για τα εξαιρετικά του χέλια, εδώδιμα ή όχι δεν διευκρινίζεται. Ίσως αρκετούς αιώνες μετά την Ομηρική εποχή, οι εξελληνισθέντες Θράκες να "αναγνώρισαν" τη νοστιμιά του χελιού, που αφθονούσε στην περιοχή της Θράκης.

ΣΥΝΕΧΙΖΕΤΑΙ

Βιβλιογραφία

1. Αχιλλέως Θ. Σαμοθράκη, *Λεξικόν Γεωγραφικόν και Ιστορικόν της Θράκης, Εταιρεία Θρακικών Μελετών*, Αθήνα 1963
2. Herodoti historiarum. Εκδόσεις Λειψίας - Δ. Ν. Παπαδήμας
3. Κωνσταντίνου Κουρτίδη, *Ιστορία της Θράκης Από των αρχαιοτάτων χρόνων μέχρι το 46 μ.Χ.* Εκδόσεις ΔΙΟΝ.
4. Ν. ΕΥΣΤΡΑΤΙΟΥ - Ν. ΚΑΛΛΙΝΤΖΗ, *Μάκρη, Αρχαιολογικές έρευνες*, 1988-1993
5. Τελλόγλειο ίδρυμα τεχνών Α.Π.Θ., *Δώρα της γης με αντοχή στο χρόνο*
6. Α. Καραπαναγιώτου, *Ομήρου Ιλιάς, κείμενο-σχόλια-μετάφραση*, Αθήνα
7. *Ομήρου Οδύσσεια*, ι', Homeri opera (Oxford classical texts).
8. *Ομηρικόν Λεξικόν*, Παναγή Λορεντζάτου
9. *Λεξικόν Αρχαίας Ελληνικής γλώσσας*, Ιωάννου Σταματάκου
10. *Μέγα Λεξικόν της Ελληνικής Γλώσσης* των Liddel-Scott.
11. Μαριάννας Κορομηλά, *Οι Έλληνες στη Μαύρη Θάλασσα από την εποχή του χαλκού ως τις αρχές του 20ού αιώνα*, εκδ. Πολιτιστική Εταιρεία «Πανόραμα», 1991
12. *Επιγραφές της Θράκης του Αιγαίου* (μεταξύ των ποταμών Νέστου και Έβρου), εκδ. Ε. Ι. Ερευνών, κέντρον Ελληνικής και Ρωμαϊκής αρχαιότητος
13. Εφημ. *ΒΗΜΑ*, 4/1/2009 Μακεδονική Γη
14. Ζήσιμου Σιδέρη, Μετάφραση Οδύσσειας Ο.Ε.Δ.Β. Αθήνα 1984

στήλη βιβλίων

Επιμέλεια: *Ρούλα Δαουλτζή-Μανή*
Θεόδωρος Ορδουμποζάνης

Γιώργος Π. Διονυσίου
Αξέχαστες Αγχιαλίτικες Χριστουγεννιάτικες γιορτές και γλέντια

Έκδοση του Συλλόγου των Αγχιαλιτών της Αθήνας "Η Αγχίαλος"
Αθήνα 2015

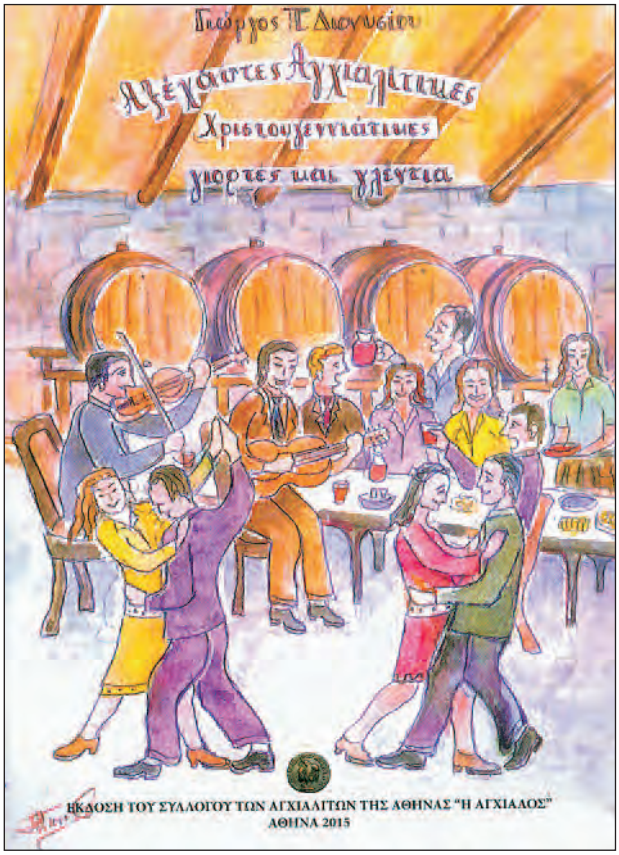

Παίρνοντας στα χέρια του ο αναγνώστης το βιβλίο του κ. Γεωργίου Διονυσίου και ξεκινώντας από το εξώφυλλο διαπιστώνει γιατί ο δημιουργός τιτλοφορεί το σύγγραμμά του «Αξέχαστες Χριστουγεννιάτικες γιορτές και γλέντια».

Διακρίνει πρόσωπα χαρούμενα, τραπέζια γεμάτα κρασοπότηρα και διάφορες λιχουδιές, κιθαρωδούς και βιολιστές να αποδίδουν διάφορα μουσικά ακούσματα και νεανικά ζευγάρια να στροβιλίζονται σε χορευτικούς ρυθμούς.

Αν πας σ' αυτή την έκφραση της ζωής, θα βρεις την αλήθεια, την παράδοση, τον πολιτισμό. Ευρισκόμενος ο αναγνώστης αντιμέτωπος με το κείμενο, νιώθει να ταξιδεύει μέσα από τις σελίδες του βιβλίου σε χρόνο παλαιότερων δεκαετιών και στον χώρο της Νέας Αγχιάλου Μαγνησίας και κατ' επέκταση της Αρχαίας Αγχιάλου της Ανατολικής Θράκης.

Το σύγγραμμα, αν και είναι γραμμένο στην Αγχιαλίτικη ντοπιολαλιά, επειδή διαθέτει και επεξηγηματικό γλωσσάρι, κάνει τον αναγνώστη ικανό να κατανοεί το θαυμάσιο γλωσσικό ιδίωμα και να συμμετέχει στις διαδικασίες και την προετοιμασία των γιορταστικών ημερών και στα ωραία γλέντια.

Οπωσδήποτε αναπαρίσταται η παραδοσιακή ζωή στην Νέα Αγχίαλο, που δεν απέχει πολύ από τον τρόπο ζωής των προγόνων τους, κατοίκους της Αρχαίας Αγχιάλου.

Στο αφήγημα, με έναν λογοτεχνικό και διαλεκτικό τρόπο, δίνεται μια πλήρης εικόνα των γιορταστικών ημερών των Χριστουγέννων και της Πρωτοχρονιάς (κάλαντα, εκκλησιασμός, φαγητά, γλυκίσματα και τέλος διασκέδαση με όλα τα ωραία της). Όλα δίνονται με τη μορφή διαλόγου ανάμεσα σε πρόσωπα και με χιουμοριστική διάθεση. Επομένως μπορεί να αποτελέσει ένα κωμικό θεατρικό έργο, αφού διατρέχεται από κωμικό πνεύμα, και κατά συνέπεια είναι μια φαρσοκωμωδία.

Στο τέλος ο συγγραφέας παραθέτει μια σειρά φωτογραφιών, που δικαιώνουν τον τίτλο του βιβλίου, ο δε αναγνώστης αισθάνεται την ανάγκη να εκφράσει ένα μεγάλο "ευχαριστώ" για την αισθητική απόλαυση που απεκόμισε.

Ρ. Δ-Μ.

Νίκος Πετρίδης
Ιμπραχίμ, ο γιός του Ηρακλή

Ιστορικό Μυθιστόρημα

Τα τελευταία χρόνια, όλο και περισσότεροι συμπολίτες μας τολμούν να γράψουν και να δώσουν στη δημοσιότητα, αξιόλογες συγγραφικές δουλειές τους. Μεταξύ αυτών και ο γνωστός στην πόλη από την πολύχρονη δημοσιογραφική του πορεία τόσο στην τοπική τηλεόραση όσο και στον γραπτό τύπο ως εκδότης εβδομαδιαίας εφημερίδας Νίκος Πετρίδης. Ο συγγραφέας με σπουδές στο Ιστορικό Τμήμα της Φιλοσοφικής Σχολής του Πανεπιστημίου Αθηνών και με καταγωγή από τον Έβρο αλλά με προσφυγικές ρίζες από τη Νικόπολη του Πόντου, τα τελευταία χρόνια, ασχολήθηκε εντατικά με την έρευνα του ελληνισμού του Πόντου, τη συλλογή και μελέτη αρχειακού υλικού που συνέλεξε από όλο τον κόσμο. Στόχος και κύριο μέλημά του αποτελεί η ανακάλυψη και ανάδειξη νέων, πολύπλευρων και απαλλαγμένων από στερεότυπα, ιστορικών στοιχείων της περιοχής αυτής. Την προσπάθειά του αυτή ο ίδιος ο συγγραφέας την χαρακτηρίζει ως **«σπονδή στη μνήμη των προγόνων του»** και ως εκ τούτου δε μπορεί παρά να είναι απόλυτα ειλικρινής και να βασίζεται στα θεωρητικά εργαλεία της ιστορικής επιστήμης την οποία και γνωρίζει καλά..

Καρπός αυτής της έρευνας αποτελεί το βιβλίο του

με τίτλο **«Ιμπραχίμ, ο γιός του Ηρακλή»**, από τις εκδόσεις Ινφογνώμων, που παρουσιάσθηκε το βράδυ της 14ης Δεκεμβρίου 2015 στη κατάμεστη από κόσμο αίθουσα του Ιστορικού Μουσείου Αλεξανδρούπολης.

Πρόκειται για ένα ιστορικό μυθιστόρημα που διαδραματίζεται στη Νικόπολη του Πόντου, στην Κερασούντα, στην Κωνσταντινούπολη, στον Πειραιά, σε υπερωκεάνιο εν πλω προς την Αμερική, στη Νέα Υόρκη, στο Μέριλαντ, στη Γιούτα, στη Νεβάδα, στη Μασαχουσέτη και καταλήγει πάλι στη Νικόπολη, καλύπτοντας τη χρονική περίοδο από τον Ιούνιο του 1914 έως τον Ιούλιο του 1915. Κύρια πρόσωπα είναι **τέσσερις νεαροί φίλοι, διαφορετικής καταγωγής και θρησκείας**. Ο Ηρακλής, ο Ιμπραχίμ, ο Γιάννης και ο Καραμπέτ. Βασικό μέλημα του συγγραφέα είναι να παρουσιάσει τις απόψεις, τις σκέψεις, τις επιδιώξεις που διαμορφώνονταν λίγο πριν την έναρξη και κατά τη διάρκεια του Α' Παγκοσμίου Πολέμου στην ενδοχώρα του Πόντου.

Δίδονται πολλές πληροφορίες για την περιοχή της Νικοπόλεως, για την ελληνική μετανάστευση και τις κοινότητες των Ελλήνων στις ΗΠΑ, καθώς και για την εξέγερση και σφαγή των Αρμενίων στη Νικόπολη το 1915, μια σχεδόν άγνωστη σελίδα της Αρμενικής Γενοκτονίας. Για πρώτη φορά παρουσιάζεται τόσο εκτενώς η εξέγερση των Αρμενίων της Νικοπόλεως τον Ιούνιο του 1915, όταν χιλιάδες γυναικόπαιδα κατέφυγαν στο κάστρο της πόλης και πολιορκήθηκαν για έναν ολόκληρο μήνα από τακτικό τουρκικό στρατό και ομάδες ατάκτων. Η αντίσταση των *Φενταγίν* και η απελπισμένη έξοδος κατέληξε σε σφαγή.

Όλο το βιβλίο είναι μια ιστορία που «κυλάει» μέσα στην Ιστορία. Με πρωτότυπους διαλόγους, με εμπνευσμένη περιγραφή εικόνων, με συγκινητική σκιαγράφηση συναισθημάτων, με εκπληκτικές ανατροπές, με φιλία, με αγάπη, με προδοσία, με μίσος, με αίμα, με δάκρυα. Και με ένα τέλος αντάξιο του συνολικού έργου.

Ο συγγραφέας παρουσιάζει τις απόψεις των πρωταγωνιστών όπως έχουν καταγραφεί σε ιστορικές πηγές. Αφήνει τον αναγνώστη να βγάλει τα δικά του συμπεράσματα και να αντιληφθεί μόνος του το πνεύμα της εποχής και τους ανταγωνισμούς που αναπτύχθηκαν ανάμεσα σε φυλές και θρησκείες. Και όπως σημειώνει στον πρόλογό του, για να τεκμηριώσει τα όσα αναφέρει στο βιβλίο του, κατέγραψε μνήμες των παλαιών, παρατήρησε οικογενειακές φωτογραφίες, μελέτησε επίσημα έγγραφα και αλληλογραφία σε αρχεία από Ελλάδα, Τουρκία, ΗΠΑ και Ρωσία. Διάβασε σχετικά βιβλία στα ελληνικά, τουρκικά, αγγλικά, γαλλικά και ρωσικά καθώς και ημερήσιες εκδόσεις εφημερίδων από την Ελλάδα, τη Νέα Υόρκη, την Ουάσινγκτον και τη Γιούτα του 1914 και 1915. Επίσης, ανακάλυψε σχετικές διατριβές σε πανεπιστήμια της Ελλάδας, Τουρκίας και ΗΠΑ και χρησιμοποιώντας τα θεωρητικά εργαλεία των πανεπιστημιακών σπουδών του επιχείρησε μια νέα, «άλλη» ανάγνωση και καταγραφή της ιστορίας. Για τον σκοπό αυτό περπάτησε αμέτρητα χιλιόμετρα στον Πόντο και τη Μικρασία, στα σοκάκια και τους μαχαλάδες της Πόλης και του Πόντου. Συζήτησε, έφαγε, ήπιε, τραγούδησε και χόρεψε, για μέρες πολλές, "εντάμαν" με τους σημερινούς κατόχους της προγονικής περιουσίας, τιμώντας κάθε φορά τη φιλοξενία των ανθρώπων που κατοικούν τώρα στα σπίτια των παππούδων του. Και το αποτέλεσμα όλης αυτής της προσπάθειας ήταν αυτό το εξαιρετικό έργο.

Το βιβλίο παρουσίασαν δύο προσωπικότητες της πόλης μας. Ο συντοπίτης μας διακεκριμένος πολιτικός αναλυτής, κοινωνιολόγος και συγγραφέας **Μιχάλης Χαραλαμπίδης** και ο Σεβασμιότατος Μητροπολίτης Αλεξανδρουπόλεως **Άνθιμος Κουκουρίδης**, αμφότεροι βαθείς γνώστες και αναλυτές των ιστορικών γεγονότων που διαδραματίσθηκαν στη Μικρά Ασία και τον Πόντο στις αρχές του περασμένου αιώνα σε βάρος του Ελληνικού στοιχείου και τις συνέπειές τους μέχρι και σήμερα. Οι ομιλητές, που χειροκροτήθηκαν θερμά στο τέλος, εξήραν την προσπάθεια του συγγραφέα να φέρει στην επιφάνεια ένα θέμα το οποίο δεν είναι πολύ γνωστό στο ευρύ κοινό και να τεκμηριώσει ιστορικά την παρουσίασή του. Την όλη συζήτηση διηύθυνε ο **Ανδρέας Καφετζής**.

Θ. Ο.

Η ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥΠΟΛΗ ΤΟΥ ΧΘΕΣ

Ποτοποιΐες -Οινοποιΐες - Εμφιαλωτήρια Οίνων και Οξοποιΐες στη μετακατοχική Αλεξανδρούπολη

Γράφει ο ***Βασίλειος Κουτρούλας****, χημικός*

Το κείμενο αυτό γράφεται μετά από προτροπή της Σ.Ε. του «Φάρου», για να συμπληρώσει τα προηγούμενα κείμενα των Ε. Καφετζή-Χατζηιωακείμ και Α. Μποτονάκη (τεύχη 54-55).

Οι λίγοι κάτοικοι που είχαν μείνει στη βουλγαροκρατούμενη πόλη μας και όσοι γύρισαν μετά την απελευθέρωσή της επιδόθηκαν στην άσκηση βιοποριστικών εργασιών. Στον τομέα της ποτοποιίας όλες οι προπολεμικές επιχειρήσεις επαναδραστηριοποιήθηκαν και επεκτάθηκαν και σε άλλες παρεμφερείς δραστηριότητες (εμφιάλωση οίνων και οξοποιία).

Παρακάτω αναφέρονται οι ποτοποιίες στην μετακατοχική Αλεξανδρούπολη:

1. Η ΠΟΤΟΠΟΙΙΑ ΑΔΑΜ ΑΔΑΜΙΔΗ με την επωνυμία «ΜΑΡΩΝ» παρασκεύαζε εκτός των αλκοολούχων ποτών (ούζο, «κονιάκ» και λικέρ) κρασιά που διέθετε χύμα στην κατανάλωση και αργότερα εμφιαλωμένα. Διέθετε άμβυκα απόσταξης για παρασκευή παραδοσιακού «καζανιασμένου ούζου». Αργότερα, προχώρησε στην ανέγερση σύγχρονων εγκαταστάσεων στο 1ο χλμ. Αλεξανδρούπολης – Φερών. Τα προϊόντα της διέθετε σε όλο τον νομό Έβρο καθώς και σε άλλες πόλεις εκτός νομού. Ήταν γνωστή η «ρετσίνα Αδαμίδη» και το λευκό κρασί στο πράσινο μπουκάλι. Η ποτοποιία αυτή, δυστυχώς, δεν υπάρχει σήμερα.

2. Η ΠΟΤΟΠΟΙΙΑ ΑΛΤΙΝΑΛΜΑΖΗ ΙΩΑΝΝΗ ήταν από τις παλαιότερες της πόλης μας. Τα προϊόντα της διέθετε στην τοπική αγορά. Η κυρία Πουπούλα, σύζυγος του Ι. Αλτιναλμάζη, ήταν κόρη του Κ. Μαλαματίνα. Και αυτή η ποτοποιία έκλεισε.

3. Η ΠΟΤΟΠΟΙΙΑ Γ. ΚΟΥΒΛΑΚΗ και Β. ΜΗΤΣΗΚΩΣΤΑ με την επωνυμία «ΑΣΤΗΡ» διέθετε τα προϊόντα της στην εγχώρια αγορά. Η ποτοποιία άλλαξε πολλούς ιδιοκτήτες και τελικά ενώθηκε με την εταιρεία εμπορίας και διανομής ποτών με την επωνυμία «ΦΑΡΟΣ». Έκλεισε μετά τη συνταξιοδότηση του Γ. Σαββίδη.

4. Η ΠΟΤΟΠΟΙΙΑ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ ΜΑΛΑΜΑΤΙΝΑ ήταν η μεγαλύτερη ποτοποιία της πόλης μας. Τα προϊόντα της διέθετε στην αγορά του Ν. Έβρου αλλά και σε άλλες πόλεις της Θράκης.

Η εκρηκτική της ανάπτυξη στον τομέα της οινοποιίας έγινε από τον Ευάγγελο «Βάκη» Μαλαματίνα, χημικό, γιο του Κωνσταντίνου Μαλαματίνα. Ο «Βάκης» –όπως ήθελε να τον φωνάζουν– προχώρησε στην εμφιάλωση ρετσίνας σε μικρές συσκευασίες 250 ml (προπό, κατά τη λαϊκή φράση "πιάσε ένα προπό") και 500 ml και κέρδισε τη λαϊκή προτίμηση. Πέτυχε σταθερή γεύση για μεγάλα χρονικά διαστήματα. Πραγματικά, είτε έπινες ρετσίνα στην Αλεξανδρούπολη ή στα Δίκαια ή στη Θεσσαλονίκη ή στην Αθήνα, είχε την ίδια γεύση. Όταν κάποτε τον ρώτησα πώς το κατόρθωνε αυτό, μου απάντησε το εξής: «Με αναμίξεις σε μεγάλη έκταση, κύριε συνάδελφε». Έγινε γνωστή σε όλη την Ελλάδα.

Άντεξε στις λυσσώδεις επιθέσεις των ανταγωνιστών της και κατέκτησε την προτίμηση του καταναλωτικού κοινού μέχρι και σήμερα. Η ποτοποιία λειτουργεί και σήμερα με την επωνυμία «ΠΟΤΟΠΟΙΙΑ Σ. ΓΟΪΔΑ».

5. Η ΠΟΤΟΠΟΙΙΑ ΜΠΟΤΟΝΑΚΗ ΙΩΑΝΝΗ: Η πρώτη και μοναδική επιχείρηση που επεκτάθηκε σε όλα τα προϊόντα οινοπνεύματος και οίνου. Η κυρία Α. Μποτονάκη περιγράφει λεπτομερέστατα και με ενάργεια στο άρθρο της (περ. ΦΑΡΟΣ ΤΗΣ ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥΠΟΛΗΣ, 55ο τεύχος) την πορεία της επιχείρησης και θεωρώ πως είναι περιττή κάθε προσθήκη.

Τον πάντα χαμογελαστό κυρ-Γιάννη τον γνώρισα ως μαθητής του Δημοτικού και αργότερα μέσα από τη συνεργασία μου μαζί του στον τομέα της οινοποιίας και μετέπειτα ως χημικός του Γενικού Χημείου του Κράτους.

Και αυτή η ποτοποιία ακολούθησε τη μοίρα των περισσότερων και δε λειτουργεί σήμερα.

6. ΠΟΤΟΠΟΙΙΑ ΑΦΩΝ ΤΖΙΜΑ: Διέθετε τα προϊόντα της στην τοπική αγορά. Σήμερα δε λειτουργεί.

7. ΠΟΤΟΠΟΙΙΑ ΤΡΙΑΝΤΑΦΥΛΛΟΥ - ΒΑΦΕΙΑΔΗ: Εκτός από την παρασκευή αλκοολούχων ποτών ασχολήθηκε για μικρό χρονικό διάστημα με την παρασκευή κρασιών. Μετά την αποχώρηση του Τριανταφύλλου, μπήκε στην επιχείρηση ο Παπαδημητρίου Παναγιώτης, πρώην υπάλληλος του Αλτιναλμάζη Ι. Μετά την αποχώρηση του Βαφειάδη, ο Παπαδημητρίου Π. μεταστέγασε την ποτοποιία σε ιδιόκτητο οίκημα στη λεωφόρο Δημοκρατίας και αύξησε τις πωλήσεις σε πολύ μεγάλο βαθμό. Σήμερα εξακολουθεί να λειτουργεί από τον γιο του Γεώργιο Παπαδημητρίου & Σια, σε σύγχρονο εργοστάσιο στο 9ο χλμ. Αλεξανδρούπολης - Φερών. Διαθέτει άμβυκα απόσταξης για την παραγωγή αποστάγματος ούζου και ούζου από απόσταγμα 100%.

Θα ακολουθήσουν περισσότερα σε άλλο άρθρο.

8. ΠΟΤΟΠΟΙΙΑ ΦΟΥΤΣΑ ΚΥΡΙΑΚΟΥ: Διέθετε την παραγωγή του στην τοπική αγορά. Το ποτοποιείο λειτουργούσε και ως ποτοπωλείο έχοντας μερικά τραπεζάκια και καρέκλες. Πολλοί πελάτες έφερναν και σπιτικούς μεζέδες δημιουργώντας μια ιδιαίτερη ατμόσφαιρα στο ποτοποιείο.

9. ΟΙΝΟΠΟΙΙΑ Γ. ΓΙΑΝΝΟΠΟΥΛΟΥ & Δ. ΣΑΜΑΡΑ: Προπολεμικά λειτουργούσε με την επωνυμία «Γ. ΓΙΑΝΝΟΠΟΥΛΟΣ, Θ. ΚΛΗΣ, Δ. ΣΑΜΑΡΑΣ». Η έδρα της επιχείρησης ήταν στην Αλεξανδρούπολη, είχε παράρτημα στην

Καβάλα, ποτοποιείο στην Αθήνα (Χαλκοκονδύλη 8) και οινοποιείο στο Βαθύ Αυλίδας, δίπλα στο οινοποιείο του Κ. Μαλαματίνα. Ο Δ. Σαμαράς ήταν γαμπρός του Κ. Μαλαματίνα, έχοντας παντρευτεί την ευγενική και αξιαγάπητη Νίνα. Το γραφείο στεγαζόταν στη γωνία της οδού Β. Αλεξάνδρου και πλατείας Ελευθερίας (πλατεία Αστικών). Το οινοποιείο και εμφιαλωτήριο οίνων βρισκόταν στη συμβολή των οδών Εμπορίου και Βιζύης. Το οξοποιείο ήταν στη συμβολή των οδών Βιζύης και Β. Αλεξάνδρου. Τα προϊόντα της (ρετσίνα, κόκκινο και λευκό κρασί) τα διέθετε στην περιοχή Θράκης και Καβάλας. Η επιχείρηση στην Αλεξανδρούπολη έκλεισε το 1974.

Σήμερα δε λειτουργεί κανένα οινοποιείο στην Αλεξανδρούπολη και η έκταση των αμπελώνων οινοπαραγωγής έχει συρρικνωθεί κατά πολύ και ίσως σύντομα θα αποτελούν απλώς ανάμνηση.

Η περιοχή της Αλεξανδρούπολης - Απαλού - Άνθειας - Λουτρού είχε αρκετά μεγάλη παραγωγή σταφυλιών, την οποία απορροφούσαν τα οινοποιεία Αδαμίδη, Μαλαματίνα, Μποτονάκη και Σαμαρά. Οι ανάγκες τους όμως ήταν πολύ μεγαλύτερες, γι' αυτό αγόραζαν μούστο ή ρετσίνα από την περιοχή Αττικής.

Οι ποτοποιοί πρωτοπόρησαν και δημιούργησαν τον σύνδεσμο ποτοποιών Νομού Έβρου. **Δυστυχώς δε συμφώνησαν στην ολοκλήρωση της κίνησης αυτής, δηλαδή στην ενοποίηση των επιχειρήσεών τους με ένα κεντρικό εργοστάσιο και πρατήρια τα καταστήματα τους, παρόλες τις προτροπές του Γενικού Χημείου του Κράτους**.

Οι ποτοποιοί Ορεστιάδας - Διδυμοτείχου πραγματοποίησαν τη συνένωση αλλά δυστυχώς αποδείχθηκε και αυτή βραχύβια. Αντίθετα, οι ποτοποιοί Ν. Ροδόπης πραγματοποίησαν τη συνένωση αυτή με την επωνυμία: ΠΟΤΟΠΟΙΙΑ - ΟΙΝΟΠΟΙΙΑ ΘΡΑΚΗΣ ΑΒΕΕ. **Η νέα επιχείρηση στεγάζεται σε ιδιόκτητο, σύγχρονο οίκημα και είναι η μεγαλύτερη επαρχιακή ποτοποιία της χώρας μας με εξαγωγές σε όλο τον κόσμο**.

Κρασοαναμνήσεις

Γράφει ο ***Ζαφείρης Αλεξιάδης***

Μακριά από τη γενέτειρά μας, φορτωμένοι με τις μνήμες, που τροφοδοτούν τη νοσταλγία μας, ζούμε οι απόδημοι Αλεξανδρουπολίτες. Και ο ΦΑΡΟΣ μας, το περιοδικό μας, αναζωπυρώνει μνήμες που τρεμοπαίζουν και πάνε να σβήσουν.

Διάβασα σε προηγούμενο τεύχος το κείμενο της Αλεξάνδρας για το ποτοποιείο Μποτονάκη, του πατέρα της. Μου θύμισε το γεγονός ότι στο ποτοποιείο τους δούλευε ο θείος μου, ο Νίκος Καράκης, δεκαεννιάχρονο παλικάρι τότε. Θυμήθηκα ακόμα τον εντυπωσιακό τρόπο με τον οποίο κατέβαζαν ή ανέβαζαν στο υπόγειο τις μεγάλες μπόμπες, τα μεγάλα βαρέλια, χωρητικότητας κοντά δύο τόνων.

Στην αρχή της σκάλας του υπογείου ήταν δεμένα, σε δύο κρίκους, δύο χοντρά σχοινιά. Έφερναν το βαρέλι στην αρχή της σκάλας και το συγκρατούσαν με τα σχοινιά. Μετά, αμολώντας σιγά-σιγά τα σχοινιά κυλούσαν και κατέβαζαν προσεκτικά το βαρέλι κάτω στο υπόγειο!

Ο τρόπος με τον οποίο δίδασκε τη Φυσική ο καθηγητής Γεωργούσης έκανε τη ματιά μας ερευνητική και αποτυπώναμε κάθε φαινόμενο που είχε σχέση με το μάθημά του.

Πίστευα τότε ότι, για να δει ο ποτοποιός πόσο κρασί έχει ακόμα το βαρέλι, έβαζε μια βέργα από το στόμιο του βαρελιού και μετρούσε τη στάθμη του κρασιού, όπως μετράμε σήμερα το πετρέλαιο στο τεπόζιτο του καλοριφέρ. Δε γινόταν έτσι. Ο ποτοποιός είχε ένα κομμάτι εύκαμπτου διαφανή σωλήνα, το προσάρμοζε στην ξύλινη κάνουλα του βαρελιού και κρατώντας το όρθιο, μπροστά στο βαρέλι, άνοιγε την κάνουλα. Και με την αρχή **των συγκοινωνούντων δοχείων** του Γεωργούση, το κρασί ανέβαινε μέσα στον σωλήνα μέχρι το ύψος που ήταν και μέσα στο βαρέλι.

Όλοι μας έχουμε ακούσει τη φράση **«του έβγαλε το λάδι»** και σε όλους μας είναι γνωστή η μεταφορική της σημασία. Η κυριολεξία της είναι άλλη. Επειδή το κρασί, όταν έρθει σε επαφή με τον αέρα για μεγάλο χρονικό διάστημα, σιγά-σιγά οξειδώνεται και ξινίζει, οι οινοπαραγωγοί έριχναν μέσα στο βαρέλι με το κρασι ένα κρασοπότηρο λάδι. Αυτό συνήθως το έκαναν όσοι ετοίμαζαν ένα βαρελάκι κρασί για δική τους κατανάλωση. Το λάδι σχημάτιζε στην επιφάνεια του κρασιού ένα φιλμ, που το εμπόδιζε να έρθει σε επαφή με τον αέρα. Από την κάνουλα τραβούσε καθημερινά το κατρούτσο που χρειαζόταν και ρούφα-ρούφα κατέβαινε η στάθμη του κρασιού και μαζί του το φιλμ του λαδιού, ώσπου αργά ή γρήγορα το λάδι έφτανε στον πάτο και έβγαινε από την κάνουλα. Και τότε άκουγες την κουβέντα «του έβγαλε το λάδι».

Επειδή στην περιοχή μας δεν ήταν εκτεταμένη η αμπελουργία, οι μικροί παραγωγοί αρχικά δεν απευθύνονταν σε χημικούς οινολόγους. Έτσι, απροστάτευτα τα κρασιά διατηρούνταν το πολύ μέχρι το Πάσχα. Για να εμποδιστεί λοιπόν η οξείδωση, οι μικροί οινοπαραγωγοί έριχναν στο κρασί λίγο ρετσίνι ή στούμπιζαν και έριχναν μέσα μια κουκουνάρα πεύκου. Έτσι είχαν τη δική τους ρετσίνα. Αλλά και με αυτόν τον τρόπο παραγωγής της ρετσίνας το πρόβλημα δε λυνόταν· γι' αυτό στην περιοχή μας είχε μεγάλη πέραση το ούζο και το τσίπουρο.

Κι όμως η ρετσίνα εμφιαλώθηκε για πρώτη φορά στην Αλεξανδρούπολη από τον Μαλαματίνα· τώρα πια σαν κι εμάς έχει γίνει απόδημη, απλώθηκε σε όλη την Ελλάδα, ανθεί και λουλουδίζει και έχει παντού τους πιστούς της φίλους που τη ζητούν με φανατισμό.

– Γκαρσόν, πιάσε μια κρύα Μαλαματίνα!

ΚΟΙΤΑΖΟΝΤΑΣ ΠΡΟΣ ΤΑ ΠΙΣΩ

«Πατριδογραφία»

Γιαλό-γιαλό από τη γειτονιά των σύγχρονων Ικάρων ως την περιοχή της Σπηλιάς του παμπάλαιου Πολύφημου

Γράφει ο ***Γιώργος Χατζηανδρέου***

ΜΕΡΟΣ Ζ'

Άλλο ασυνήθιστο πλοίο που επισκέφθηκε το λιμάνι μας ήταν ένα μικρό γερμανικό τάνκερ. Δε μετέφερε, σε δεξαμενές του κύτους του, πετρέλαιο αλλά είχε μια ανοιχτή δεξαμενή (σαν πισίνα) γεμάτη ...θαλασσινό νερό που το ανανέωνε διαρκώς με κατάλληλες αντλίες. Η περιποίηση αυτή γινόταν για τους εκλεκτούς κολυμβητές που ήταν ...ζωντανά χέλια και που θα μετέφερε στη χώρα του.

Κατά τα λεγόμενα, ξεκίνησε από την Κωνσταντινούπολη και από εκεί έφθασε στα μέρη μας περνώντας σκάλα-σκάλα τις ακτές της Προποντίδας, των Δαρδανελίων και της Καλλίπολης, μαζεύοντας χέλια.

Ίσως, με προσυνεννόηση, είχαν μαζέψει χέλια και οι δικοί μας ιχθυέμποροι. Καλλίτερα να «τρώνε» τα χέλια μας παρά τα αναγκαστικά κατοχικά δάνεια και άλλους καρπούς λαθροχειριών τους και προπάντων τις σάρκες και ψυχές των Ελλήνων· όπως έκαναν με τον πόλεμο που προκάλεσαν και τη ναζιστική σκλαβιά που ακολούθησε, με έμβλημά τους τον καταματωμένο και δυσφημισμένο πια αγκυλωτό σταυρό (αριστερόστροφο), το κλεμμένο πανάρχαιο σύμβολο της ευημερίας «τετράγαμα» (δεξιόστροφο) που σαν απεχθή «σβάστικα» απέσπασαν από την υπόλοιπη αρχαιοελληνική παρέα των διακοσμητικών συμβόλων όπως: οι μαίανδροι, οι ρόδακες, τα ανθέμια, τα κυμάτια, οι έλικες και άλλα.

Της συμβολοκλοπής του αγκυλωτού σταυρού είχε προηγηθεί, κατά πέντε αιώνες περίπου, η έντεχνη οικειοποίηση και λαθραφελληνισμός της ημισελήνου με το αστέρι από αναμνηστική παράσταση βυζαντινού νομίσματος (περ. «Ο Φάρος της Αλεξανδρούπολης», τ.45, σελ.16).

Από τα επιβατηγοφορτηγά καράβια που εξασφάλιζαν τη θαλάσσια σύνδεση με τον Πειραιά, πιάνοντας σε λίγα ή πολλά ενδιάμεσα λιμάνια της άγονης γραμμής, ιστορία έγραψαν δύο με τη μακρόχρονη παρουσία τους: το «Ιόνιον» και το «Γεώργιος Φ.».

Το «Ιόνιον» ήταν ένα παλιό, αργόπλοο, μουτζούρικο, κλασικής εμφάνισης φορτηγό βαπόρι που διέθετε και μερικές «μηδενάστερες» καμπίνες και που, ο στεριανός απαιτητικός επιβάτης αβασάνιστα θα το χαρακτήριζε «σαπιοκάραβο» και «σκυλοπνίχτη», αδικώντας το βέβαια. Οι επαΐοντες όμως ναυτικοί το είχαν σε μεγάλη υπόληψη γιατί, λόγω του μεγάλου βυθίσματος που είχε το σκάφος του, εξασφάλιζε σταθερότητα κατά τις θαλασσοταραχές και το θεωρούσαν ένα από τα πιο καλοτάξιδα καράβια του Αιγαίου.

Αντίθετα το «Γεώργιος Φ.» δεν είχε τις αρετές του μεγάλου βυθίσματος, ούτε μεγαλύτερη ταχύτητα, παρά μόνο μερικές «μονοάστερες» καμπίνες, Η πλώρη του ήταν «κουτσουμπή», βιαστικά ανακατασκευασμένη μετά την αποκοπή της αρχικής, από πρόσκρουση σε νάρκη, όπως του θρυλικού αντιτορπιλικού «Αδρίας». Ήταν όμως συμπαθητικό στον κόσμο γιατί σαν θαλασσινός γυρολόγος δεν άφηνε λιμάνι ή λιμανάκι της άγονης γραμμής του Β. Αιγαίου που να μην πιάσει. Το όνομά του έγινε συνώνυμο του μεταφορικού μέσου που κάνει ανελλιπώς όλες τις στάσεις της διαδρομής του.

Έτσι, όταν το 1958 η Ο.Α., με στόχο την καλύτερη εξυπηρέτηση με σύνδεση και ενδιαμέσων πόλεων, καθιέρωσε δοκιμαστικά ένα εβδομαδιαίο δρομολόγιο Αθήνα - Λάρισα - Θεσσαλονίκη - Καβάλα - Αλεξανδρούπολη και επιστροφή, αυτομάτως του κόλλησαν το παρατσούκλι «Γεώργιος Φ.». Επειδή όμως το δρομολόγιο αυτό, παρ' όλο ότι ήταν εξυπηρετικότατο, δεν έπαυε να είναι αργό και κουραστικό, γι' αυτό καθιερώθηκε ένα δέλεαρ. Όταν τα τρία τελευταία ψηφία του αριθμού του εισιτηρίου, κάποιου επιβάτη του δρομολογίου αυτού, συνέπιπταν με τα αντίστοιχα της ανά 15/θήμερον (τότε) κλήρωσης του Λαϊκού Λαχείου, τότε κέρδιζε... ένα χρυσό πλακέ ελβετικό ρολόι χειρός με το σήμα της Ο.Α. στην πλάκα του. Για καιρό φιγουράριζε στο πρακτορείο της Ο.Α. η καδραρισμένη φωτογραφία παράδοσης ενός τέτοιου ρολογιού στον πατέρα μου που το κέρδισε στο σκέλος Αλεξανδρούπολη - Καβάλα που ταξίδεψε.

Την ευχάριστη ανάμνηση του δρομολογίου αυτού επεσκίασε μετά από λίγους μήνες (Οκτώβριος 1959) το τραγικό δυστύχημα της συντριβής της χωρίς Radar καιρού Ντακότας SX-BAD (όπως όλα τα αεροσκάφη του τύπου αυτού) στη Μαλακάσα. Αιτία ήταν μια ξαφνική, πολύ ισχυρών αναταράξεων, καταιγίδα που δεν μπόρεσε να αποφύγει ο πανέμπειρος κυβερνήτης της, Καλοβυρνάς.

Το δυστύχημα αυτό είχε πολύ μεγάλο αντίκτυπο στην κοινή γνώμη της εποχής και για πολύ καιρό γινόταν λόγος και δημοσιεύματα για έναν 19ο επιβάτη που δεν υπήρχε στα «δηλωτικά» και δεν εντοπίσθηκε ποτέ.

Ανάμεσα στους κανονικούς 18 επιβάτες όμως υπήρχε και ο περίπου 20χρονος Γιώργος Β... που πήγαινε, μετά

από πολύχρονες προσπάθειες ανοίγματος της διπλαμπαρωμένης και σκουριομαγκωμένης πόρτας του ψυχροπολεμικού «Σιδηρού Παραπετάσματος», να συναντήσει τους γονείς του που είχε στερηθεί από πολύ μικρός. Καθυστερημένο θύμα του «διχασμοβρυκόλακα». Όσοι τον γνωρίζαμε λυπηθήκαμε πάρα πολύ γιατί χάσαμε το φιλαράκι «της παρέας από τα Πευκάκια». Δεν ξέρω κάτω από ποιες συνθήκες βρέθηκαν οι γονείς του στην «απέναντι μεριά» και κατέληξαν αποκλεισμένοι στην Ουγγαρία. Ξέρω όμως ότι τον Γιώργο τον μεγάλωνε στερημένα η γιαγιά του σ' ένα σπιτάκι κοντά στην πλατεία ώσπου, με τη λαχτάρα της οπτασίας των γονιών στα μάτια, τον πήρε ο Καλοβυρνάς μαζί του στο δρομολόγιο του ιπτάμενου «Γεώργιος Φ.» και κατέληξε στο εκτός Σχεδίου Πτήσεως, χωρίς τέρμα και επιστροφή, σκέλος Λάρισα-Μαλακάσα.

ε) Στο λιμάνι με τα ερασιτεχνικά αρμίθια

Από πού ν' αρχίσει κανείς και πού να τελειώσει για το σφιχτό δέσιμο της νεολαίας της Αλεξανδρούπολης και του λιμανιού της με δεσμούς ευχάριστους και ψυχαγωγικούς. Κύρια χαλαρωτική απασχόληση ήταν το ψάρεμα με κάθε είδους αρμίθια από μεγάλης αντοχής «μουρολίνο» ή άλλα διχτονήματα, που είχαν όμως το μειονέκτημα ότι, όταν βρέχονταν, κολλούσαν και μπερδεύονταν στο μάζεμα.

Τα νάιλον νήματα ήταν άγνωστα ακόμη και η πανάκριβη διάφανη «μισινέζα» που κυκλοφορούσε, χρησιμοποιόταν τσιγκούνικα μόνο κοντά στα αγκίστρια και σε μικρά κομμάτια.

Πάντως η πενία δεν έμεινε «άπραγη»· ταχύτατα «κατειργάσθη» τέχνας. Δεν ξέρω αν ήταν παλιά και γενικευμένη πατέντα, πάντως εμείς την εφαρμόζαμε σε μεγάλη έκταση κάνοντας πετονιές με τρίχες από τις ουρές των αλόγων και με... εμπειρία αποφεύγαμε τις αλογότριχες από φοράδες γιατί ήταν σάπιες από τα... ούρα τους. Τρέχαμε σε γνωστούς και άγνωστους αμαξάδες που είχαν άλογα αρσενικά και τους παρακαλούσαμε για λίγες μακριές τρίχες από την ουρά του ζώου τους. Βάζαμε τρεις-τέσσερις τρίχες μαζί και δέναμε τις άκρες τους με περαστούς διπλούς αγκιστρόκομπους που με το τράβηγμα γίνονταν ένας κόμπος-δέσιμο, ώστε με πολλά τέτοια κομμάτια γινόταν πετονιά που δεν μπερδευόταν. Όταν είχαμε διαθέσιμη βάρκα πηγαίναμε δυο-τρεις φίλοι μαζί και φουντάροντας στο έξω λιμάνι, κοντά στον ανατολικό λιμενοβραχίονα, ψαρεύαμε με καθετές δολωμένες με σωλήνα ή γαριδάκι ή σκαλτζίνι ή κομμάτια καλαμαριού, ό,τι είχαμε. Έξω από το λιμάνι τραβούσαμε συρτή για κολιούς, σκουμπριά και άλλα αφρόψαρα ή σταματημένοι κάναμε τσαπαρί για σαυρίδια και κοκκάλια· όταν έπεφταν δε εποχικά κοπάδια καλαμαριών, τα κυνηγούσαμε με χειροποίητες «καλαμαριέρες» που είχαμε αρματώσει.

Για τους πολλούς όμως, όπως ήταν φυσικό, το

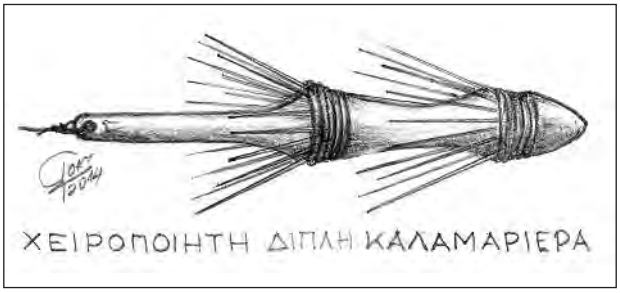

ψάρεμα γινόταν από τους μώλους με διάφορες πετονιές (καθετές, πεταχτάρια, καλαμίδια) και μεγάλη ποικιλία δολωμάτων: ζυμάρι από ψύχα ψωμιού, σωλήνες, ζωντανές γαριδούλες και αν δεν είχαμε απ' αυτά πιάναμε κανέναν «κεφαλά» με τη σαλαγκιά και δολώναμε κομμάτια του, για ξεκίνημα.

Στα πεταχτάρια με φιλοδοξίες μεγαλύτερου ψαριού βάζαμε ολόκληρη σαρδέλα. Μια προσπάθεια για εμπλουτισμό της ποικιλίας των δολωμάτων με κομμάτια ...ντομάτας, πεπονιού και σταφυλιού, που είδα να χρησιμοποιούν με μεγάλη επιτυχία στη Χαλκίδα, στέφθηκε από πλήρη... αποτυχία. Φαίνεται ότι τα ψάρια της περιοχής μας δεν ήταν φρουτοφάγα, ενώ είχαν σε μεγάλη εκτίμηση τις ζωντανές μικρές γαριδούλες. Αυτές τις μαζεύανε τα παιδιά με απόχες που τις έσερναν πέρα-πέρα στις προκυμαίες και μώλους.

Εγώ εφήρμοζα μια άλλη άγνωστη μέθοδο, απλή και αποδοτική, Ιμβριακής προέλευσης, που μου έμαθε ο πατέρας μου. Ανάμεσα στη βάρκα και την προκυμαία βύθιζα, με το βάρος μιας πέτρας, έναν μικρό θάμνο αστιβιάς (αγκαθωτή αφάνα) από το βράδυ μέχρι το πρωί ή από το πρωί μέχρι την απογευματινή ώρα ψαρέματος. Όταν έφθανε η ώρα της γαριδοσυλλογής, άπλωνα ένα κομμάτι μουσαμά στο μουράγιο, τραβούσα απότομα την αστιβιά έξω από το νερό, την τίναζα με χτυπήματα επάνω στον μουσαμά για να πέσουν όσες γαριδούλες (και άλλα θαλασσινά ζωντανά) είχαν φωλιάσει ανάμεσα στα περιπεπλεγμένα αγκάθια και δεν κατάφεραν να διαφύγουν κατά το τράβηγμα. Όλα όσα έπεφταν, κυρίως γαριδάκια, άρχιζαν τότε έναν αγώνα αλμάτων για να ξαναπέσουν στη θάλασσα με τινάγματα, αλλά με το γρήγορο μάζεμα του μουσαμά κατέληγαν να γίνουν «ζωντανό δόλωμα». Μαζί με τα γαριδάκια συνήθως έπεφταν και κάτι παράξενα φιδάκια, μήκους περίπου είκοσι πόντων με σκληρό δακτυλιδωτό καφετί δέρμα και κεφάλι όμοιο με το ρύγχος που φαίνεται να έχει το σπάνιο «αλογάκι της θάλασσας», στα σχετικά σκίτσα του, ενώ η απόληξή τους ήταν μια μικρή ψαρίσια ουρά.

Μια φορά όμως μαζί με τα γαριδάκια έπεσε και ένα πράγμα μήκους δώδεκα περίου εκατοστών που αντανακλώντας το φως του ήλιου, που μόλις είχε ανατείλει, μου φάνηκε ότι χρύσιζε. Προτού κάνει κάποια κίνηση εκτίναξης προς τη θάλασσα, το αρπάζω γρήγορα και το φέρνω μπροστά μου. Αν μπορούσα να δω το πρό-

σωπό μου και έβλεπα τα μάτια μου να διαστέλλονται, το στόμα μου ν' ανοίγει διάπλατα και τους άλλους έντονους μορφασμούς έκπληξης, θα τρόμαζα στα σίγουρα, παρ' όλο ότι μου ήταν πολύ ευχάριστο αυτό που μου συνέβαινε. Παράλληλα ξεπήδησαν μέσα μου ένα σωρό μπερδεμένα αισθήματα ευχάριστης έκπληξης, χαράς και αμφιβολίας γι' αυτό που... έβλεπα να κρατάω στα χέρια μου. Δεν ήταν ζωάκι θηλαστικό, ούτε ψάρι, ούτε μαλάκιο, ούτε καρκινοειδές, μήτε οστρακόδερμο αλλά ένα πλάσμα αλλόκοσμο, συναρπαστικής και γοητευτικής εμφάνισης που μπορούσε να αποσπάσει τη σκέψη σου από την πραγματικότητα και, μπλέκοντάς την με τη φαντασία, να την οδηγήσει... αλλού.

Μόλις πέρασε η πρώτη έντονη κατάπληξη, άρχισα να διαπιστώνω και συνειδητοποιώ ότι ανέλπιστα κρατούσα στα χέρια μου έναν σπάνιο... «ιππόκαμπο»· τόσο σπάνιο που οι εγκυκλοπαίδειες και άλλα σχετικά βιβλία είχαν ζωγραφιστές εικόνες του αντί για φωτογραφίες του. Ήταν που ήταν συμπαθέστατη η φιγούρα του, τώρα με τη σκανδαλώδη εύνοια της τύχης έγινε η πλέον προσφιλής μου μορφή και σε κάθε ευκαιρία την αναπαριστάνω σαν ζωγραφιά στο χαρτί και στον καμβά, σαν ψηφιδωτό με βοτσαλοψηφίδες ή τορευτικό ανάγλυφο σε χαλκό και ξύλο. Αυτή τη φορά η τύχη δεν ήταν γενναιόδωρη μόνο σ' εμένα αλλά και στις γαρίδες που βρήκαν την ευκαιρία και με δυο-τρία τινάγματα ξαναβρέθηκαν στη θάλασσα· χαλάλι τους.

Άλλο ένα ασυνήθιστο περιστατικό μου συνέβη μια φορά όταν, ανασύροντας την αστιβιά, αντιλήφθηκα δυο μεγάλα μάτια να με κοιτάζουν βλοσυρά από τον διπλανό χώρο του βυθού και αμέσως μετά μ' ένα απότομο τίναγμα να φεύγει ένας αρκετά μεγάλος βάτος (ράσσα). Άπιαστο ερασιτεχνικά αλίευμα. Όταν ρίχναμε πετονιά στα θολωμένα, από την κίνηση των πλεούμενων, νερά του μικρού λιμανιού, τα ψάρια που πιάναμε σχεδόν πάντα ήταν χέλια· ενώ στην έξοδό του, όπου ήταν το φανάρι της εισόδου του στην άκρη του μώλου, υπήρχε η μεγαλύτερη ποικιλία και αφθονία ψαριών. Για τον λόγο αυτό ήταν το πιο ελκυστικό μέρος του λιμανιού απ' όπου ρίχναμε τις πετονιές μας με τεταμένην την προσοχή για άμεσο ανακλαστικό τράβηγμα, στο κάθε αναμενόμενο με λαχτάρα τσίμπημα ψαριού. Εκεί σύχναζαν σε κοπάδια και οι μη βρώσιμες ολόμαυρες «καλογριές» με τις ψαλιδωτές σαν των χελιδονιών ουρές.

Προτού συνεχισθούν οι αναμνήσεις των ψαρεμάτων της απάνεμης μεριάς του μεγάλου λιμενοβραχίονα, θα κάνουμε μια μικρή παρενθετική στάση με τις ελάχιστες μνήμες της πρώτης, μάλλον, μεταπολεμικής ναυταθλητικής εκδήλωσης στη γωνία που σχηματίζεται με τον μικρό μώλο που πραναφέρθηκε.

Μια Κυριακή πρωί, ενός καλοκαιριού γύρω στο 1951, οριοθετήθηκε, με σχοινιά που είχαν αρμαθιασμένους φελλούς από αφρόδιχτα, ο αγωνιστικός χώρος της υδατοσφαίρισης, μετά από άοκνες προσπάθειες του Τάκη Γκιρτζή και των Ναυτοπροσκόπων. Στη Βόρεια και Νότια πλευρά δέθηκαν, όσο πιο στερεά γινόταν, οι πλωτές εστίες και όλα ήταν έτοιμα όταν το απόγευμα μαζεύτηκαν οι φίλαθλοι για τον αγώνα.

Οι αναμνήσεις εξαντλούνται στον 7ο παίκτη της Ναυτοπροσκοπικής ομάδας, που ήταν ο περιγράφων στη θέση του τερματοφύλακα και στις στολές μας που ήταν βέβαια ...φιρμάτες, τελευταία μοντέλα. Δηλαδή βιαστικοραμμένα σλιπάκια με κορδόνια στα πλάγια, για να ταιριάζουν σ' όλα τα σώματα, συνοδευόμενα από σκουφάκια με σχισμή πίσω και κορδόνια για τον ίδιο λόγο. Ύφασμα κατασκευής το... δίμιτο και το χρώμα των Ναυτοπροσκόπων μπλε σκούρο. Εδώ κλείνει η ναυταθλητική παρένθεση.

Στη συνέχεια του υπήνεμου του μεγάλου μώλου και ανάμεσα στα πλευρισμένα ή πρυμνοδετημένα πλοία, που με τα αποφάγια που πετούσαν έκαναν έναν πρώτης τάξεως ψαροελκυστικό «μπασμό», γίνονταν τα αποδοτικότερα ψαρέματα σε σπάρους, τσιπούρες, σαργούς κ.λπ. με πετονιές, καθετές και καλάμια.

Προχωρώντας προς το άκρο του, όπου το φανάρι εισόδου του μεγάλου λιμανιού, γίνονταν και ψαρέματα με άλλων ειδών εργαλεία, όπως: πυκνο-αρματωμένο πολυάγκιστρο, χωρίς βαρίδια, που τυλιγόταν κατά μήκος μακρόστενου κομματιού κόρας μπαγιάτικου ψωμιού και ριχνόταν στο μέρος όπου εμφανίζονταν κέφαλοι σε κοπαδάκια. Αυτό ήταν πιο αποτελεσματικό από το δύσκολο ψάρεμα των κεφαλόπουλων με πετονιά που κατέληγε σε δολωμένο αγκιστράκι μύγας. Επίσης το χωρίς βαρίδι πεταχτάρι της υπομονής, με δόλωμα ολόκληρη σαρδέλα κατάλληλα αγκιστρωμένη και δεμένη στην ουρά, που περιστρέφοντάς το πάνω από το κεφάλι με παλμό «σφυροβολίας» το πετούσαμε όσο πιο μακριά γινόταν προς τη μπούκα του λιμανιού, όπου ήταν το πιθανότερο «πέρασμα» μεγάλων ψαριών, ελπίζοντας για κανένα μεγάλο λαβράκι, φαγκρί, παντελή ή σπανιότερα καμμιά συναγρίδα, έστω και με μεγάλη αναμονή. Για κάθε ενδεχόμενο ήταν παραδίπλα σε ετοιμότητα μια απόχη, για βοήθεια στο βγάλσιμο του ψαριού από τη θάλασσα ώστε να μη ξαγκιστρωθεί ή κόψει την πετονιά και φύγει.

ΣΥΝΕΧΙΖΕΤΑΙ

Η ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥΠΟΛΗ ΤΟΥ ΧΘΕΣ

Απολλωνιάδα - Απολλωνιαδίτες

Γράφει ο ***Άγγελος Αγγελίδης***

Από τις ρίζες του Γυμναστηρίου και με μια νοητή ημικυκλική γραμμή, που τελείωνε εκεί κοντά στη σημερινή λεωφόρο Βασ. Αλεξάνδρου, εκτεινόταν η όμορφη συνοικία της Απολλωνιάδας. Μια συνοικία με ήσυχους ανθρώπους της δουλειάς, της βαριάς δουλειάς του ψαρά, που είχαν έρθει από την ξακουστή Απολλωνιάδα, από τη Χηλή και από άλλες γωνιές της ποθητής πατρίδας.

Οι Απολλωνιαδίτες, ως επί το πλείστον ψαράδες, έβαλαν τις βάρκες τους στην άκρη του σημερινού δρόμου, εκεί κοντά που έσκαγε το κύμα. Με τα πρόσωπα χαραγμένα από την αλμύρα της αγαπημένης τους θάλασσας στερέωσαν πασάλους, τους έδεσαν με σχοινιά και κρεμούσαν τα δίχτυα τους.

Όταν ερχόταν η μέρα και αφού έκαναν το "κουμάντο" τους, ανοίγονταν στα βαθιά και έριχναν τα δίχτυα. Με το φαναράκι της ασετυλίνης και σκεπασμένοι με χονδρά πανωφόρια, για να προφυλαχθούν από την υγρασία, έμεναν έως και νύχτα για να "καλάρουν" και να μαζέψουν την ψαριά, που άλλοτε ήταν καλή και άλλοτε όχι. Με τη δύναμη της ψυχής και του σώματός τους γυρνούσαν πίσω στον "πάγκο'' τους. Εκεί τους περίμεναν οι γυναίκες, κόρες, αδερφές. Και αφού τραβούσαν τη βάρκα έξω, άρχιζαν το "διαλεχτό" των διχτυών. Αν ήταν καλή η ψαριά και αφού έδιναν σε συγγενείς και φίλους, τα άλλα τα πήγαιναν στην αγορά, στις ταβέρνες και στα εστιατόρια. Πάντοτε όμως, όταν γυναίκες και άνδρες έκαναν το "διαλεχτό", είχαν μια παρέα από χρωματιστές στο τρίχωμα γάτες "ήμερες" και "άγριες", που πάσχιζαν για το κολατσιό τους.

Και εκεί, καθισμένοι σταυροπόδι ή σε μικρά καρεκλάκια, έφτιαχναν τα δίχτυα, που είχαν πάθει ζημιές, με την παράξενη ξύλινη βελόνα, ενώ οι γλάροι έκαναν αεροπορικά κόλπα πετώντας από πάνω.

Και ερχόταν πάλι η μέρα που σάλπαραν για τα ανοιχτά στη γαλάζια θάλασσα. Και αυτή δεν ήταν πάντοτε η ίδια. Όταν αγρίευε, χτυπούσε το κύμα της στα βράχια και σε άλλα εμπόδια, σηκωνόταν ψηλά, έπεφτε σαν καταρράκτης, θόλωνε και έβρεχε τον δρόμο. Εμείς, για να χαρούν τα παιδιά, περνούσαμε με το αυτοκίνητο κάτω από αυτόν τον θόλο.

Εκεί στη νοητή γραμμή, από τις ρίζες του Γυμναστηρίου, σπιτάκια χαμηλά, όμορφα, το ένα δίπλα στο άλλο, σαν

να ήθελαν να στηριχθούν μεταξύ τους, βαμμένα στο θαλασσί, στο κίντρινο, στο ροζ έμοιαζαν με σπιτάκια νάνων. Όμως μέσα στη θαλπωρή των σπιτιών αυτών ζούσαν άνθρωποι δυνατοί, σκληροί στη δουλειά, που φορούσαν το ναυτικό μαύρο καπέλο τους με τον γείσο να χρυσίζει από τα "λέπια" των ψαριών.

Αυτοί ήταν οι Απολλωνιαδίτες, αυτά ήταν τα όμορφα μικρά σπιτάκια με τον "μεντερέ". Σ' αυτά τα σπιτάκια, τα βαμμένα με διάφορες μπογιές, έβρι-

σκαν την ξεκούραση και τη ζεστασιά της οικογένειας. Σ' αυτά τα σπίτια της παραμυθένιας συνοικίας ήρθαν, μεγάλωσαν τα παιδιά τους και είδαν εγγόνια. Όμως λίγα από τα παιδιά ακολούθησαν τα αχνάρια των γονιών. Έδειξαν την πλάτη τους στη θάλασσα και ξεκίνησαν άλλη πορεία. Άλλωστε ο κόσμος άλλαζε.

Εκεί λοιπόν στις ρίζες του Γυμναστηρίου και στη νοητή γραμμή, που τώρα έχει μπροστά της δύο δρόμους για τις ανάγκες της κυκλοφορίας, τα χαμηλά σπιτάκια έγιναν ταβέρνες, εστιατόρια, καφέ και άλλα. Τώρα δεν ακούγεται η μουσική που ήταν απαλή, σχεδόν ρομαντική, όταν η θάλασσα ήταν ήσυχη και άγρια-δυνατή όταν μάζευε και πετούσε τις γυαλιστερές πέτρες, σαν τις φωνές των σύγχρονων συγκροτημάτων.

Με ονόματα θαλασσινά, με τραπεζάκια έξω και τις ψάθινες καρέκλες, δίνουν άλλον τόνο εκεί, στη νοητή γραμμή της Απολλωνιάδας.

Τα μικρά φρεσκαρισμένα σπιτάκια έγιναν πολυκατοικίες, έγιναν ξενοδοχεία και η λέξη "γουλιανός" (το ψάρι γλανίς) ξεχάστηκε κι αυτή. Έφυγαν τα δεμένα κοντάρια που κρεμούσαν τα δίχτυα, έφυγαν οι χρωματιστές γατούλες, μόνο γλάροι πετούν για να υπενθυμίζουν πως κάποτε ήταν εδώ.

Στη νοητή γραμμή, που ξεκινούσε από το Γυμναστήριο μέχρι την *Αργώ*, ήταν η παραμυθένια, ξεχωριστή συνοικία, η συνοικία των ψαράδων της Απολλωνιάδας, της Χηλής και από τα άλλα μέρη της ποθητής πατρίδας.

ΔΩΡΕΕΣ ΚΑΙ ΧΟΡΗΓΙΕΣ

1	2ο Σύστημα Προσκόπων	Αλεξανδρούπολης	€ 20,00
2	Αγγελοπούλου	Ιφιγένεια	€ 30,00
3	Αλιφεράκης	Κώστας	€ 30,00
4	Αργυροπούλου-Ταμβακίδου	Άννα	€ 50,00
5	Αφθονίδου-Μπουλμπουτζή	Μαριάνθη	€ 50,00
6	Βαϊράμης	Κώστας	€ 20,00
7	Βαφειάδου-Πλακιά	Νίκη	€ 50,00
8	Γιασεμάκης	Θεόδωρος	€ 50,00
9	Ελευθεριάδου	Αλεξάνδρα	€ 30,00
10	Ηλιοπούλου	Ελένη	€ 20,00
11	Κακατσάκη	Ευδοκία	€ 30,00
12	Καραδήμας	Μιχαήλ	€ 50,00
13	Κάρτσωνα-Γαβριηλίδου	Μαίρη	€ 100,00
14	Κοντογιώργη	Νεραντζιά	€ 30,00
15	Κουκουρίκος	Παλαιολόγος	€ 20,00
16	Κουφός	Παναγιώτης	€ 50,00
17	Κωνσταντινίδου	Ελένη	€ 20,00
18	Λιβιεράτος	Σπύρος	€ 60,00
19	Μέντζα	Μαρία	€ 100,00
20	Μηναΐδης	Πάνος	€ 200,00
21	Μόσιαλου	Άννα	€ 20,00
22	Μπιλιμπίνης	Μιχαήλ	€ 30,00
23	Νικολαΐδης	Ανέστης	€ 30,00
24	Ξενουδάκη	Νίτσα	€ 20,00
25	Παπαδόπουλος	Απόστολος	€ 25,00
26	Παπαχρήστου	Γεώργιος	€ 30,00
27	Παταπάτης	Κώστας	€ 50,00
28	Πουλιάδου	Άσπα	€ 50,00
29	Ρακιτζή-Καλφοπούλου	Λιθαρή	€ 20,00
30	Ρόζης	Γεώργιος	€ 25,00
31	Σήρας	Δημήτριος	€ 20,00
32	Σταυρακούδη-Αδαμοπούλου	Αλίκη	€ 100,00
33	Σωτηριάδης	Ευστράτιος	€ 20,00
34	Τσιάπης	Χρήστος	€ 30,00
35	Τσογκαράκη	Χρυσούλα	€ 20,00
36	Φιλιππίδου	Άννα	€ 100,00
37	Χαριτούδης	Γεώργιος	€ 100,00
38	Χόπτηρη	Μαίρη	€ 10,00

ΠΡΟΣΦΟΡΕΣ ΓΙΑ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΥΣ ΛΟΓΟΥΣ

1 Αγγελίδης Δημήτριος — € 50,00
Εις μνήμην της συζύγου του Μερόπης

2 Καραχάλιος Γεώργιος — € 50,00
Εις μνήμην Στυλιανού Γκιούρδα

3 Κουρμπέτης Αναστάσιος — € 100,00
Εις μνήμην Ιωάννη Σταθάτου

4 Κριτού - Λάγια Ελπίδα — € 50,00
Εις μνήμην των γονέων της Αθανασίου & Ελένης Κριτού

5 Μαγιάφα Ειρήνη — € 100,00
Εις μνήμην της αδελφής της Σμαρούλας

6 Μανιά Αγγελική — € 60,00
Εις μνήμην του συζύγου της Ντίνου Μανιά

7 Σαραφιανός Βασίλης — € 100,00
Εις μνήμην Κώστα Τσακίρη & Απόστολου Τσικούρα

8 Σπανός Αθανάσιος — € 100,00
Εις μνήμην γονέων του Δημητρίου & Βιλελμίνης - θείων του Ιωάννη & Σμαρώς Σπανού

9 Τσιφουτίδου Πηνελόπη — € 50,00
Εις μνήμην του πολυαγαπημένου συζύγου της Μιλτιάδη

10 Φανφάνη-Μαλακόζη Τζούλια — € 300,00
Εις μνήμην των γονέων της Κων/νου & Μαρίας Φανφάνη

11 Χριστοφορίδου Χρυσούλα — € 30,00
Εις μνήμην Ευθυμίας Τσαμπάζη

ΞΕΧΩΡΙΣΤΟΙ ΔΑΣΚΑΛΟΙ

Ένα μάθημα στο Γυμνάσιο Αλεξανδρούπολης τη δεκαετία του '50

Γράφει ο ***Πασχάλης Χριστοδούλου***

Ο ΒΑΣΙΛΙΑΣ ΤΩΝ ΞΩΤΙΚΩΝ[1]

Ποιος στα μεσάνυχτα καβαλικεύει
μέσα στον άνεμο και την βροχή;
Είναι ο πατέρας με το παιδί.
Ο πατέρας σφιχτά στην αγκαλιά του το παιδί κρατεί,
από την θύελλα το προστατεύει και το φιλεί.

– Γιε μου, γιε μου,
γιατί κρύβεις το πρόσωπό σου, τι έχεις;
– Πατέρα, δεν βλέπεις τον βασιλιά των ξωτικών,
τον βασιλιά των ξωτικών με την κορώνα
και τον μακρύ του μανδύα;
– Γιε μου είναι μόνο μια ομίχλη στα χαμηλά.

«Ε εσύ καλό παιδί! Έλα σε μένα!
Θα παίξουμε μαζί τόσα ωραία παιχνίδια!
Τόσα πολύχρωμα λουλούδια στολίζουν τις όχθες μου·
η μητέρα μου έχει όμορφα χρυσά φτερά!»

– Πατέρα, πατέρα! Δεν ακούς αυτό
που ο βασιλιάς των ξωτικών μου υπόσχεται εκεί κάτω;
– Ηρέμησε, μη φοβάσαι παιδί μου,
είναι ο άνεμος που στα νεκρά φύλλα μουρμουρίζει.

«Θέλεις, αξιαγάπητο παιδί, θέλεις να 'ρθεις μαζί μου;
Οι κόρες μου θα σε υπηρετούν· θα σε λικνίζουν
και θα σε κοιμίζουν την νύχτα
με τα τραγούδια τους και με τους. χορούς τους.»

– Πατέρα, πατέρα, δεν βλέπεις εκεί χαμηλά,
μέσα στην σκιά,
τις κόρες του βασιλιά των ξωτικών;
– Γιε μου, γιε μου, δε βλέπω παρά τις γέρικες ιτιές
με το ασημένιο φύλλωμα!

«Σ' αγαπώ, η γλυκιά σου μορφή μ' αρέσει
και εάν αντιστέκεσαι με την βία θα σε πάρω.
– Πατέρα, πατέρα! Να, δεν βλέπεις
που μ' έχει αρπάξει;
Ο βασιλιάς των ξωτικών κακό μου 'χει κάνει!

Φρίκη ο πατέρας νιώθει, σαν αστραπή καλπάζει.
Στην αγκαλιά του το παιδί, βογκάει και στενάζει.
Με βιάση και με κούραση στον κήπο καταφθάνει,
μα το παιδί στα χέρια του έχει πια πεθάνει.

JOHANN WOLFGANG VON GOETHE (1749-1832)
ΓΙΟΧΑΝ ΒΟΛΦΓΚΑΝΓΚ ΦΟΝ ΓΚΑΙΤΕ

---

1. Ο βασιλιάς των ξωτικών στους γερμανικούς μύθους είναι ένα κακοποιό πνεύμα με πολλές ομοιότητες με τον Δράκο των ελληνικών παραμυθιών.
Η παράσταση προέρχεται από το βιβλίο A. MIRONNEAU CHOIX DE LECTURES, LIBRAIRIE, ARMAN COLIN, PARIS (1937) που το χρησιμοποιούσε ως διδακτικό βιβλίο η Αντουανέτ Δεμτζιάν-Βισκόντι στο μάθημα των γαλλικών.
Τον «*Βασιλιά των Ξωτικών*» έχει μελοποιήσει ο Φραντς Σούμπερτ συνθέτοντας ένα από τα πρώτα και πιο περίφημα μουσικά θρίλερ.

Το παραπάνω ποίημα του Γκαίτε είχε παρουσιάσει ο αείμνηστος Γυμνασιάρχης μας και καθηγητής Νέων Ελληνικών στην Η' τάξη του οκτατάξιου τότε Γυμνασίου **Αδαμάντιος Ταμβακίδης** (1888-1970)[2], μια μέρα ενωρίτερα, σε εμάς τους μαθητές του, να το μελετήσουμε και την επομένη να πούμε τι συμβολίζει. Θυμάμαι ότι οι περισσότεροι δεν είχαν να προτείνουν κάτι για τον συμβολισμό του ποιήματος. Ένας συμμαθητής και φίλος μου, ο μετέπειτα δικηγόρος Φοίβος Μάλαμας, διατύπωσε την άποψη ότι το ποίημα συμβολίζει την «ασθένεια» που αρπάζει το παιδί από τους γονείς του. Ένας άλλος συμμαθητής, ο Φονταίν, έκρινε ως συμβολισμό του ποιήματος την «κοινωνία».

Ο Ταμβακίδης θεώρησε πιο σωστή τη δεύτερη πρόταση αλλά έκρινε ότι ο συμμαθητής μας Φονταίν έπρεπε να το μελετήσει και να το αναλύσει περισσότερο.

Σε μια πρόσφατη δίγλωσση έκδοση[3] διάβασα άλλη ερμηνεία:

Ο Ρομαντισμός καταδιώκεται πάντα από την ιδέα ενός δεύτερου κόσμου που δεν αποδεικνύεται. Χωρίς να επιβεβαιώνει, υπαινίσσεται πάντοτε την ύπαρξή του. Οιωνοί, ανεξήγητα φαινόμενα, ασώματες φωνές και δυνάμεις γεμίζουν απ' άκρη σ' άκρη τα έργα του. Έτσι και στον «Βασιλιά των Ξωτικών» η τρίτη φωνή καταγράφεται, δεν επαληθεύεται όμως ποτέ. Μπορεί να είναι παραίσθηση ενός παιδιού με πυρετό, ίσως ακόμη και ο μύθος που πλάθει αργότερα ο πατέρας γύρω από τον ανεξιχνίαστο θάνατο του γιου του. Σίγουρο πάντως είναι ότι ενώ ο Ρομαντισμός καλεί τους θιασώτες του να ρίξουν κρυφές ματιές πίσω από τα παραπετάσματα του δεύτερου, για τους πολλούς αόρατου σύμπαντος, προειδοποιεί συγχρόνως πως για όποιον διαβεί το κατώφλι δεν υπάρχουν εγγυήσεις. Η σκέψη του υπερίπταται και ιλιγγιά πάνω από το μέγα χάσμα μεταξύ ασύμβατων κόσμων.

Ενώ μελετούσα τον συμβολισμό του ποιήματος, η μνήμη μου ανέτρεξε σε ένα ποίημα του Γιώργου Ζαλοκώστα[4] με ανάλογο θέμα, εντεταγμένο όμως στην ελληνική ατμόσφαιρα και πραγματικότητα, κυρίως όμως ως προσωπικό βίωμα: ο θάνατος ενός παιδιού, ο πρόωρος θάνατος, πανανθρώπινο ερώτημα...

Ζαλοκώστας Γεώργιος

Ο ΒΟΡΕΙΑΣ ΠΟΥ Τ' ΑΡΝΑΚΙΑ ΠΑΓΩΝΕΙ

Ἦτον νύχτα, εἰς τήν στέγη ἐβογγοῦσε
Ὁ βορειᾶς, καί ψιλό ἔπεφτε χιόνι.
Τί μεγάλο κακό νά ἐμηνοῦσε
Ὁ βορειᾶς πού τ' ἀρνάκια παγώνει;

.....

Εἶχε τρία παιδιά πεθαμμένα,
Ἀγγελούδια, λευκά σάν τόν κρίνο,
Κι' ἕνα μόνον τῆς ἔμεινεν, ἕνα
Καί στόν τάφο κοντά ἦτον κ' ἐκεῖνο.

.....

Τά γογγύσματα ἐκεῖνα καί οἱ θρῆνοι,
Ἐπληγόναν βαθειά τήν ψυχή μου.
Σύντροφός μου ἡ ταλαίπωρη ἐκείνη,
Ἄχ, καί τό ἀῤῥωστο ἦτον παιδί μου.

Στοῦ σπιτιοῦ μου τη στέγη ἐβογγοῦσε
Ὁ βορειᾶς, καί ψιλό ἔπεφτε χιόνι.
Ἄχ, μεγάλο κακό μοῦ ἐμηνοῦσε
Ὁ βορειᾶς πού τ' ἀρνάκια παγώνει;

.....

Κι' ὁ γιατρός μέ τά μάτια σκυμμένα
Πολλήν ὥρα δέν ἄνοιξε στόμα.
Τέλος πάντων – ἄχ, λόγια χαμένα –
«Μή φοβᾶσαι, τῆς εἶπεν, ἀκόμα.»

Κι' ἐκαμώθη πῶς θέλει νά σκύψῃ
στό παιδί, καί νά ἰδῇ τό σφυγμό του.
Ἕνα δάκρυ ἐπροσπάθαε νά κρύψῃ
Ποῦ κατέβ' εἰς τ' ὠχρό πρόσωπό του.

.....

Ἡ μπτέρα ποτέ δακρυσμένο
Τοῦ γιατροῦ νά μή νιώσῃ τό μάτι,
Ὅταν ἔχει βαρειά ξαπλωμένο
Τό παιδί της σέ πόνου κρεββάτι!

Οι μαθητές του καλού καθηγητού δεν απαντήσαμε ποτέ...

---

2. Εκτεταμένη βιογραφία του Αδαμαντίου Ταμβακίδη, γραμμένη από την Αλεξάνδρα Μποτονάκη, περιέχεται στην έκδοση του Πολιτιστικού και Ψυχαγωγικού Συλλόγου Αλεξανδρουπολιτών Αττικής ΠΡΟΣΩΠΑ ΚΑΙ ΜΟΡΦΕΣ ΤΗΣ ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥΠΟΛΗΣ (19ος-20ός αι.) Αθήνα 2008 (σελ. 107-112).

3. ΓΙΟΧΑΝ ΒΟΛΦΓΚΑΝΓΚ ΦΟΝ ΓΚΑΙΤΕ - ΧΑΪΝΡΙΧ ΧΑΪΝΕ, *Όταν ο νους σου βράζει κι η καρδιά*, ποιήματα και τραγούδια, Ανθολόγηση, Εισαγωγή, Μετάφραση Λένια Ζαφειροπούλου, Αθήνα, Εκδόσεις Πατάκη (2014).

4. Γεωργίου Χ. Ζαλοκώστα, Τα άπαντα. Έκδοσις δευτέρα υπό Ευγενίου Γ. Ζαλοκώστα, εν Αθήναις, εκ του τυπογραφείου των αδελφών Περρή, σσ. 288-290.

ΕΠΙΛΟΓΕΣ από τον Τύπο της Αλεξανδρούπολης

Επιμέλεια: Ρούλα Δαουλτζή-Μανή

ΓΝΩΜΗ

05.01.2016 **Στις 24/1/2016**, στο Νοσοκομείο Αλεξανδρούπολης, η εθελοντική ομάδα Υποστήριξης του Πανελληνίου Δικτύου θα πραγματοποιήσει ομιλίες για την παιδική διατροφή και παχυσαρκία. Η είσοδος ελεύθερη.

06.01.2016 **Μετά από τρία χρόνια** προσπαθειών οι Φέρες αποκτούν εθελοντικό πυροσβεστικό κλιμάκιο. Έτσι πραγματοποιείται το χρόνιο αίτημα του Δήμου Αλεξανδρούπολης προκειμένου η ευρύτερη περιοχή των Φερών να διαθέτει οργανωμένη εθελοντική ομάδα με πυροσβεστικό όχημα και τεχνικό εξοπλισμό.

06.01.2016 **Αλλαγή προπονητή** στην ομάδα ποδοσφαίρου του "Εθνικού". Ο Σάββας Καρυπίδης είναι ο νέος τεχνικός.

12.01.2016 **Νομάρχες της Βουλγαρίας** επισκέφθηκαν τον Περιφερειάρχη Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης στην Κομοτηνή. Τα θέματα που συζητήθηκαν είναι το πρόγραμμα Ελλάδα-Βουλγαρία 2014-2020 και το ζήτημα βελτιωτικών παρεμβάσεων στις υποδομές του Μεθοριακού Σταθμού Νυμφαία-Μακάζα.

12.01.2016 **Ο Δήμος Αλεξανδρούπολης** βραβεύει εθελοντή οδοκαθαριστή για την ανιδιοτελή προσφορά του και την εθελοντική του δράση. Ο Βασίλης Ακούδης εδώ και 15 χρόνια καθαρίζει αμισθί το κέντρο της πόλης.

12.01.2016 **Νέα επιτυχία του Εθνικού** Αλεξανδρούπολης. Πρωταθλήτρια Ελλάδας ανακηρύχθηκε η 18χρονη σκακίστρια του "Εθνικού" Ρεβέκκα Σαλαχίδου.

14.01.2016 **Στις 10 Ιανουαρίου 2016**, στην Αθήνα στο Μέγαρο Ακρόπολης, πραγματοποιήθηκε έκθεση με θέμα «Σαμοθράκη - Τα Μυστήρια των Μεγάλων Θεών». Παρουσιάστηκαν 252 αρχαιολογικά εκθέματα από το νησί που τα θαύμασαν 44.434 Έλληνες και ξένοι επισκέπτες.

15.01.2016 **Η Μετροπόλιταν Όπερα** της Νέας Υόρκης στην Αλεξανδρούπολη. Η Κινηματογραφική Λέσχη θα αναμεταδώσει, σε απ' ευθείας δορυφορική σύνδεση, 6 παραστάσεις, αρχής γενομένης από αύριο. Το Δημοτικό Θέατρο εφοδιάστηκε με ειδικά μηχανήματα.

20.01.2016 **Ένα σχολείο διαφορετικό** από τα άλλα... Στο 1ο Επαγγελματικό Λύκειο Αλεξανδρούπολης διδάσκονται οι πιο περιζήτητες και για άμεση επαγγελματική αποκατάσταση ειδικότητες, όπως Βιομηχανικό σχέδιο, γραφιστική, φωτογραφία, comic κ.ά.

22.01.2016 **Στις 25 Ιανουαρίου 2016** και ώρα 5:30 μ.μ. στο Πολιτιστικό Κέντρο Δήμου Ορεστιάδας θα πραγματοποιηθεί ενημερωτική εκδήλωση από τον Ιατρικό Σύλλογο Έβρου για την ορθή χρήση των αντιβιοτικών και των εμβολίων.

28.01.2016 **Το Ελληνικό Διαδημοτικό Δίκτυο** Υγιών πόλεων προαγωγής Υγείας, σε συνεργασία με το πολυκοινωνικό του Δήμου Αλεξανδρούπολης, θα προβεί σε δωρεάν μετρήσεις οστικής μάζας σε γυναίκες άνω των 45-50 ετών.

03.02.2016 **Πρωταθλητές και αήττητοι** οι έφηβοι του "Εθνικού" Αλεξανδρούπολης. Κέρδισαν την Ορεστιάδα στον τελικό ΕΣΠΕ Θράκης-Ανατολικής Μακεδονίας. Βάζουμε πλώρη για το πανελλήνιο πρωτάθλημα.

05.02.2016 **Από τον Μάρτιο ξεκινά** η καταπολέμηση των κουνουπιών στην ΑΜΘ. Συντονισμός των φορέων γίνεται στην Περιφέρεια.

08.02.2016 **Από τη Διεύθυνση Υγείας** και Κοινωνικής Μέριμνας της Περιφερειακής Ενότητας Έβρου δίνεται παράταση στην ανανέωση και έκδοση καρτών για ΑΜΕΑ.

10.02.2016 **Επίτιμο μέλος** της Επιστημονικής Επιτροπής των G.Sciacca, ήτοι της Επιστημονικής Επιτροπής του Ινστιτούτου Διεθνών Νομικών Οικονομικών και Κοινωνικών Επιστημών και Μελετών, με έδρα τη Ρώμη, ανακηρύχθηκε ο πρύτανης του Δημοκρίτειου Πανεπιστημίου Θράκης καθηγητής κ. Αθανάσιος Καραμπίνης.

01.03.2016 **Αλεξανδρούπολη:** Σύσκεψη φορέων πραγματοποιήθηκε στην Περιφερειακή Ενότητα Έβρου με θέμα τον καθαρισμό και την καλή λειτουργία των ακτών της περιοχής ενόψει του καλοκαιριού.

01.03.2016 **Γιορτή της κρέπας** από τον Σύλλογο Ελληνογαλικής φιλίας «Το σπίτι της Αντουανέτας». Τα μέλη του συλλόγου γιόρτασαν στο σπίτι της Αντουανέτας "τη λιπαρή Τρίτη", το Γαλλικό αντίστοιχο της δικής μας Καθαρής Δευτέρας, με χορούς και τραγούδια στον ρυθμό του καρναβαλιού.

ΕΛΕΥΘΕΡΗ ΘΡΑΚΗ

06.01.2016 **Κομοτηνή:** Το Βυζαντινό Κάστρο της Κομοτηνής αποτελεί στοιχείο πολιτιστικής ταυτότητας. Το κάστρο κτίσθηκε από τον Θεοδόσιο Α' και είναι έτοιμο να δεχθεί επισκέπτες.

06.01.2016 **Ικανοποιητική χαρακτηρίσθηκε** από τους ξενοδόχους της Αλεξανδρούπολης η πληρότητα των καταλυμάτων τις ημέρες των Χριστουγέννων και της Πρωτοχρονιάς.

06.01.2016 **Μια νέα απόπειρα χρονολόγησης** των Ομηρικών επών, της Οδύσσειας και της Ιλιάδας, έκαναν οι επιστήμονες του Πανεπιστημίου Αθηνών. Πρόκειται τελικά για πραγματικό γεγονός;... Βρήκαν την ημερομηνία που ο Οδυσσέας σκότωσε τους μνηστήρες!

08.01.2016 **Νέα γεώτρηση στον Πρίνο** Διπλασιάστηκε η παραγωγή πετρελαίου. Στα 3.000 βαρέλια ημερησίως τα κοιτάσματα.

12.01.2016 **Πύθιο Έβρου:** Έγιναν έργα αντιπλημμυρικής θωράκισης από την Περιφέρεια ΑΜΘ, για να προστατευθούν οι παραποτάμιοι οικισμοί του Έβρου.

26.01.2016 **Στις 27/1/2016** θα πραγματοποιηθούν τα εγκαίνια έκθεσης φωτογραφίας των πράσινων πόλεων. Η έκθεση θα πραγματοποιηθεί στην Αλεξανδρούπολη, στον πολυχώρο Art Gallery (Σκρα 2) από 27/1 έως 8/2/2016.

03.02.2016 **Στην Αλεξανδρούπολη** και στον Ι.Ν. Αγίας Κυριακής, την ημέρα της Υπαπαντής του Χριστού, τελέστηκε Αρχιερατικό συλλείτουργο προεξαρχόντων των Μητροπολιτών Δέρκων κ.κ. Αποστόλου και Αλεξανδρουπόλεως κ.κ. Ανθίμου. Μετά τη λειτουργία βραβεύθηκε η γυναίκα ως μητέρα, γιαγιά, πολύτεκνη μητέρα, μέλλουσα μητέρα, στη μνήμη της Μεγάλης Μητέρας, της Παναγίας.

06.02.2016 **Με αφορή τη γιορτή** του Αγίου Παρθενίου, προστάτη των ασθενών με καρκίνο, ο Σύλλογος καρκινοπαθών Νομού Έβρου «Συνεχίζω» θα πραγματοποιήσει συλλογή φαρμάκων στις 7/2/2016 για την κάλυψη των αναγκών των καρκινοπαθών.

11.02.2016 **Νέες προσλήψεις** ιατρικού και νοσηλευτικού προσωπικού στο Νοσοκομείο Αλεξανδρούπολης για τη στελέχωση των Μονάδων Εντατικής Θεραπείας. Οι νέες προσλήψεις (5 γιατρών και 16 νοσηλευτών) θα γίνουν με σύμβαση εργασίας ιδιωτικού δικαίου ορισμένου χρόνου διάρκειας δύο ετών.

13.02.2016 **Λόγω σωστών χειρισμών** της Δημοτικής Αρχής τα οικονομικά του Δήμου Αλεξανδρούπολης παρουσίασαν πλεόνασμα, με συνέπεια να ενταχθούν στον νέο προϋπολογισμό οι απαραίτητες δαπάνες για το Σφαγείο των Φερών και για τον μικρό περιφερειακό.

13.02.2016 **Ψηφίστηκε ομόφωνα** από το Δημ. Συμβούλιο του Δήμου Αλεξανδρούπολης η εκτέλεση εργασιών στο κτήριο της οδού Τζαβέλλα και η εγκατάσταση της Δημοτικής Πινακοθήκης, μετά την εκκένωση του κτηρίου λόγω μεταφοράς της Δημοτικής Βιβλιοθήκης στο Καπνομάγαζο.

16.02.2016 **Δημιουργική συνάντηση** του Δημάρχου Αλεξανδρούπολης με τον Δήμαρχο του Μπουργκάς κ. Dimitar Nikolov κατά την οποία συζητήθηκαν μεταξύ άλλων και η δυνατότητα δημιουργίας αεροπορικής πτήσης Αγία Πετρούπολη - Αλεξανδρούπολη - Μπουργκάς.

17.02.2016 **Μεγαλοπρεπής Ρωσική εκκλησία** θα ανεγερθεί στην Αλεξανδρούπολη. Τα σχέδια του ναού είναι ήδη έτοιμα. Επικρατέστερο σημείο ανέγερσης κρίνεται η περιοχή δίπλα στο νέο Κολυμβητήριο.

18.02.2016 **Για έκτη συνεχόμενη χρονιά** η Ένωση Πολιτιστικών Φορέων Έβρου (ΕΠΟΦΕ) παρουσίασε το ημερολόγιο, που δημιούργησε η ομάδα ποίησης και λογοτεχνίας για το έτος 2016, το οποίο αποτελεί ένα ανθολόγιο ποίησης Εβριτών δημιουργών.

Από τη βράβευση της γυναίκας ως γιαγιάς, πολύτεκνης μητέρας και μέλλουσας μητέρας την ημέρα της Υπαπαντής

18.02.2016 **Μάκρη Αλεξανδρούπολης** Συνάντηση των τοπικών φορέων με τη διοίκηση του ΟΛΑ με θέμα τα προβλήματα του λιμανιού. Οι ψαράδες της Μάκρης και οι τοπικοί φορείς εξέθεσαν τα προβλήματα του λιμανιού στον πρόεδρο του ΟΛΑ κ. Χρήστο Δούκα.

19.02.2016 **Με ηλεκτρονικό τρόπο**, μέσω της ιστοσελίδας του ΟΓΑ (www.oga.gr), γίνεται η έκδοση βεβαιώσεων συντάξεων, που μπορούν να χρησιμοποιηθούν για φορολογική χρήση. Οι βεβαιώσεις αφορούν το φορολογικό έτος 2015.

20.02.2016 **Η Μητρόπολη Ξάνθης** έκτισε στην Αφρική Δημοτικό Σχολείο. Οι κάτοικοι του χωριού Μικαλάγι του Κονγκό εξέφρασαν την ευγνωμοσύνη τους προς το πρόσωπο του Μητροπολίτη κ.κ. Παντελεήμονα με επιφωνήματα χαράς και με τραγούδια.

25.02.2016 **Κανονικά** και χωρίς κανένα πρόβλημα λειτουργεί το νέο καταφύγιο αδέσποτων ζώων του Δήμου Αλεξανδρούπολης κοντά στον οικισμό του Δορικού, όπως δήλωσε ο Αντιδήμαρχος πρασίνου και καθαριότητας κ. Κώστας Μαυρίδης.

03.03.2016 **Η αδελφοποίηση** της Αγίας Πετρούπολης με τον Δήμο Αλεξανδρούπολης φέρνει θετικά αποτελέσματα. Σφραγίστηκε συνεργασία δύο κρατικών Πανεπιστημίων της Αγίας Πετρούπολης με το Δημοκρίτειο Πανεπιστήμιο Θράκης, κατά δήλωση του πρύτανη κ. Α. Καραμπίνη.

04.03.2016 **Ανακοινώθηκε η προκήρυξη** της ακτοπλοϊκής γραμμής Λαύριο - Λήμνος - Σαμοθράκη - Αλεξανδρούπολη. Η γραμμή είναι για ένα δρομολόγιο την εβδομάδα από 13/6/2016 έως τις 4/9/2016.

16.03.2016 **Ο Ρώσος Πατριάρχης Κύριλλος** τον Μάιο στην Αλεξανδρούπολη για τη θεμελίωση της Ρωσικής εκκλησίας. Είναι ευκαιρία για Ρώσους τουρίστες στην Αλεξανδρούπολη.

17.03.2016 **Ορεστιάδα:** Επέκταση του Δημοκρίτειου Πανεπιστημίου στην Ορεστιάδα. Κτιριακές εγκαταστάσεις, που στέγαζαν το ΕΛΓΟ "Δήμητρα", θα περιέλθουν στη Σχολή Αγροτικής Οικονομίας.

Μνήμες & πρόσωπα

Αποκριάτικες γιορτές, χοροί, μεταμφιέσεις

Οι σελίδες αυτές είναι μια πρόσκληση-πρόκληση. Στείλτε μας φωτογραφίες από το οικογενειακό σας αρχείο, σε ενότητες (π.χ. σχολική ζωή, εκδρομές, σημαντικά γεγονότα της κοινωνικής και πνευματικής ζωής της πόλης κ.ά.). Οι φωτογραφίες γράφουν ιστορία. Το επόμενο θέμα θα είναι: "Γυμναστικές επιδείξεις".

Επιμέλεια: Π. Τσιακίρης

Καρναβαλάκια... από το αρχείο της Δώρας Κοτσώνη

Φωτογραφία του Βασίλη Σαραφιανού με τη σύζυγό του Νίτσα, τις απόκριες της 10ετίας του '80. Σκωτσέζος και κουνελάκι.

Απόκριες, Ιανουάριος 1953. Διακρίνονται οι: Χρυσούλα Βακάλη, Ελένη Ζώλου, Ελευθερία Δαδάνη, Μαρίνα Δαλαβέρα-Ψαράκη, Λένα Φραγκάκη, Σμαρώ Αυγερινού, Μαίρη Σέττα, Ειρήνη Γιαννικάκη (Αρχείο Ειρήνης Γιαννικάκη-Μαγιάφα)

Απόκριες, Μάρτιος 1959. Αδελφές Ζωή και Πίτσα Δεληγιαννίδου, Μιχάλης Τελλίδης, τα ξαδέλφια Γρηγόρης και Γρηγόρης Γεωργίου, Τζένη Σαβγαλή, Στέλλα Παμπορίδου, Ρούλης Κονδύλης, Τασούλα Πανουσοπούλου, Γεωργία Βουλγαρίδου, Χρυσή Σκάβδη, Μίμης Παπανικολάου (Αρχείο Πίτσας Δεληγιαννίδου)

Αριστερά: Μαίρη Αδάμογλου και Αντωνία Πετρίδου
Κάτω: Αντωνία Πετρίδου και Ρίτα Αθανασάκου
(Αρχείο Αντωνίας Πετρίδου)

Απόκριες, Μάρτιος 1952. Ελένη Ζώλου, Χρυσούλα Βακάλη, Λένα Φραγκάκη, Σμαρώ Αυγερινού, Λένα (;) και Ειρήνη Γιαννικάκη (Αρχείο Ειρήνης Γιαννικάκη-Μαγιάφα)

ΕΠΙΣΤΟΛΕΣ ΑΝΑΓΝΩΣΤΩΝ

«Γιατί πάλι εγώ γιαγιά...»

«Γιατί πάλι εγώ γιαγιά» είναι ο τίτλος του διηγήματος της Χρύσας Φανφάνη-Στούρα που περιλαμβάνεται σε μια συλλογή 30 λογοτεχνικών κειμένων (σε σύνολο 150 συμμετοχών) με γενικό τίτλο: ***"Αλεξανδρούπολη: Ιστορίες της πόλης μας"*** από τις Πρωτότυπες Εκδόσεις Πηγή και του I write gr.

Καθένα από τα 30 συλλεκτικά κείμενα έχει την αξία του και την ιδιαιτερότητά του. Δε θέλω να αμφισβητήσω την αξιολόγηση της Κριτικής Επιτροπής των διηγημάτων και τη σειρά βράβευσης. Αλλά επιλέγω να αναφερθώ στο κείμενο της Χρύσας Φανφάνη, διότι άγγιξε κάποιες ευαίσθητες χορδές και μίλησε σαν ψίθυρος καρδιάς. Το επέλεξα λόγω αμεσότητας, ιδαιτερότητας και αυθεντικότητας. Γιατί το κείμενό της άγγιξε τις προσφυγικές καταβολές και ευαισθησίες μου. Γιατί νιώθω πιο άμεσα την προσφυγοπούλα Χρυσή.

Δεν είναι μυθιστορηματικό κείμενο αλλά αφηγηματικό και βιωματικό διήγημα εποχής. Χώρος όπου διαδραματίζονται τα γεγονότα η Αλεξανδρούπολη αλλά πάντα παρούσα η πατρίδα της Γιαγιάς, η Αδριανού, και το γλωσσικό της ιδίωμα. Κινείται μεταξύ της πατρογονικής πατρίδας Αδριανούπολης και της γενέτειρας πατρίδας Αλεξανδρούπολης. Χρόνος των δρώμενων τα πρώτα μεταπολεμικά και μετεμφυλιακά χρόνια. Πρωταγωνίστρια ένα μικρό κορίτσι με τα πολλά "γιατί" που απευθύνονται στη γιαγιά και τα πολλά "πρέπει" των άγραφων κοινωνικών νόμων και του έγγαμου βίου.

Μέσα από το κείμενο αναδεικνύεται ο ρόλος της γιαγιάς στην παραδοσιακή οικογένεια και η τρυφερή σχέση γιαγιάς και εγγονής. Μια γιαγιά θεματοφύλακας και κιβωτός της ελληνικής παράδοσης. Αναδεικνύεται επίσης έντονα ο ρόλος της γυναίκας-μητέρας μέσα από τη φράση: *«Μεγάλο το όνομά σου, Κύριε, έναν άντρα παντρεύεσαι και το σπίτι γεμίζει κόσμο, παιδιά, γαμπρούς, εγγόνια...»*. Φιλοσοφημένη κοινωνιολογικά η φράση: *«Διότι ο κάθε μικρόκοσμος μιας γειτονιάς είναι κομμάτι του κοινωνικού γίγνεσθαι»*. Μια χαρακτηριστική φράση με την ιδιαιτερότητα του γλωσσικού ιδιώματος των Αδριανουπολιτών: *«...έχασα τα ραχάτια μου, θυγατέρα, χαμνοσύνη με ήρτε...»*. Όλα αυτά σου δημιουργούν την αίσθηση πως βρίσκεσαι στη γειτονιά των παλιών Καραγατσιανών της Αλεξανδρούπολης και του Κάραγατς της Αδριανούπολης.

Το κείμενο της Χρύσας Φανφάνη μας ταξιδεύει στην Αδριανού μέσα από τις θύμησες και αναδρομές της γιαγιάς. Με την αδριανουπολίτικη τοπική διάλεκτο-ντοπιολαλιά καταγράφονται ιστορικά δρώμενα. Αυτό το γλωσσικό ιδίωμα δημιουργεί ομιλούσες εικονικές παραστάσεις που τις νιώθεις χωρίς να γνωρίζεις τη διάλεκτο· γιατί μιλάνε εκφραστικά πρώτα στην ψυχή σου και μετά στα αφτιά σου. Μέσα από τις αράδες του κειμένου αναδύονται ζωντανές εικόνες με ήχους και χρώματα και αρώματα. Σαν να ακούς τα κουδουνάκια του παϊτονιού και τα χλιμιντρίσματα του αλόγου. Σαν να οσφραίνεσαι και να γεύεσαι τα παραδοσιακά εδέσματα της αδριανουπολίτικης κουζίνας. Μέσα από το κείμενο-διήγημα αναδύεται η ξεχωριστή μυρωδιά από το μελάνι και το χαρτί του τυπογραφείου και της εφημερίδας του πατέρα Φανφάνη, απέναντι από τον Αη-Νικόλα και επί της Παλαιολόγου.

Με τη φράση της γιαγιάς: *«Τι να γίνει γιαβρί μ'! Σκούπισε τα μάτια σου, κράτα το κεμπαριλίκι σου και μη λησμονάς, ποτέ μη λησμονάς, τιμάρεψέ το καλά στο νου σου, ότι τα τρένα από τα Παρίσια και τις Βιέννες σταματούσαν, χρόνια για χρόνια, στην Αδριανού!»*, περιγράφει παραστατικά και εκπληκτικά πως τα τρένα και το περίφημο *Οριάν Εξπρές*, που πήγαιναν στην Κωνσταντινούπολη και επέστρεφαν πίσω στην Ευρώπη, σταματούσαν στον μεγαλόπρεπο σιδηροδρομικό σταθμό του Κάραγατς, το οποίο μια ιδιαίτερη ελληνοτουρκική Συνθήκη άφησε στην άλλη όχθη, ενώ εδαφολογικά βρίσκεται στην από 'δω όχθη του Έβρου ποταμού.

Παναγιώτης Κουσίδης

Τ. πρόεδρος Δημοτικού Συμβουλίου Δήμου Αλεξανδρούπολης και τ. Σχολικός Σύμβουλος Α'θμιας Εκπαίδευσης

Ο Μετεωρολογικός Σταθμός (ΜΣ)

Αγαπητέ μου ΦΑΡΕ,

Με αφορμή το δημοσίευμά σου "Ο Μετεωρολογικός σταθμός της πόλης μας", το οποίο διάβασα πολλές φορές, μου προέκυψαν πολλά ερωτήματα για την αληθινή ιστορία της πόλης μας. Δεν αναφέρεται πουθενά: α. Ποιος ήταν ο φορέας που ίδρυσε τον ΜΤ και πότε; β. Ποιος ήταν ο πρώτος και τελευταίος μετεωρολόγος του σταθμού (όνομα); γ. Ποιες ήταν οι δυνατότητες του ΜΣ, π.χ. να μετράει τη θερμοκρασία της πόλης, όπως στα φαρμακεία και το ύψος του νερού της βροχής;

Το 1947 ο αείμνηστος πατέρας μου **Ιωάννης Καμαρινός**, με εντολή της τότε **Εθνικής Μετεωρολογικής Υπηρεσίας** (ΕΜΥ)* εγκατέστησε τον 1ο ΜΣ με πλήρη εξοπλισμό.

Θυμάμαι ότι και εγώ, παιδί τότε 11 ετών, βοήθησα στη μεταφορά των οργάνων. ΠΟΤΕ δεν έγινε παράδοση και παραλαβή του προηγούμενου ΜΤ.

Η πρώτη μας κατοικία και το γραφείο του ΜΣ ήταν στα κτίσματα-σπίτια που ήταν ενσωματωμένα στον ΦΑΡΟ μας. Στα ίδια κτίσματα στεγάζονταν και οι άνδρες του Λιμενικού Σώματος.

Με τη δημιουργία του Αερολιμένος, ο πατέρας μου μετέφερε τον ΜΣ στο Αεροδρόμιο από όπου και συνταξιοδοτήθηκε. Αυτή είναι η αλήθεια για τον 1ο ΜΤ της πόλης μας.

Και για να κλείσω με ευχάριστες μνήμες: Όταν οι μαθητές του Γυμνασίου είχαν υπόσχεση για μια αυριανή ημερήσια εκδρομή, επισκέπτοντο τον πατέρα μου και ρωτούσαν τι καιρό θα κάνει αύριο.

* Τότε η λέξη **Εθνική** δεν απαγορευόταν και στο άκουσμα της σάλπιγγας της Ταξιαρχίας για την υποστολή της σημαίας, όλοι οι κάτοικοι της πόλης εστέκοντο προσοχή στη μέση του δρόμου και όσοι φορούσαν καπέλο το έβγαζαν. Έτσι, για να θυμούνται οι παλαιοί και να μαθαίνουν οι νέοι.

Μιχαήλ Καμαρινός

ΚΑΤΑΧΩΡΗΣΕΙΣ ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥΠΟΛΙΤΩΝ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΩΝ (ΓΟΝΕΙΣ ΚΑΙ ΠΑΙΔΙΑ) ΠΟΥ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΠΟΙΟΥΝΤΑΙ ΣΤΗΝ ΑΤΤΙΚΗ ΄Η ΚΑΙ ΠΑΝΕΛΛΑΔΙΚΑ

MARIA GIASSEMAKI
ARCHITECT N.T.U. (ATHENS)

11, LEMBESSI STR, 117 42 ATHENS
TEL. (+30) 210 9231 346
Fax: (+30) 210 9231 392
Mob.: 6944 247 744
E-mail: mgias@tee.gr

ΓΙΑΣΕΜΑΚΗ ΧΑΡΑ
ΓΡΑΦΙΣΤΑΣ - ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΟΣ

ΛΕΜΠΕΣΗ 11 ΑΘΗΝΑ 117 42
ΤΗΛ. 210 9231 363 κιν. 6944 346 348
Fax: 210 9231 392

ΓΑΡΥΦΑΛΛΙΑ ΣΥΡΙΔΟΥ του ΣΠΥΡΟΥ
ΠΑΙΔΙΑΤΡΟΣ

ΘΗΣΕΩΣ 25 ΜΑΡΟΥΣΙ 151 24
ΤΗΛ. 210 6129 044 κιν. 6974 003 216

ΑΝΑΣΤΑΣΙΑ ΚΥΡΙΑΚΙΔΟΥ του ΙΩΑΝΝΗ
ΚΑΘ. ΞΕΝΩΝ ΓΛΩΣΣΩΝ

ΟΥΡΑΝΟΥ 6 ΒΟΥΛΙΑΓΜΕΝΗ 166 71
κιν. 6983 930799

ΚΟΥΡΟΥΤΖΙΔΟΥ ΔΙΟΝΥΣΙΑ ΤΟΥ ΑΘΑΝ.
DENISE ELEFTHERIOU
ΣΧΕΔΙΑΣΤΡΙΑ ΜΟΔΑΣ

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΟΥΣ 4 &ΤΣΙΜΙΣΚΗ ΓΩΝΙΑ
ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ 546 23
ΤΗΛ. 2310 272477 FAX: 2310 273663
κιν. 6944 582 382 www.deniseEleftheriou.gr

ΜΑΡΤΙΝΗ ΚΑΛΛΙΟΠΗ
ΣΥΝΤΗΡΗΤΡΙΑ ΕΡΓΩΝ ΤΕΧΝΗΣ ΚΑΙ ΑΡΧΑΙΟΤΗΤΩΝ (ΠΕ)
ΣΥΝΤΗΡΗΣΗ ΕΘΝΟΓΡΑΦΙΚΟΥ ΥΛΙΚΟΥ (ΜΑ)

ΚΑΣΤΟΡΙΑΣ 3 ΣΑΡΑΝΤΑ ΕΚΚΛΗΣΙΕΣ
546 36 ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ
ΤΗΛ./FAX: 2310 412413 κιν. 6973 486888

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ Κ. ΣΤΕΡΓΙΑΔΗΣ
ΧΕΙΡΟΥΡΓΟΣ ΟΔΟΝΤΙΑΤΡΟΣ

ΒΑΣ. ΟΛΓΑΣ 6 (2ος όροφος)
Τ.Κ. 54640 ΦΑΛΗΡΟ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ
ΤΗΛ. 2310 869588

ΑΝΔΡΙΑΝΑ ΧΑΤΖΗΑΝΔΡΕΟΥ
του ΓΕΩΡΓΙΟΥ
ΑΡΧΙΤΕΚΤΩΝ ΜΗΧΑΝΙΚΟΣ

ΛΟΥΚΑ ΜΠΕΛΛΟΥ 13 ΑΘΗΝΑ 115 24
210 6927 058 6973 224 639
E-mail: nchatzian@tee.gr

ΕΛ. ΣΤΑΥΡΙΑΝΙΔΗ
ΚΕΝΤΡΑ ΞΕΝΩΝ ΓΛΩΣΣΩΝ "ΤΟ ΜΕΛΛΟΝ"
ΑΓΓΛΙΚΑ - ΓΑΛΛΙΚΑ - ΓΕΡΜΑΝΙΚΑ

1. ΕΒΡΟΥ 16 & ΑΜΑΣΕΙΑΣ ΝΕΑ ΣΜΥΡΝΗ
ΤΗΛ./FAX: 210 9316575

2.ΑΓΧΙΑΛΟΥ 23 & ΑΜΙΣΟΥ ΝΕΑ ΣΜΥΡΝΗ
ΤΗΛ./FAX: 210 9319070
www.flmellon.gr - e-mail: info@flmellon.gr

ΝΙΚΟΛΕΤΑ ΧΑΤΖΗΑΝΔΡΕΟΥ του ΓΕΩΡΓΙΟΥ
ΟΔΟΝΤΙΑΤΡΟΣ

Μ. ΓΕΡΟΥΛΑΝΟΥ 13 ΑΘΗΝΑ 115 24
ΤΗΛ. 210 6916789 κιν. 6936 928534
E-mail: nicolhat@hotmail.com

ΑΓΑΘΗ ΣΠ. ΛΙΒΙΕΡΑΤΟΥ
ΣΥΜΒΟΥΛΟΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΚΗΣ

ΚΛΕΙΣΘΕΝΟΥΣ 15 ΑΘΗΝΑ 105 52
ΤΗΛ. 210 3248100

ΓΕΩΡΓΙΟΣ Κ. ΓΚΑΡΔΙΑΚΟΣ
ΧΕΙΡΟΥΡΓΟΣ ΟΔΟΝΤΙΑΤΡΟΣ ΠΑΝ/ΜΙΟΥ ΑΘΗΝΩΝ
Μετεκπαιδευθείς στα ενδοστοματικά εμφυτεύματα στο DGI του Λονδίνου και στην Υποστηρικτική Αγωγή του στόματος στον ογκολογικό Ασθενή

Λ. ΒΟΥΛΙΑΓΜΕΝΗΣ 309 ΑΓ. ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ 172 36
ΤΗΛ. 210 9754299 FAX: 210 9765433
κιν. 6944 341321 e-mail: gkardiak@otenet.gr

ΘΕΜΗΣ Α. ΛΥΜΠΟΠΟΥΛΟΣ
ΔΙΚΗΓΟΡΟΣ - D.E.A PARIS II

ΤΣΙΜΙΣΚΗ 33 (8ος όρ.) 546 24 ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ
ΤΗΛ. 2310 282142 κιν. 6944391166
e-mail: lymbop@hol.gr

ΑΡΙΣΤΕΙΔΗΣ Δ. ΜΑΝΤΖΟΥΝΗΣ
ΧΕΙΡΟΥΡΓΟΣ ΟΦΘΑΛΜΙΑΤΡΟΣ
ΕΠΙΜΕΛΗΤΗΣ ΟΦΘΑΛΜ/ΚΟΥ ΤΜΗΜΑΤΟΣ ΕΛ.ΑΣ.
Λ. ΜΕΣΟΓΕΙΩΝ & ΚΡΙΜΑΙΑΣ 2 (γωνία) 3ος όροφος
115 26 ΑΘΗΝΑ (πλησίον Μετρό Κατεχάκη)
e-mail: arismantzounis@gmail.com
ΤΗΛ. 210 6998223, 210 6997766
FAX: 210 6997765 κιν. 6948 275909

ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΚΟ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙ
ΜΑΡΙΑΝΝΑ ΠΑΥΛΙΔΟΥ
ΖΩΓΡΑΦΟΣ
ΑΔΡΙΑΝΟΥΠΟΛΕΩΣ 106 (2ος όρ.) ΑΛΕΞ/ΠΟΛΗ
ΤΗΛ. / FAX: 25510 36856 κιν. 6945655110
e-mail: mpavlid@otenet.gr

ΧΡΗΣΤΟΣ Γ. ΠΑΠΑΧΡΗΣΤΟΥ
ΧΕΙΡΟΥΡΓΟΣ ΟΥΡΟΛΟΓΟΣ - ΑΝΔΡΟΛΟΓΟΣ
Δ/ΝΤΗΣ ΟΥΡΟΛΟΓΙΚΟΥ ΤΜΗΜΑΤΟΣ ΕΛ.ΑΣ.
Λ. ΜΕΣΟΓΕΙΩΝ & ΚΡΙΜΑΙΑΣ 2 (γωνία) 3ος όροφος
115 26 ΑΘΗΝΑ (έναντι Μετρό Κατεχάκη)
ΤΗΛ. 210 6998220 FAX: 210 6997765
κιν. 6948 274048
e-mail: chspap@yahoo.gr

THEODOR GIASSEMAKIS
PROJECT & CONSTRUCTION CONSULTANT
11, LEMBESSI STR, 117 42 ATHENS
TEL. (+30) 210 9231 346
Fax: (+30) 210 9231 392
Mob.: 6944 189 360
E-mail: mgias@tee.gr

ΠΟΛΥΖΩΗΣ ΜΑΚΡΑΣ του ΑΓΓΕΛΟΥ
ΣΤΡΑΤΙΩΤΙΚΟΣ ΙΑΤΡΟΣ
ΕΝΔΟΚΡΙΝΟΛΟΓΟΣ
ΓΟΥΝΑΡΗ 176 ΑΝΩ ΓΛΥΦΑΔΑ 166 74
ΤΗΛ. 210 9646 995 κιν. 6944 549 654
E-mail: makras@internet.gr

ΤΕΧΝΙΚΟ ΓΡΑΦΕΙΟ ΑΦΩΝ ΧΟΛΟΓΟΥΝΗ
ΜΕΛΕΤΕΣ - ΕΠΙΒΛΕΨΕΙΣ - ΚΑΤΑΣΚΕΥΕΣ
ΧΟΛΟΓΟΥΝΗΣ ΟΔ. ΔΗΜΗΤΡΗΣ
ΠΟΛΙΤΙΚΟΣ ΜΗΧΑΝΙΚΟΣ
ΕΚΑΤΗΣ 14 ΚΥΨΕΛΗ 113 64
ΤΗΛ. 210 6142790 - 210 6140618
FAX: 210 8055638
e-mail: holojun1@otenet.gr

ΕΛΕΝΗ Φ. ΜΑΛΑΜΑ
MSc - ΔΙΚΗΓΟΡΟΣ
ΜΑΖΑΡΑΚΗ 24Α (1ος όρ.) 68100 ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥΠΟΛΗ
ΤΗΛ. / FAX: 25510 84503 κιν. 6973386595

ΔΙΚΗΓΟΡΙΚΟ ΓΡΑΦΕΙΟ
ΕΥΑΓΓΕΛΟΥ ΜΙΧΑΗΛ ΓΑΛΕΤΖΑ
ΔΙΚΗΓΟΡΟΥ ΠΑΡ' ΑΡΕΙΩ ΠΑΓΩ
ΚΑΙ ΣΥΝΕΡΓΑΤΩΝ
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ 56 (4ος όρ.) 106 78 ΑΘΗΝΑ
ΤΗΛ. 210 3831737 - 210 3803803
FAX: 210 3301910 κιν. 6977349339
e-mail: galetzas.e@dsa.gr

ΑΛΕΞΙΟΣ Ι. ΞΕΝΙΤΙΔΗΣ
ΜΑΙΕΥΤΗΡΑΣ ΧΕΙΡΟΥΡΓΟΣ ΓΥΝΑΙΚΟΛΟΓΟΣ
Ειδικευθείς στην Εμβρυομητρική Ιατρική
στο *Kings College Hospital* Λονδίνου
Πιστοποιημένος από το *Fetal Medicine Foundation*
• ΑΥΧΕΝΙΚΗ ΔΙΑΦΑΝΕΙΑ • Β' ΕΠΙΠΕΔΟΥ
• ΥΠΕΡΗΧΟΚΑΡΔΙΟΓΡΑΦΙΑ
• ΕΠΕΜΒΑΤΙΚΗ ΔΙΑΓΝΩΣΗ
Τσιμισκή - Φαλήρου 16 1ος όροφος Αλεξανδρούπολη
ΤΗΛ. 25510 88047 FAX: 25510 88657
κιν. 6955 69 79 77

ΜΑΡΙΑΝΘΗ Θ. ΚΑΡΑΠΙΠΕΡΗ
ΣΥΜΒΟΛΑΙΟΓΡΑΦΟΣ
ΜΑΥΡΟΚΟΡΔΑΤΟΥ 9 ΑΘΗΝΑ 106 78
ΤΗΛ. 210 3813 997, 3813 977
Fax: 210 2813 897

ΕΙΡΗΝΗ Σ. ΓΡΑΜΜΑΤΟΠΟΥΛΟΥ
ΔΙΚΗΓΟΡΟΣ
ΜΑΡΑΣΛΗ 21 ΑΘΗΝΑ 106 76
ΤΗΛ. 210 7215 546 FAX: 210 7215 622
κιν. 6932 243 736
e-mail: igrammatopoulou@gvm-law.gr

ΓΕΩΡΓΙΟΣ Β. ΣΚΑΒΔΗΣ
ΧΕΙΡΟΥΡΓΟΣ - ΟΔΟΝΤΙΑΤΡΟΣ
Λ. ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ 270 (3ος όροφος)
ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥΠΟΛΗ
ΤΗΛ. 25510 25239 κιν. 6943 165 675
e-mail: skavdis@yahoo.gr

ΓΚΑΡΔΙΑΚΟΣ ΘΕΟΔΩΡΟΣ
ΚΑΡΔΙΟΛΟΓΟΣ
Λ. ΚΗΦΙΣΙΑΣ 225-227
ΤΗΛ. 6977 338808

Dr ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΣΤ. ΧΑΡΙΤΟΥΔΗΣ
ΧΕΙΡΟΥΡΓΟΣ ΟΦΘΑΛΜΙΑΤΡΟΣ
ΕΡΜΟΥ 75 (ΜΕ ΑΓΙΑΣ ΣΟΦΙΑΣ) ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ
ΤΗΛ. 2310 221972
e-mail: haritoudis@gmail.com
google+οφθαλμολογικό ιατρείο στην ερμού

Συνταγές (όχι μόνο Θρακιώτικες)

Επιμέλεια: Στρατούλα Κουκουρίκου

ΝΗΣΤΙΣΙΜΑ ΣΑΡΑΚΟΣΤΙΑΝΑ

Γλυκό πορτοκάλι

Υλικά

8 πορτοκάλια για γλυκό (χοντρόφλουδα σφιχτά)
1.500 γρ. ζάχαρη
1 κουταλάκι γλυκού λεμόντοζου (ξινό)
5 ποτήρια νερό

Εκτέλεση

Πλένουμε καλά τα πορτοκάλια και τα σκουπίζουμε. Τρίβουμε ελαφρά την εξωτερική επιφάνεια με τον τρίφτη. Τα βάζουμε σε μεγάλη κατσαρόλα, βάζουμε νερό, μέχρι να σκεπαστούν καλά τα πορτοκάλια και τα βράζουμε μέχρι να μείνει ελάχιστο νερό στην κατσαρόλα. Τα βγάζουμε και τα αφήνουμε να κρυώσουν. Κατόπιν κόβουμε ένα-ένα τα πορτοκάλια στα τέσσερα και μετά στα οκτώ. Τα τοποθετούμε στο σουρωτήρι για να στραγγίσουν.
Ετοιμάζουμε το σιρόπι βράζοντας πέντε ποτήρια νερό με 1,5 κιλό ζάχαρη μέχρι να δέσει το σιρόπι. Προσθέτουμε τα πορτοκάλια και συνεχίζουμε το βράσιμο έως ότου δέσει το γλυκό μας.
Στο τέλος σκορπάμε σε όλη την επιφάνεια το λεμόντοζου, παίρνει μία βράση και το αποσύρουμε από τη φωτιά. Διατηρείται σε γυάλινα βάζα στο ψυγείο.

Ταχινόσουπα

Υλικά

8 κουταλιές σούπας ταχίνι
1 φλιτζάνι τσαγιού ρύζι
10 φλιτζάνια τσαγιού νερό
2 καρότα τριμμένα - 2 λεμόνια
Μαϊντανό ψιλοκομμένο - αλάτι

Εκτέλεση

Βράζουμε το ρύζι με το νερό και το αλάτι και, όταν είναι έτοιμο, το κατεβάζουμε από τη φωτιά και ρίχνουμε το λεμόνι. Σε μια άλλη κούπα έχουμε το ταχίνι, στο οποίο ρίχνουμε ζουμί από τη ρυζόσουπα, ανακατεύοντας συνεχώς μέχρι να διαλυθεί το ταχίνι, το οποίο εν συνεχεία ρίχνουμε στη ρυζόσουπα ανακατεύοντας διαρκώς.
Προσθέτουμε το καρότο και τον μαϊντανό ωμά και τα αναμειγνύουμε.

Πατατόσουπα

Υλικά

6 μέτριες πατάτες
1 καρότο
2 μικρά κρεμμύδια ξερά
λίγο σέλινο ψιλοκομμένο
λίγο μαϊντανό ψιλοκομμένο
3/4 φλιτζανιού λάδι
3 κουταλιές σούπας αλεύρι
10 φλιτζάνια τσαγιού νερό
αλάτι, πιπέρι

Εκτέλεση

Καθαρίζουμε τις πατάτες και το καρότο και τα κόβουμε σε φέτες. Βάζουμε το νερό στην κατσαρόλα, προσθέτουμε το καρότο, το ψιλοκομμένο κρεμμύδι, το σέλινο, τον μαϊντανό και τα βράζουμε για 15 λεπτά. Κατόπιν προσθέτουμε τις πατάτες και συνεχίζουμε το βράσιμο μέχρι να μαλακώσουν
Βάζουμε το λάδι σε ένα τηγάνι να κάψει και προσθέτουμε το αλεύρι για να καβουρδιστεί για λίγα λεπτά. Απομακρύνουμε το τηγάνι από τη φωτιά, ρίχνουμε μισό φλιτζάνι τσαγιού νερό και ανακατεύουμε μέχρι να γίνει χυλός. Αδειάζουμε το μείγμα στη σούπα προσθέτοντας αλάτι, πιπέρι και το βάζουμε να βράσει για 2-3 λεπτά.
Η σούπα είναι έτοιμη για σερβίρισμα.

ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟΣ ΚΑΙ ΨΥΧΑΓΩΓΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥΠΟΛΙΤΩΝ ΑΤΤΙΚΗΣ
ΣΥΓΓΡΟΥ 137 (5ος όροφος) - Τ.Κ. 171 21 Ν. ΣΜΥΡΝΗ - ΤΗΛ. 210 3215354